

Verksamhetsplan 2025

Skärholmens stadsdelsnämnd

Handläggare
Suzanne Hartenberger
Telefon: 0850824007**Till**
Skärholmens stadsdelsnämnd

Verksamhetsplan 2025 för Skärholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till verksamhetsplan och budget samt tillhörande bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer
2. Nämnden beslutar att fastställa resultatenheter enligt bilaga 1
3. Nämnden anmäler omslutningsförändringar om totalt 221,0 miljoner kronor
4. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,5 miljoner kronor för trygghetsinvestering 1: Vårbergstrappan - upprustning (investering) bilaga 6
5. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,4 miljoner kronor för trygghetsinvestering 2: Stråkparken Vårberg - upprustning (investering) bilaga 6
6. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för trygghetsinvestering 3: Galleri Bredäng - sittplatser (investering) bilaga 6
7. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,2 miljoner kronor för klimatinvestering 1: Elcyklar och elsparkcyklar till hemtjänsten (investering) bilaga 6
8. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,4 miljoner kronor för klimatinvestering 2: Skyfallsåtgärder vid Mälarhöjdsbadet (investering) bilaga 6
9. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,2 miljoner kronor för biologisk mångfald vid Trissans lekplats i Bredäng (investering) bilaga 6

Skärholmens stadsdelsnämnd

Måsholmstorget 20

0850824007
08-5082400
skarholmen @stockholm.se
start.stockholm

10. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för Stockholm vid vattnet: Översyn av Skärholmens strandstig (investering) bilaga 6
11. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,4 miljoner kronor för Naturreservat: Ådrevänlig entré Skärholmsdalen (investering) bilaga 6
12. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,5 miljoner kronor för Trädåtgärder i Skärholmen (investering) bilaga 6
13. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,5 miljoner kronor för högtider och evenemangsdagar 1: Konsertserie Folk på gården (drift) bilaga 7
14. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,1 miljoner kronor för högtider och evenemangsdagar 2: Utökat antal stadsdelsdagar(drift) bilaga 7
15. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för högtider och evenemangsdagar 3: Sommar- och vinterfestival för Skärholmens barn och unga (drift) bilaga 7
16. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för högtider och evenemangsdagar 4: Seniordagar för äldre (drift) bilaga 7
17. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för högtider och evenemangsdagar 5: Festival för personer med funktionsnedsättning (drift) bilaga 7
18. Nämnden ansöker om budgetjustering med 1,0 miljoner kronor för demokrati och MR 1: Medborgardialoger i fokusområde Skärholmen (drift) bilaga 7
19. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för demokrati och MR 2: Utvidgning av Fritidsbankens verksamhet (drift) bilaga 7
20. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,4 miljoner kronor för demokrati och MR 3: Ökat valdeltagande bland personer med funktionsnedsättning (drift) bilaga 7
21. Nämnden ansöker om 0,4 miljoner kronor för kompetensutveckling inom förskolan i form av språkutvecklande utbildning för medarbetare, bilaga 15
22. Nämnden ansöker om 0,4 miljoner kronor för kompetensutveckling inom äldreomsorgen i form av Silviahemscertifiering - specialistutbildning för undersköterskor, bilaga 16
23. Nämnden ansöker om 0,4 miljoner kronor för kompetensutveckling inom äldreomsorgen i form av

- Silviahems-certifiering – utbildning för nyanställda medarbetare, bilaga 17
24. Nämnden ansöker om 0,3 miljoner kronor för kompetensutveckling inom äldreomsorgen i form av språkutveckling inom hemtjänst, vård- och omsorgsboende, bilaga 18
25. Nämnden ansöker om 0,2 miljoner kronor för kompetensutveckling inom äldreomsorgen i form av förstärkt kompetens hos medarbetare att möta personer med samlarsyndrom bilaga 19
26. Nämnden ansöker om 0,2 miljoner kronor för kompetensutveckling inom äldreomsorgen i form av utbildning i motiverande samtal med äldre och personer inom socialpsykiatri bilaga 20
27. Nämnden ansöker om 0,2 miljoner kronor för kompetensutveckling inom äldreomsorgen i form av utbildning i bemötande av personer med utåtagerande beteende inom demensområdet bilaga 21
28. Nämnden ansöker om 0,1 miljoner kronor för kompetensutveckling inom äldreomsorgen i form av utbildning om NPF i kombination med kognitiv svikt eller demenssjukdom bilaga 22

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Verksamhetsplan och budget för 2025 för Skärholmens stadsdelsnämnd har utformats med utgångspunkt i de mål, riktlinjer, uppdrag och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige fastställer i stadens budget för 2025. I verksamhetsplanen specificeras hur nämnden ska arbeta för att uppfylla kommunfullmäktiges mål utifrån lokala prioriteringar och utvecklingsområden.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats av förvaltningsledning i samråd med chefer och nyckelpersoner inom respektive avdelning. Ärendet har samverkats i enighet med medbestämmandelagen 2024-12-05. Ärendet har behandlats i

pensionärsrådet 2024-12-09 och i rådet för
funktionshinderfrågor 2024-12-04.

Innehållsförteckning

Inledning	8
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst.....	24
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet.....	36
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	40
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.....	45
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	45
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar.....	52
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar.....	57
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.....	59
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	61
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd.....	61
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb.....	63
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med.....	67
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	70

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	75
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	81
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	87
Redovisning av ekonomi	96
Nämndens ekonomiska förutsättningar	96
Investeringar	100
Försäljningar av anläggningstillgångar	101
Resultatenheter	101
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	101
Budgetjusteringar	101
Omslutningsförändringar	104
Medel för lokaländamål	104
Övriga ekonomiska redovisningar	104
Systematiskt kvalitetsarbete	105

Bilagor

Bilaga 01 - Sdn 24 VP 2025

Bilaga 02 - Plan för upphandling 2025-2027

Bilaga 03 - System för intern kontroll 2025

Bilaga 04 - Väsentlighets- och riskanalys samt internkontroll 2025 Skärholmens stadsdelsnämnd

Bilaga 05 - Komptensförsörjningsplan Skärholmens stadsdelsförvaltning 2025-2027

Bilaga 06 - Ansökan om budgetjusteringar för särskilda ändamål - investeringar

Bilaga 07 - Ansökan om budgetjusteringar för särskilda ändamål - drift

Bilaga 08 - Bilaga till ansökan om klimatinvestering 1, elcyklar och elsparkcyklar till hemtjänsten. Beräkning

Bilaga 09 - Bilaga till ansökan om budgetjustering för klimatinvestering 1, elcyklar och elsparkcyklar till hemtjänsten. Beräkning

Bilaga 10 - Bilaga till ansökan om budgetjustering för Klimatinvesteringar 1, elcyklar och elsparkcyklar till hemtjänsten. Beräkning

Bilaga 11 - Bilaga till ansökan om budgetjustering för klimatinvesteringar 1, elcyklar och elsparkcyklar till hemtjänsten. Beräkning

Bilaga 12 - Bilaga till ansökan om budgetjustering för klimatinvestering 1, elcyklar och elsparkcyklar till hemtjänsten. Beräkning

Bilaga 13 - Bilaga till ansökan om budgetjustering för klimatinvesteringar 1, elcyklar och elsparkcyklar till hemtjänsten. Beräkning

Bilaga 14 - Bilaga till ansökan om budgetjustering för klimatinvesteringar 1, elcyklar och elsparkcyklar. Sammanställd CO2-reduktion

Bilaga 15 - Ansökan om kompetensutvecklingsmedel för språkutveckling för medarbetare inom förskola

Bilaga 16 - Ansökan kompetensutvecklingsmedel för specialistutbildning för undersköterskor - Silviahemscertifiering

Bilaga 17 - Ansökan om kompetensutvecklingsmedel för utbildning för nyanställda medarbetare - Silviahemscertifiering (äo)

Bilaga 18 - Ansökan om kompetensutvecklingsmedel för språkutveckling inom hemtjänst, vård- och omsorgsboende

Bilaga 19 - Ansökan om kompetensutvecklingsmedel för förstärkt kompetens hos medarbetare för att möta personer med samlarsyndrom

Bilaga 20 - Ansökan om kompetensutvecklingsmedel för utbildning i motiverande samtal med äldre och personer inom socialpsykiatri

Bilaga 21 - Ansökan om kompetensutvecklingsmedel för utbildning i bemötande av personer med utåtagerande beteende inom demensområdet

Bilaga 22 - Ansökan om kompetensutvecklingsmedel för utbildning i NPF i kombination med kognitiv svikt eller demenssjukdom

Bilaga 23 - Lägesbild SÖK Skärholmen inför 2025

Inledning

Verksamhetsplanen för Skärholmens stadsdelsnämnd anger inriktningen för nämndens verksamhet under 2025. Verksamhetsplanen bygger på kommunfullmäktiges budget för 2025 och kommunfullmäktiges tre inriktningsmål.

1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder rättvis klimatomställning
3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Stadsdelsnämnden och råd

Stadsdelsnämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare. Kommunfullmäktige utser ledamöter och ersättare i stadsdelsnämnden. Skärholmens stadsdelsnämnd leds av ordförande (S) och 1:e vice ordförande (M) samt 2:e vice ordförande (V). Stadsdelsnämnden fattar beslut om mål och inriktning för de verksamhetsområden som kommunfullmäktige delegerat till nämnden.

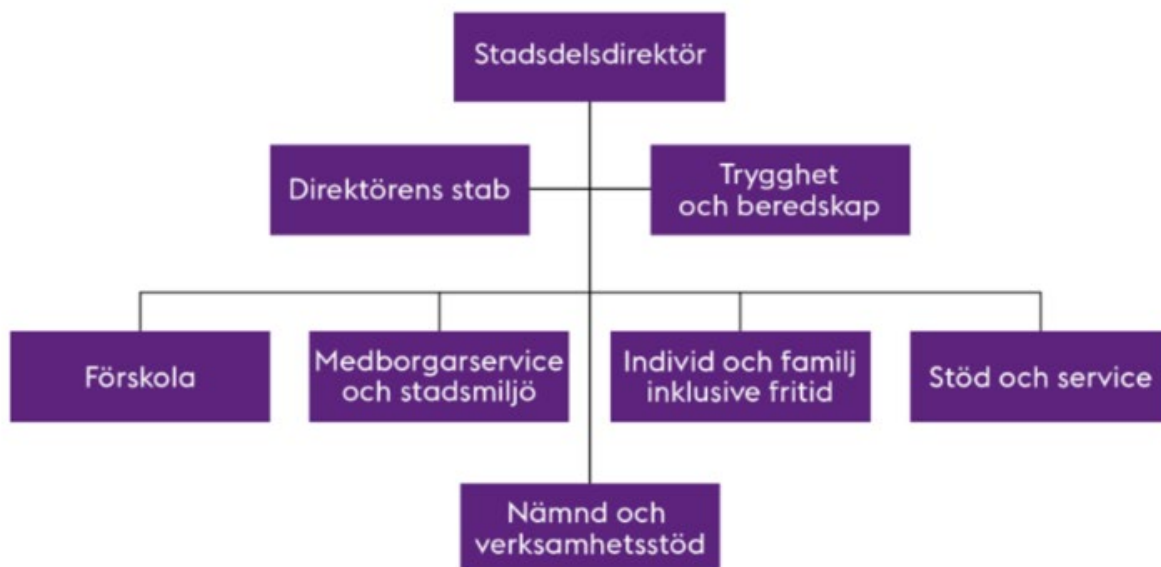
Ett pensionärsråd och ett råd för funktionshinderfrågor är knutna till stadsdelsnämnden. Råden sammanträder en gång i månaden veckan före nämndens sammanträden.

Stadsdelsförvaltningens ansvar och uppdrag

Inom förvaltningens organisation har stadsdelsdirektören det övergripande ansvaret för all verksamhet. Stadsdelsdirektören svarar inför nämnden och leder och styr förvaltningsledningens arbete och samverkan med fackliga organisationer.

Skärholmens stadsdelsnämnd ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, barn, kultur och fritid, ekonomiskt bistånd samt arbetsmarknadsåtgärder. Stadsdelsnämnden ansvarar också för lokalt klimat- och miljöarbete, stadsmiljöfrågor, skötsel och investeringar i parker och naturområden, viss tillsynsverksamhet samt konsumentvägledning.

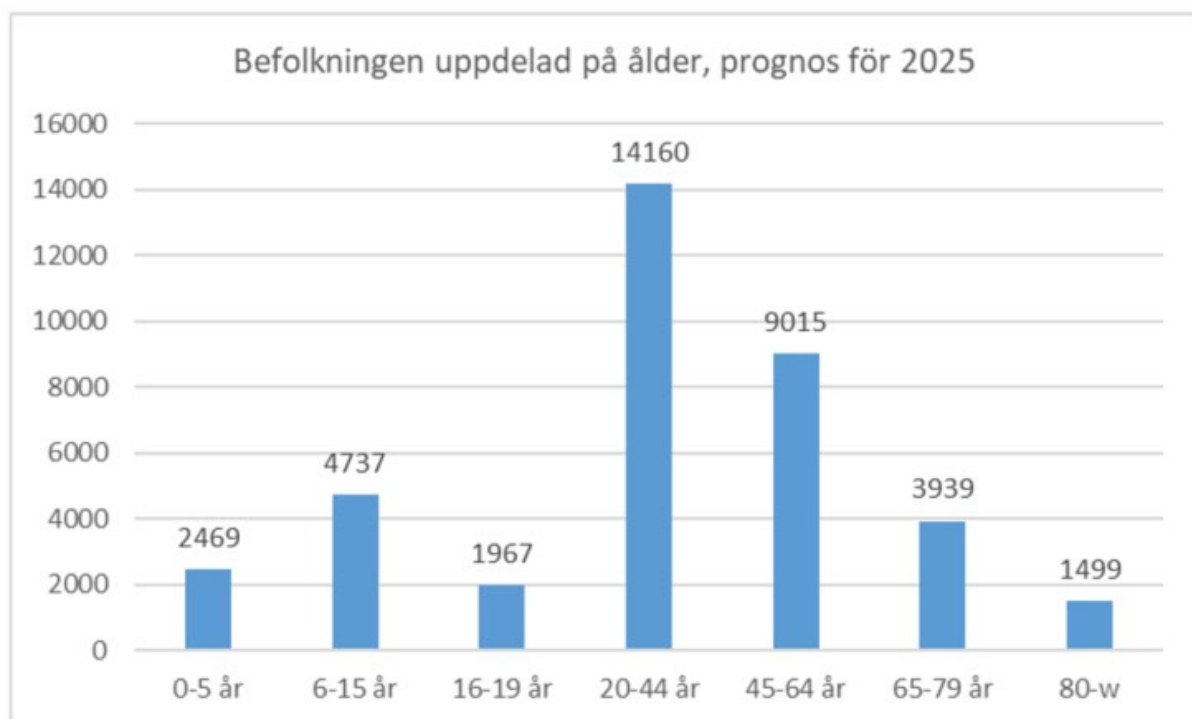
Förvaltningens organisation

Skärholmens stadsdelsområde och befolkning

Skärholmens stadsdelsområde omfattar stadsdelarna Bredäng, Sättra, Skärholmen och Vårberg. Befolkningsprognosen visar att drygt 38 200 personer kommer att bo i Skärholmen i slutet av 2025. Fram till slutet av år 2032 är prognosen att Skärholmens befolkning har ökat till drygt 42 500 personer.

Följande diagram visar en prognos över fördelningen mellan olika åldersgrupper årsskiftet 2024/2025.

Källa: ODS - områdesdatasystem

Prognosen ett år framåt, årsskiftet 2025/2026, visar en ökning inom alla åldersgrupper utom för gruppen 0-5 år.

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Driftbudgeten för Skärholmens stadsdelsnämnd är 1 426,4 miljoner kronor och investeringsbudgeten är 12,8 miljoner kronor. Utgångspunkten för fördelningen av budgeten har varit att följa kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och att utifrån givna budgetramar uppnå högsta möjliga kvalitet i verksamheten.

Utgångspunkterna vid planering av verksamhet och budget är att

- följa gällande lagstiftning
- erbjuda verksamheter av hög kvalitet inom givna budgetramar
- arbeta för att uppnå kommunfullmäktiges tre inriktningsmål
- administrativa processer stödjer och underlättar för kärnverksamheterna samt bidrar till en effektiv styrning och ett effektivt resursutnyttjande

Nämndens planerade verksamhet 2025

Långsiktigt hållbar ekonomi och goda förutsättningar för välfärd

Förvaltningen arbetar aktivt med planering, uppföljning och analys för en ekonomi i balans. En del i arbetet är att minska lokalkostnadernas andel av de totala kostnaderna.

Risker för välfärdsbrott ska analyseras inom alla verksamhetsområden. För att förhindra

välfärdsbrott ska uppföljningen av upphandlad verksamhet stärkas.

Den nya chefsstrukturen innebär ett närmare ledarskap vilket gagnar både kvalitet och ekonomi. Genomförandet av stadens handlingsplan för en hållbar arbetssituation inom socialtjänsten fortsätter. Under 2025 ska en satsning göras på medarbetarskapet med målet att öka motivation, delaktighet och trivsel. Förvaltningen ska också arbeta för hög andel heltids- och tillsvidareanställningar. Tillsvidareanställda vikarier ska vara utgångspunkten för vikarietillsättningen inom förvaltningens utförarverksamheter. Arbete fortgår också med att motverka att medarbetare utsätts för hot, rasism och otillbörlig påverkan.

Nytänkande och initiativ till innovation uppmuntras. Ett arbete pågår tillsammans med föreningslivet, utbildningsförvaltningen, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen och Kulturhuset stadsteatern med satsningen *Tillsammans skapar vi en meningsfull fritid för barn och unga*. Denna nya gemensamma satsning har som mål att fler barn och unga får en meningsfull fritid med närvarande vuxna. Satsningen innebär också att samverkan mellan förvaltningen, föreningslivet och civilsamhället stärks.

Arbetet i fokusområde Skärholmen ska prioriteras för att förbättra livsvillkor och livsmiljö för skärholmsborna och för att skillnaderna inom staden ska minska. Samtliga nämnder och bolag har i uppdrag att utöka samverkan och samordningen för gemensamma insatser i stadens fokusområden.

En levande och hållbar stadsdel

Förvaltningens verksamheter fortsätter att bidra till att staden är ledande i genomförandet av de globala målen i Agenda 2030. Genom förvaltningens miljö- och klimatarbete ska utsläppen av växthusgaser minska och den biologiska mångfalden ska öka. Förvaltningen ska bidra till utvecklandet av nya åtgärder för att målen i det nya miljöprogrammet ska uppnås. Bland annat ska miljökrav vid upphandling och inköp skärpas. Klimatpåverkan från måltidsverksamhet ska följas upp. Plastanvändningen i förvaltningens verksamheter ska minska. Vid behov av nya möbler och annan inredning är återbrukscentrum Stocket ett förstahandsval.

I Skärholmens stadsdelsområde finns totalt 426 hektar park- och naturmark som kan lindra effekter av klimatrelaterade vädervariationer såsom skyfall och värmeböljor. Förvaltningens arbete fortsätter med att stärka dessa grönområden, bland annat genom ytterligare trädplantering.

Gång- och cykelbanor i Skärholmen ska vara framkomliga och trafiksäkra för att fler ska välja att gå eller cykla istället för att åka bil.

I stadsutvecklingsarbeten ska dialog med Skärholmens invånare ske i ett tidigt skede. Ett särskilt fokus är på att nå de grupper som inte brukar komma till tals.

Näringslivsarbetet fortsätter för att skapa ett gott företagsklimat. Förvaltningen arbetar med att ge stöd till lokala näringsidkare, både uppsökande och vid uppkomna behov, såväl enskilt som i samarbete med Stockholm Business Region. Genom samverkan i olika former, till exempel platssamverkan, skapas kontaktytor både mellan olika företag och mellan företag och förvaltning. En god samverkan med det lokala näringslivet är betydelsefullt i arbetet med trygghetsfrågor.

Förvaltningen samarbetar med Huddinge kommun för näringslivsutveckling i relation till den regionala kärnan Kungens kurva-Skärholmen, i linje med samverkansöverenskommelsen mellan kommunerna.

Inom ramen för Fokus Skärholmen ska förvaltningen samordna och driva arbetet med lokal områdesutveckling. Arbetet ska ske i samråd med berörda förvaltningar och bolag. Utgångspunkten ska vara lokala lägesanalyser av livsvillkoren i Skärholmen och hur de kan förbättras. Prioriteringar i utvecklingsarbetet ska tas fram i dialog med invånare och lokala aktörer.

En trygg och säker stad som håller samman

Förvaltningen ska tillsammans med fackförvaltningar och bolag arbeta för jämlika livsvillkor och en sammanhållen stad.

Barn och unga i Skärholmen ska ges en bra uppväxt. Barnkonventionen är utgångspunkt i allt arbete. Förskolan och skolan är viktiga skyddsfaktorer för att barn och unga inte ska hamna i missbruk, kriminalitet eller andra sociala problem. Ett aktivt arbete med barnhälsa, där särskilt stöd tidigt uppmärksammas och där förskolans hälsofrämjande insatser omfattar alla barn, stärker barns fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Förvaltningen implementerar en gemensam utbildningsidé som utgår från skyddsfaktorer som främjar barns utveckling, lärande och fortsatta skolgång. Förvaltningen arbetar brett för att säkra skolgången för alla barn som placeras. Det är viktigt för ett barns framtida etablering i samhälle, såväl socialt som yrkesmässigt, att nå skolans kunskapsmål. Arbetet för att förebygga och skydda barn och unga från en otrygg och skadlig tillvaro pågår inom flera verksamheter. Riktade förebyggande aktiviteter ska fortsatt genomföras i samverkan mellan socialtjänsten och skolor och med fritidsgårdar utifrån barn och ungas behov.

En meningsfull fritid är också en viktig skyddsfaktor. Förvaltningen arbetar för att fler barn och unga ska delta i idrott, kulturverksamhet och andra fritidsverksamheter. Förvaltningens fritidsverksamhet är ett viktigt komplement till socialtjänstens arbete och kommer under året att utveckla arbetssätt för att nå särskilt utsatta grupper samt stärka sin samverkan med de myndighetsutövande enheterna, samt fortsätta utveckla sin samverkan med Skärholmens skolor.

För att ge ungdomar en möjlighet att ta första steget in på arbetsmarknaden erbjuds feriejobb under sommarlov, höstlov och jullov. Förvaltningens arbetsmarknadsinsatser, som offentligt skyddad anställning (OSA) och Stockholmsjobb, bidrar till att hjälpa personer som står långt från arbetsmarknaden att närma sig egen försörjning.

Vuxna i behov av stöd får ett individuellt anpassat stöd som är av god kvalité och utifrån bästa tillgängliga kunskap. Våldsutsatta får det stöd och den hjälp de behöver för att lämna en relation av våld och bygga upp ett hälsosamt och tryggt liv.

Trygghetsarbetet i Skärholmen sker systematiskt och långsiktigt med åtgärder och investeringar som utgår från kunskap om lokala förutsättningar. Samverkan för att öka tryggheten och minska brottsligheten i stadsdelsområdet sker bland annat genom den lokala samverkansöverenskommelsen som förvaltningen har tillsammans med lokalpolisområdet, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret. Arbetet med löpande lokal lägesbild utvecklas

kontinuerligt och anpassas utifrån lokala behov. Arbetet sker i samverkan med relevanta aktörer inom och utanför förvaltningen för att på kort och lång sikt kunna rikta åtgärder för att minska brottsligheten och öka tryggheten i stadsdelsområdet. Förvaltningen ska tillsammans med flera aktörer delta i det förstärkta regionala samverkansarbetet gällande att minska antalet öppna drogsener. Platssamverkan bedrivs i stadsdelsområdets samtliga fyra centrumområden.

För att stärka den civila beredskapen arbetar förvaltningen i linje med stadens säkerhetsprogram. Förvaltningen är en av tre utpekade stadsdelsförvaltningar i stadens sektorsorganisation för civil beredskap. Förvaltningen samordnar sektorsorganisationens arbete med de stadsdelsförvaltningar i söderort som inte ingår i sektorsorganisationen.

Förvaltningen ska utveckla arbetet mot välfärdsbrott. I arbetet ingår att identifiera de mest betydande riskområdena inom respektive verksamhet för att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrott.

För att öka medborgarinflytandet ska fler målgruppsanpassade dialoger genomföras och systemet för medborgarbudget ska användas. Målet är att skärholmsbornas delaktighet ska öka i planering och genomförande av bland annat investeringar i stadsmiljön. Fler möjligheter till dialog, inflytande och delaktighet förväntas stärka tilliten till den lokala demokratin och förtroendet för stadsdelsförvaltningen.

Stadens nya program för mänskliga rättigheter ska implementeras i hela organisationen. Programmet kommer att stödja arbetet med att motverka alla former av rasism, stärka barns rättigheter, nationella minoriteters rättigheter, jämställdhet, jämlikhet, hbtqi-personers rättigheter och rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Arbetet med genomförandet av Agenda 2030 fortsätter inom alla verksamhetsområden. I det ordinarie arbetet och genom olika aktiviteter och insatser bidrar förvaltningen till en hållbar stad och stadens måluppfyllnad.

Fokusområden 2025

Nämndens fokusområden är

- ekonomi
- trygghet och säkerhet
- miljö och klimat
- demokrati

Inom dessa områden ska förvaltningens verksamheter tillsammans göra förflyttningar. För att lyckas med detta krävs det att saker görs på nya sätt och att den interna samverkan och samverkan med andra förvaltningar, bolag, näringsliv och civilsamhälle utvecklas. Det krävs också att de satsningar och/eller nya arbetssätt som genomförs har som utgångspunkt att de ska skapa värde för skärholmsborna.

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål *Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden* genom att

- barn och ungdomar i Skärholmen har möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet
- barn och ungdomar i Skärholmen har en meningsfull fritid
- alla barn i Skärholmens förskolor har en likvärdig möjlighet till utveckling och lärande med svenska språket i fokus
- barn och vuxna i Skärholmen får stöd och omsorg där behoven är som störst
- äldre i Skärholmen har en god omsorg och är trygga
- barn och vuxna i Skärholmen har tillgång till ett tillgängligt och rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

Nämnden bidrar till att målet uppfylls genom att erbjuda öppen förskola med generösa öppettider, föräldrarådgivning och en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga. Barns rättigheter beaktas vid ansökan om ekonomiskt bistånd och utgångspunkten är alltid barnets bästa i arbetet med barnfamiljer som riskerar att bli vräkt.

Öppen förskola

Förvaltningens öppna förskolor ska erbjuda barn en pedagogisk verksamhet i samarbete med de till barnen medföljande vuxna samtidigt som de vuxna ges möjlighet till social gemenskap. De öppna förskolorna är tillgängliga verksamheter med generösa öppettider som fungerar som en brygga och introduktion till förskolan för såväl barn som vårdnadshavare. Aktiviteter och innehåll planeras utifrån det behov som finns hos såväl besökare som i närsamhället.

Familjens hus i Vårberg/Skärholmen är etablerat som en mötesplats för föräldrar med barn och syftar till att stärka föräldrar i sin föräldraroll. Familjens hus är en samlokalisering av föräldrarådgivning och öppna förskolan. För att möjliggöra jämlika uppväxtvillkor och trygghet erbjuder föräldrarådgivare stöd både individuellt och i grupp. Exempelvis erbjuds På rätt väg, ABC, Komet, Circle of security och tidigt stöd genom Hembesöksprogrammet som sker i samverkan med Barnavårdscentralen (BVC).

Öppna förskolan vägleder också besökare i behov av samhällsinformation och stöttar nyanlända in i det svenska samhället, genom bland annat samarbete med SFI (Svenska för invandrare). Öppen förskola lotsar till stöd från övriga professioner som riktar sig till vuxna, till exempel familjerådgivare, studie- och yrkesvägledare och socionomer.

Barnens bästa

Om en barnfamilj ansöker om ekonomiskt bistånd prioriteras deras ärende för att säkerställa

en skälig levnadsstandard såsom bostad, kläder och mat. Barns rättigheter beaktas alltid vid ansökan om ekonomiskt bistånd genom ett aktivt arbete med barnkonsekvensanalyser.

För att säkerställa barns rätt till boende bedrivs ett aktivt arbete med barnfamiljer som riskerar att vråkas. Barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden är en prioriterad målgrupp. Förvaltningen ingår i samverkan med fastighetsvärdar i syfte att arbeta förebyggande avseende oriktiga hyresförhållanden samt kring lagändringen gällande vräkning av hyresgäst som begår brott. Vid det fall en barnfamilj blir avhyst är förvaltningens kompensatoriska arbete med de berörda barnen avgörande för att uppnå barnets bästa.

Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid

Barn och unga i Skärholmen ska erbjudas en trygg och meningsfull fritid. Förvaltningen ska arbeta för att säkerställa detta bland annat inom ramen för satsningen Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid. Arbetet syftar till att förbättra förutsättningarna för en aktiv och meningsfull fritid samt den personliga och professionella utvecklingen för barn och unga i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. Målgrupperna är barn och unga i årskurs 1-9 samt unga till och med 20 år. Barn och unga ska vara delaktiga i att forma och utveckla satsningen. Satsningen sker dels under timmarna från det att skoldagen slutar till när vårdnadshavare kommer hem från arbete eller annan dagsysselsättning, dels under kvällar och helger. Arbetet ska genomföras i samverkan mellan föreningar, civilsamhället och Stockholms stad, med finansiering från näringsliv, stiftelser och andra privata aktörer. Inom Stockholms stad sker ett nära samarbete med utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen och Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen.

Fritidsgårdsverksamhet

Fritidsgårdsverksamheter erbjuder en trygg och meningsfull fritid för barn och unga i stadsdelsområdet med anpassade öppettider utifrån målgruppens behov. Fritidsgårdsverksamheterna arbetar utifrån den lokala utvecklingsplanen som är framtagen med utgångspunkt i Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar. Förvaltningens fritidsverksamhet är ett viktigt komplement till socialtjänstens arbete. Under året kommer arbetssätt att utvecklas för att nå särskilt utsatta grupper och samverkan mellan fritidsverksamheten och de myndighetsutövande enheterna ska stärkas. Samverkan med Skärholmens skolor kommer också att fortsätta utvecklas.

För att främja en meningsfull fritid och förebygga utveckling av socialt utanförskap erbjuder förvaltningen ledarledda och avgiftsfria aktiviteter under hela kalenderåret inklusive lov. Aktiviteter sker i samverkan med andra aktörer och föreningar. Barn och unga är inkluderade och delaktiga i planering av dessa aktiviteter. Fritidsverksamheterna arbetar med den fysiska miljön utifrån målgruppen och tillgänglighet för alla. Från och med 2025 kommer Skärholmens fritidsgård bedrivas tillsammans med Kulturhuset/Stadsteatern i nya lokaler som är tillgänglighetsanpassad. Förvaltningen samverkar med Idrottsförvaltningen genom nätverket Fritid för alla, där en del aktiviteter genomförs i samverkan.

Parkleksverksamhet

Förvaltningen bedriver parklek samt utvidgade parklekar/fritidsklubbar i stadsdelsområdet. Fritidsklubbarna bedrivs i samverkan med Sätterskolan (2021) samt Bredängs- och Slättgårdsskolan (2023). En lokal utvecklingsplan för parklekarna är framtagen utifrån Stockholms stads strategi för parklekar och ska följas upp årligen. Förvaltningen kommer att analysera behoven i stadsdelsområdet i syfte att öka tryggheten och erbjuda meningsfulla aktiviteter för barn och unga. Parkleksverksamheterna genomför aktiviteter samt arbetar med utvecklingsbehov som lyfts i utvecklingsplanen, och är även en väg in till övriga fritidsverksamheter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till fritidsaktiviteter	69 %	69 %	År
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3,1 %	2,7 %	Tertial
Andelen nöjda besökare på stadens fritidsgårdar	90 %	90 %	År
Antal vräkningar som berör barn	0	Tas fram av nämnd	År
Antalet besök på stadens fritidsgårdar	24 000	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska upprätta en parkleksplan som beskriver nuläge för respektive parkleksbyggnad och som pekar ut behov, utveckling och upprustning av dessa, de kommande åren med utgångspunkt i stadens parkleksstrategi	2024-01-01	2024-08-31

Nämndmål: 1.1.1 Barn och ungdomar i Skärholmen har möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet

Beskrivning

Öppen förskola

Förvaltningens öppna förskolor ska erbjuda barn en pedagogisk verksamhet i samarbete med de till barnen medföljande vuxna samtidigt som de vuxna ges möjlighet till social gemenskap. De öppna förskolorna är tillgängliga verksamheter med generösa öppettider som fungerar som en brygga och introduktion till förskolan för såväl barn som vårdnadshavare. Aktiviteter och innehåll planeras utifrån det behov som finns hos såväl besökare som i närsamhället.

Familjens hus i Vårberg/Skärholmen är etablerat som en mötesplats för föräldrar med barn och syftar till att stärka föräldrar i sin föräldraroll. Familjens hus är en samlokalisering av föräldrarådgivning och öppen förskolan. För att möjliggöra jämlika uppväxtvillkor och trygghet erbjuder föräldrarådgivare stöd både individuellt och i grupp. Exempelvis erbjuds På

rätt väg, ABC, Komet, Circle of security och tidigt stöd genom Hembesöksprogrammet som sker i samverkan med Barnavårdscentralen (BVC).

Öppen förskolan vägleder också besökare i behov av samhällsinformation och stöttar nyanlända in i det svenska samhället, genom bland annat samarbete med SFI (Svenska för invandrare). Öppen förskola lotsar till stöd från övriga professioner som riktar sig till vuxna, till exempel familjerådgivare, studie- och yrkesvägledare och socionomer.

Barnens bästa

Om en barnfamilj ansöker om ekonomiskt bistånd prioriteras deras ärende för att säkerställa en skälig levnadsstandard såsom bostad, kläder och mat. Barns rättigheter beaktas alltid vid ansökan om ekonomiskt bistånd genom ett aktivt arbete med barnkonsekvensanalyser.

För att säkerställa barns rätt till boende bedrivs ett aktivt arbete med barnfamiljer som riskerar att vräkas. Barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden är en prioriterad målgrupp. Förvaltningen ingår i samverkan med fastighetsvärdar i syfte att arbeta förebyggande avseende oriktiga hyresförhållanden samt kring lagändringen gällande vräkning av hyresgäst som begår brott. Vid det fall en barnfamilj blir avhyst är förvaltningens kompensatoriska arbete med de berörda barnen avgörande för att uppnå barnets bästa.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Nämndmål: 1.1.2 Barn och ungdomar i Skärholmen har en meningsfull fritid

Beskrivning

Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid

Barn och unga i Skärholmen ska erbjudas en trygg och meningsfull fritid. Förvaltningen ska arbeta för att säkerställa detta bland annat inom ramen för satsningen Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid. Målgrupperna är barn och unga i årskurs 1-9 samt unga till och med 20 år. Satsningen sker dels under timmarna från det att skoldagen slutar till när vårdnadshavare kommer hem från arbete eller annan dagsysselsättning, dels under kvällar och helger. Arbetet ska genomföras i samverkan mellan föreningar, civilsamhället, förvaltningen samt flera andra förvaltningar och bolag inom Stockholms stad

Fritidsgårdsverksamhet

Fritidsgårdsverksamheter erbjuder en trygg och meningsfull fritid för barn och unga i stadsdelsområdet med anpassade öppettider utifrån målgruppens behov. Fritidsgårdsverksamheterna arbetar utifrån den lokala utvecklingsplanen som är framtagen med utgångspunkt i Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar. Förvaltningens fritidsverksamhet är ett viktigt komplement till socialtjänstens arbete. Under året kommer arbetssätt att utvecklas för att nå särskilt utsatta grupper och samverkan mellan fritidsverksamheten och de myndighetsutövande enheterna ska stärkas. Samverkan med

Skärholmens skolor kommer också att fortsätta utvecklas.

För att främja en meningsfull fritid och förebygga utveckling av socialt utanförskap erbjuder förvaltningen ledarledda och avgiftsfria aktiviteter under hela kalenderåret inklusive lov. Aktiviteter sker i samverkan med andra aktörer och föreningar. Barn och unga är inkluderade och delaktiga i planering av dessa aktiviteter. Fritidsverksamheterna arbetar med den fysiska miljön utifrån målgruppen och tillgänglighet för alla. Från och med 2025 kommer Skärholmens fritidsgård bedrivas tillsammans med Kulturhuset/Stadsteatern i nya lokaler som är tillgänglighetsanpassad. Förvaltningen samverkar med Idrottsförvaltningen genom nätverket Fritid för alla, där en del aktiviteter genomförs i samverkan.

Parkleksverksamhet

Förvaltningen bedriver parklek samt utvidgade parklekar/fritidsklubbar i stadsdelsområdet. Fritidsklubbarna bedrivs i samverkan med Sätterskolan (2021) samt Bredängs- och Slättgårdsskolan (2023). En lokal utvecklingsplan för parklekarna är framtagen utifrån Stockholms stads strategi för parklekar och ska följas upp årligen. Förvaltningen kommer att analysera behoven i stadsdelsområdet i syfte att öka tryggheten och erbjuda meningsfulla aktiviteter för barn och unga. Parkleksverksamheterna genomför aktiviteter samt arbetar med utvecklingsbehov som lyfts i utvecklingsplanen, och är även en väg in till övriga fritidsverksamheter.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
♀ Andel flickor och pojkar som uppger att de känner sig trygga när de besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter	90		År
♀ Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens parklekar i genomsnitt per dag	124		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska i samarbete med kulturnämnden utveckla sommarkolloverksamheten så att fler barn som bor i stadsdelsområdet får möjlighet att delta i kollo	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska i samverkan med föreningar, civilsamhället, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, utbildningsförvaltningen och Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen genomföra satsningen "Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid"	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Nämnden bidrar till att målet uppfylls genom att förskolan kompensera för olikheter och främjar barns välbefinnande i enlighet med skollagen, förskolans läroplan och Barnkonventionen.

En förskola av hög kvalitet gynnar barns sociala, kognitiva och språkliga utveckling och bidrar till psykiskt välbefinnande på flera sätt. Förskolan kan därmed förebygga psykiska och fysiska hälsoproblem. De positiva långsiktiga effekterna av att delta i en förskola med hög kvalitet är störst för barn från familjer med sämre socioekonomiska förutsättningar och för barn i behov av särskilt stöd. En förskola med hög kvalitet bidrar också till att förebygga senare behov av stödinsatser.

En förutsättning för att förskolan ska kunna vara kompensatorisk är att barnen både är inskrivna i förskolan och att de regelbundet deltar.

Förvaltningen fortsätter arbeta för en likvärdig förskola som är trygg, säker och håller hög pedagogisk kvalitet med förskollärlärd undervisning på samtliga avdelningar. För att förvaltningen ska kunna nå en ökad måluppfyllelse av förskolans uppdrag krävs kontinuitet och långsiktighet. Förvaltningen fortsätter utveckla det systematiska kvalitetsarbetet med resultat och analys i syfte att följa och stödja varje förskolas utvecklingsbehov. En del i det arbetet är att implementera ett nytt digitalt stöd för dokumentation och planering.

Förvaltningen implementerar en gemensam utbildningsidé som utgår från skyddsfaktorer som främjar barns utveckling, lärande och fortsatta skolgång. Utbildningsidén omfattas av lek, språk, demokrati och hälsa och ger tillsammans en gemensam riktning i arbetet utifrån målen i förskolans läroplan.

Lek

Lek är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande och ska ha en central plats i förskolan. Leken har olika egenskaper som exempelvis att främja inläring, fantasi och möjlighet att prova olika maktpositioner. Förskolans fysiska miljöer och pedagoger i förskolan ska därför uppmuntra till lek. Förvaltningen inventerar samtliga pedagogers kompetens kring lek för att planera utvecklingsinsatser.

Språk

Barn med annat modersmål än svenska stöds i sin flerspråkighet och deras språk synliggörs. Språksamtal genomförs med samtliga vårdnadshavare för att synliggöra barnens totala språkanvändning, det vill säga modersmål, svenska och andra språk som barnet har i vardagen. Förskolorna tar stöd av biblioteket och verktyget Polyglutt för att möjliggöra läsning av böcker på barnets modersmål. Vårdnadshavare ges samma möjlighet att läsa böcker via Polyglutt i hemmen. Pedagogernas kompetens och yrkesskicklighet är avgörande för att varje barn ska utvecklas i riktning mot läroplanens samtliga mål. Arbetet med språkkurs i svenska för medarbetare fortsätter för att utveckla pedagogers kunskaper. Samtliga pedagoger deltar i utbildning som syftar till att stärka kunskaperna kring barns språkutveckling, andraspråkutveckling samt yrkesskicklighet i att omsätta dessa. Barnen i förskolan ges möjlighet att ta del av och upptäcka professionell kultur, högläsning och eget

skapande. Pedagogernas kompetens kring dialogisk högläsning fördjupas för att gynna barns språkutveckling på alla avdelningar. Förvaltningen utvecklar samarbetet med grundskolorna i syfte att främja barnens språkutveckling.

Alla förskolor arbetar medvetet med barnens lärande och språkutveckling med stöd av förvaltningens gemensamma lärmiljödokument och språkdokument som implementeras under året.

Demokrati

Förskolan ska vara en demokratisk mötesplats där barn både i grupp och som individ i trygghet får öva på att utforska, argumentera och samspela. Förskolorna ska erbjuda alla barn samma möjligheter till utveckling, lärande och lek utan att begränsas av könstillhörighet. Förskolorna ska erbjuda ett brett urval av material, lekar och aktiviteter för att alla barn ska ha möjlighet att bredda sina lekmönster och välja olika typer av aktiviteter. Arbetet för barnens rättigheter ska prioriteras och genomsyra förskolans likabehandlingsarbete. Barnens bästa ska alltid vara i centrum med barnkonventionen som grund och förskolan ska ta tillvara barns åsikter och inflytande vid planering av utbildning och undervisning. Barnkonsekvensanalyser ska genomföras för att säkerställa att konsekvenser för barn finns med i beslutsfattandet.

Förvaltningen arbetar aktivt med att erbjuda och informera om barnens rätt till förskola för att öka inskrivningsgraden. Utifrån en årlig kartläggning, av barn som inte är inskrivna i förskolan, utarbetas målgruppsanpassad information och aktiviteter. Marknadsförings- och kommunikationsarbete om förskolorna stärks genom aktuell information på hemsidor och sociala medier. Barnens närvaro i förskolan följs upp regelbundet av rektor och specialpedagog i syfte att säkerställa att varje barn får ta del av utbildning och undervisning. Förskolan har olika samverkansformer med vårdnadshavare för att gynna barnens utveckling.

Hälsa

Förskolan lägger grunden för goda kostvanor samt en aktiv och sund livsstil genom att dagligen erbjuda planerad rörelse som utgår från varje barns enskilda behov. Förvaltningen utreder en rörelsestrategi för samtliga förskolor i syfte att inspirera och synliggöra vikten av barnens rörelse. Det pågående arbetet med att minska klimatpåverkan från inköpta livsmedel och öka andelen ekologiska livsmedel i enlighet med strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat utvecklas i enlighet med den reviderade strategin. Förvaltningen kompetensutvecklar kockar i näringslära och hållbar matlagning med låg klimatpåverkan i ett kocknätverk. Stödmaterial om pedagogiska måltider tas fram och implementeras i förskolorna.

Barn med särskilda behov ska få det stöd de har rätt till genom evidensbaserade metoder och praktisknära handledning av specialpedagoger. Ny barnhälsost strategi implementeras och förvaltningen deltar i framtagandet av stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd. Förvaltningen genomför utbildningsinsatser för att öka pedagogers kompetens kring det främjande och förebyggande arbetet. Samverkan mellan socialtjänst, vårdnadshavare, skola, barnavårdscentral och psykiatri utvecklas för att tidigt identifiera och ge barn och familjer i behov av stöd rätt insatser i tid.

Öppen förskola

Öppen förskola implementerar nya stadsgemensamma riktlinjer i syfte att säkerställa en jämn kvalitet och en god uppföljning av verksamheten. Samarbetet med förskolorna utvecklas och valda delar från utbildningsidé, lärmiljödokument och språkdokument implementeras. Öppen förskola ska erbjuda en pedagogiskt planerad miljö utifrån inkludering, utveckling och lärande. Miljön ska vara tillgänglig för barnen så att den stimulerar och uppmuntrar till utveckling och lärande samt bidrar till barnens självständighet. Öppen förskola erbjuder regelbundna inslag av utomhusaktiviteter där barn och föräldrar uppmuntras och har möjlighet till lek och rörelse som gynnar både hälsa och välbefinnande. Öppen förskola synliggör förskolans verksamhet och är en viktig del i det uppsökande arbetet.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	37 %	Ökning	Tertial
Antal barn per anställd i förskolan (årsarbetare)	4,8	4,8	Tertial
Antal barn per grupp	14,9	14,9	Tertial
Antal barn per legitimerad förskollärare	15,5 st	Minskning	Tertial
Inskrivningsgrad i förskola	92 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska i samråd med förskolenämnden, SISAB och övriga relevanta aktörer inventera, prioritera och initiera upprustningar av befintliga förskolegårdar utifrån lekvärdesriktlinjerna	2025-01-01	2025-12-31

Nämndmål: 1.2.1 Alla barn i Skärholmens förskolor har en likvärdig möjlighet till utveckling och lärande med svenska språket i fokus

Beskrivning

Förskolans kärnverksamhet ska kompensera för olikheter och främja barns välbefinnande i enlighet med skollagen, förskolans läroplan och Barnkonventionen. En förskola av hög kvalitet gynnar barns sociala, kognitiva och språkliga utveckling och bidrar till psykiskt välbefinnande på flera sätt. Förskolan kan därmed förebygga psykiska och fysiska hälsoproblem. De positiva långsiktiga effekterna av att delta i en förskola med hög kvalitet är störst för barn från familjer med sämre socioekonomiska förutsättningar och för barn i behov av särskilt stöd. En förskola med hög kvalitet bidrar också till att förebygga senare behov av stödinsatser.

En förutsättning för att förskolan ska kunna vara kompensatorisk är att barnen både är inskrivna i förskolan och att de regelbundet deltar.

Förvaltningen fortsätter arbeta för en likvärdig förskola som är trygg, säker och håller hög pedagogisk kvalitet med förskollärlarledd undervisning på samtliga avdelningar. För att förvaltningen ska kunna nå en ökad måluppfyllelse av förskolans uppdrag krävs kontinuitet och långsiktighet. Förvaltningen fortsätter utveckla det systematiska kvalitetsarbetet med resultat och analys i syfte att följa och stödja varje förskolas utvecklingsbehov. En del i det arbetet är att implementera ett nytt digitalt stöd för dokumentation och planering.

Förvaltningen implementerar en gemensam utbildningsidé som utgår från skyddsfaktorer som främjar barns utveckling, lärande och fortsatta skolgång. Utbildningsidén omfattas av lek, språk, demokrati och hälsa och ger tillsammans en gemensam riktning i arbetet utifrån målen i förskolans läroplan.

Lek

Lek är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande och ska ha en central plats i förskolan. Leken har olika egenskaper som exempelvis att främja inläring, fantasi och möjlighet att prova olika maktpositioner. Förskolans fysiska miljöer och pedagoger i förskolan ska därför uppmuntra till lek. Förvaltningen inventerar samtliga pedagogers kompetens kring lek för att planera utvecklingsinsatser.

Språk

Barn med annat modersmål än svenska stöds i sin flerspråkighet och deras språk synliggörs. Språksamtal genomförs med samtliga vårdnadshavare för att synliggöra barnens totala språkanvändning, det vill säga modersmål, svenska och andra språk som barnet har i vardagen. Förskolorna tar stöd av biblioteket och verktyget Polyglutt för att möjliggöra läsning av böcker på barnets modersmål. Vårdnadshavare ges samma möjlighet att läsa böcker via Polyglutt i hemmen. Pedagogernas kompetens och yrkesskicklighet är avgörande för att varje barn ska utvecklas i riktning mot läroplanens samtliga mål. Arbetet med språkkurs i svenska för medarbetare fortsätter för att utveckla pedagogers kunskaper. Samtliga pedagoger deltar i utbildning som syftar till att stärka kunskaperna kring barns språkutveckling, andraspråksutveckling samt yrkesskicklighet i att omsätta dessa. Barnen i förskolan ges möjlighet att ta del av och upptäcka professionell kultur, högläsning och eget skapande. Pedagogernas kompetens kring dialogisk högläsning fördjupas för att gynna barns språkutveckling på alla avdelningar. Förvaltningen utvecklar samarbetet med grundskolorna i syfte att främja barnens språkutveckling.

Alla förskolor arbetar medvetet med barnens lärande och språkutveckling med stöd av förvaltningens gemensamma lärmiljödokument och språkdokument som implementeras under året.

Demokrati

Förskolan ska vara en demokratisk mötesplats där barn både i grupp och som individ i trygghet får öva på att utforska, argumentera och samspela. Förskolorna ska erbjuda alla barn samma möjligheter till utveckling, lärande och lek utan att begränsas av könstillhörighet. Förskolorna ska erbjuda ett brett urval av material, lekar och aktiviteter för att alla barn ska ha

möjlighet att bredda sina lekmönster och välja olika typer av aktiviteter. Arbetet för barnens rättigheter ska prioriteras och genomsyra förskolans likabehandlingsarbete. Barnens bästa ska alltid vara i centrum med barnkonventionen som grund och förskolan ska ta tillvara barns åsikter och inflytande vid planering av utbildning och undervisning. Barnkonsekvensanalyser ska genomföras för att säkerställa att konsekvenser för barn finns med i beslutsfattandet.

Förvaltningen arbetar aktivt med att erbjuda och informera om barnens rätt till förskola för att öka inskrivningsgraden. Utifrån en årlig kartläggning, av barn som inte är inskrivna i förskolan, utarbetas målgruppsanpassad information och aktiviteter. Marknadsförings- och kommunikationsarbete om förskolorna stärks genom aktuell information på hemsidor och sociala medier. Barnens närvaro i förskolan följs upp regelbundet av rektor och specialpedagog i syfte att säkerställa att varje barn får ta del av utbildning och undervisning. Förskolan har olika samverkansformer med vårdnadshavare för att gynna barnens utveckling.

Hälsa

Förskolan lägger grunden för goda kostvanor samt en aktiv och sund livsstil genom att dagligen erbjuda planerad rörelse som utgår från varje barns enskilda behov. Förvaltningen utreder en rörelsestrategi för samtliga förskolor i syfte att inspirera och synliggöra vikten av barnens rörelse. Det pågående arbetet med att minska klimatpåverkan från inköpta livsmedel och öka andelen ekologiska livsmedel i enlighet med strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat utvecklas i enlighet med den reviderade strategin. Förvaltningen kompetensutvecklar kockar i näringslära och hållbar matlagning med låg klimatpåverkan i ett kocknätverk. Stödmaterial om pedagogiska måltider tas fram och implementeras i förskolorna.

Barn i särskilda behov ska få det stöd de har rätt till genom evidensbaserade metoder och praktisknära handledning av specialpedagoger. Ny barnhälsostrategi implementeras och förvaltningen deltar i framtagandet av stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd. Förvaltningen genomför utbildningsinsatser för att öka pedagogers kompetens kring det främjande och förebyggande arbetet. Samverkan mellan socialtjänst, vårdnadshavare, skola, barnavårdscentral och psykiatri utvecklas för att tidigt identifiera och ge barn och familjer i behov av stöd rätt insatser i tid.

Öppen förskola

Öppen förskola implementerar nya stadsgemensamma riktlinjer i syfte att säkerställa en jämn kvalitet och en god uppföljning av verksamheten. Samarbetet med förskolorna utvecklas och valda delar från utbildningsidé, lärmiljödokument och språkdokument implementeras. Öppen förskola ska erbjuda en pedagogiskt planerad miljö utifrån inkludering, utveckling och lärande. Miljön ska vara tillgänglig för barnen så att den stimulerar och uppmuntrar till utveckling och lärande samt bidrar till barnens självständighet. Öppen förskola erbjuder regelbundna inslag av utomhusaktiviteter där barn och föräldrar uppmuntras och har möjlighet till lek och rörelse som gynnar både hälsa och välbefinnande. Öppen förskola synliggör förskolans verksamhet och är en viktig del i det uppsökande arbetet.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel avdelningar som använder arbetssättet dialogisk högläsning	100 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolan ska tillsammans med socialtjänsten utveckla samverkan för att arbeta främjande och förebyggande	2025-01-01	2025-12-31
Förskolorna arbetar fram en samsyn kring hur den pedagogiska måltiden ska se ut och följer upp hur det genomförs	2025-01-01	2025-12-31
Förskolornas systematiska arbete med rörelse och återhämtning, utifrån barnets behov, ska följas upp i resultatdialog	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska inventera förskollärares och barnskötares kompetens kring lek	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska ta fram ett gemensamt underlag för förskolornas språksamtal	2025-01-01	2025-12-31
Medarbetare inom förskolan i behov av språkutveckling ska erbjudas olika former för utveckling i yrkessvenska	2025-01-01	2025-12-31
Öppen förskola ska implementera de nya stadsgemensamma riktlinjerna	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Nämnden bidrar till att målet uppfylls genom att barn och ungas hälsa främjas genom riktade och förebyggande insatser samt genom att barn och unga skyddas från en otrygg och skadlig tillvaro. Vuxna ges ett individuellt anpassat stöd av god kvalitet och utifrån bästa tillgängliga kunskap.

Skärholmsbor ska erbjudas stöd och insatser utifrån behov, samt få det stöd de har rätt till. Därmed ska insatser erbjudas tidigt och vara likställiga oavsett kön samt tillgängliga utifrån den enskildes förutsättningar. För att möta den enskildes behov arbetar förvaltningen brett för att ge ett gott stöd genom insatser som är såväl icke biståndsbedömda som behovsbedömda. Barnens bästa och barns rättigheter säkerställs i alla verksamheter. Skärholmsbor ska känna förtroende för socialtjänstens arbete och förvaltningen i stort. Förvaltningen ska vara lättillgänglig och samverka systematiskt för den enskildes bästa.

Främjande av barn och ungas hälsa

Barn och ungas fysiska och psykiska hälsa främjas genom riktade insatser och samverkan med bland annat Region Stockholm, förskolor och skolor. Ungdomsmottagningen arbetar kontinuerligt med att sprida kunskap för att nå ungdomar med information om det stöd som kan erbjudas via mottagningen. Att nå målgrupper och sprida information är en viktig del i verksamhetens arbete för att stödja ungdomar till en god psykosociala, sexuell och reproduktiv hälsa. Förvaltningen är en aktiv del av samverkan kring barn i behov av särskilt

stöd (BUS). Skärholmens barn och unga har en sämre hälsa i jämförelse med staden som helhet. Socialnämnden har fått i uppdrag att samarbeta med förvaltningen för att analysera utvecklingen samt komma med förslag på åtgärder.

Barn och ungdomspsykiatri (BUP) genomför en pilotsamverkan inom Sociala insatsgrupper (SIG) i staden som går under benämningen BUP Allvarligt Normbrytande Beteende (ANB). Förvaltningen har initierat ett samarbete med BUP ANB som syftar till att säkerställa jämlik tillgång till effektiv och evidensbaserad barnpsykiatrisk vård, prioritera vårdinsatser som har högst potential att minska kriminalitet, effektiv samverkan mellan berörda aktörer samt öka kunskap om vårdbehov och resultat av vårdinsatser. I praktiken innebär detta en tät samverkan i syfte att snabbt och effektivt utreda samt erbjuda vård vid misstanke om barn- och ungdomspsykiatrisk problematik för barn och unga upp till 18 år som är aktuella inom SIG.

Barn ska vara skyddade från våld och dess konsekvenser. Barn som upplever våld och hot om våld är i behov av att våldet ska upphöra men även av bearbetning. Förvaltningen fortsätter att arbeta för att fler barn och unga erbjuds kvalitativt stöd utifrån våld.

Förebyggande och tidiga insatser

Förvaltningen arbetar utifrån stadens modell för skolsociala team (SST) för att stötta elever med skolfrånvaro till en god skolgång. Under året kommer arbetet utvecklas under socialförvaltningens ledning för att omfatta elever med högre frånvaro genom modellen skolsociala team plus (SST+). Förvaltningen planerar att driva arbetet i enlighet med socialförvaltningen.

Arbetet för att förebygga och skydda barn och unga från en otrygg och skadlig tillvaro pågår inom flera verksamheter. Fältassistenterna arbetar med att sprida kunskap till barn, unga och föräldrar. Fältassistenterna samverkar med skola och polis. Den systematiska samverkan med skolorna prioriteras, bland annat genom regelbundna besök från fritidsassistenterna. Riktade förebyggande aktiviteter ska fortsatt genomföras i samverkan med skolor och med fritidsgårdar utifrån elevernas behov. Fältassistenter har en aktiv roll i trygghetsarbetet vid kris och våldsbrott. Förvaltningen avser att förstärka fältarbetet med ytterligare fältassistenter under 2025.

Förvaltningen arbetar enligt stadens Strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet 2024-2026. För att förhindra att barn och unga rekryteras till kriminalitet arbetar förvaltningen i samverkansformen Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid (SSPF) på strategisk-, operativ- och individnivå. För barn, unga vuxna och vuxna i kriminalitet erbjuds bland annat insatsen sociala insatsgrupper (SIG). SIG samordnare kan ge individuellt stöd utifrån behov och situation samt motivera till ytterligare insatser för att den enskilde ska lämna en kriminell livsstil.

Förvaltningen ingår i en förstärkt samverkan (Trefas) mellan socialtjänst, polis och kriminalvård, en samverkan i form av gemensamma lägesbilder kring riskindivider med målet

att motverka fler skjutningar och dödligt våld. Trefas riktar insatser till enskilda personer och utgår från deras individuella motiv att lämna kriminaliteten.

Förvaltningens fritidsverksamhet är ett viktigt komplement till socialtjänstens arbete och kommer under året att utveckla arbetssätt för att nå särskilt utsatta grupper samt stärka sin samverkan med de myndighetsutövande enheterna, samt fortsätta utveckla sin samverkan med Skärholmens skolor.

Placerade barn och unga

Barn har enligt barnkonventionen rätt till utbildning. Det är viktigt för ett barns framtida etablering i samhälle, såväl socialt som yrkesmässigt, att nå skolans kunskapsmål. Förvaltningen arbetar aktivt för att främja detta för de barn som behöver placeras och därmed riskerar ett avbrott i skolgången. Förvaltningen arbetar brett för att säkra skolgången för alla barn som placeras. Förvaltningen arbetar fortsatt med samverkan med skolorna för obruten skolgång vid placering (SAMS) och Skolfam (samarbete mellan utbildningsförvaltningen och socialtjänsten för barn placerade i Stockholms län) för att öka barn och ungas förutsättningar för en god skolgång. Förvaltningen avser att samverka med socialnämnden gällande införande av skolsamordnare.

Sedan 2023 driver förvaltningen tillsammans med Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning projektet Förstärkt familjehem, vilket finansieras av socialförvaltningen. Genom projektet arbetar familjebehandlare med barnet och den mottagande familjen för att bidra till en mer stabil vardag. Projektet ger resultat, såväl i att den planerade vården fullföljs som i stöd för anknytning mellan barnet och den mottagande familjen. Detta är fördelaktigt för barnets utbildning eftersom stabilitet i vården är en viktig faktor för att ett omhändertaget barn får en fungerande i skolgång. Projektet fortlöper under 2025.

Förvaltningen ingår i ett projekt avseende eftervård för placerade barn och unga tillsammans med Enskede-Årsta-Vantör, Hässelby-Vällingby, Järva stadsdelsförvaltningar. Projektet arbetar för att över tid erbjuda samordnat och kvalificerat stöd till ungdomar i åldrarna 13-17 som lämnar samhällsvård.

Vuxna

Förvaltningen arbetar för att ge ett individuellt anpassat stöd av god kvalitet och utifrån bästa tillgängliga kunskap. För att erbjuda tidigt stöd pågår arbete med korta utredningstider och insatser under utredningstiden. För att främja likställda bedömningar används standardiserade bedömningsinstrument. Beslut följs upp systematiskt och eventuella avvikelser rapporteras till utförare. För att säkerställa att barnrättsperspektivet beaktas i utredningar som rör vuxna där det finns barn i familjen används barnkonsekvensanalyser enligt Stockholms stads program för barns rättigheter och inflytande samt socialförvaltningens "Stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten".

Våldsutsatta och våldsutövare erbjuds stöd genom behandling, antingen individuellt eller i grupp. För att möjliggöra deltagande i behandling för vuxna med barn planerar förvaltningen

verka för att tillhandahålla barnpassning. Systematisk uppföljning våld (SU-reg) används för att följa upp individärenden. Samverkan sker med polis inom ramen för Islandsmodellen som är en samarbetsmodell mellan polis, socialjour, socialtjänst och hälso- och sjukvården vid akuta våldshändelser i familjer med barn under 18 år. Arbetet med att implementera samhandläggning enligt Bryt upp-processen pågår under året. Bryt upp-processen syftar att våldsutsatta ska få det stöd och den hjälp de behöver för att lämna en relation av våld och bygga upp ett hälsosamt och tryggt liv.

Ny socialtjänstlag

Den första juli 2025 förväntas en ny socialtjänstlag träda i kraft. Förvaltningens förändringsledare arbetar fortsatt för att förbereda och leda förvaltningen genom kommande lagändringar och genom dem utveckla socialtjänsten till att i enlighet med lagförslaget bli mer lätt tillgänglig och proaktiv. Under 2024 har lokal struktur för arbetet tagits fram samt omorganisering skett i linje med den kommande lagen. Under 2025 fortlöper arbetet under ledning av socialnämnden. Stadsdelsförvaltningarna ska bland annat kartlägga insatser som kan avimplementeras till förmån för nya tidiga insatser, ta fram arbetssätt och rutiner för dokumentation av insatser utan individuella behovsprövningar och genomföra kompetensutvecklandeinsatser.

Anhörigstöd

Under året samordnas förvaltningens totala anhörigstöd inom samtliga verksamheter, det vill säga för äldre, personer med funktionsnedsättning, socialpsykiatri samt inom individ och familj.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen arbetar för att information och kommunikation under handläggningen och vid genomförandet av stöd och insatser ska vara tillgängligt och individuellt anpassat. Brukare ska mötas av ett gott bemötande och jämställdhets- och barnrättsperspektivet beaktas och anhörigas situation uppmärksammas.

Tryggheten och säkerheten för den enskilda ska öka genom fortsatt satsning på kompetens, trygga anställningar och certifiering inom LSS-verksamheterna. Inom förvaltningens verksamheter för stöd och service i egen regi är utbildning och certifiering i det "Pedagogiska ramverket" en grund och skapar förutsättningar för att arbetet bedrivs med hög kvalitet. Det innebär att medarbetarna utbildas inom olika typer av funktionsnedsättningar, kartläggning, tydliggörande pedagogik och lågaffektivt bemötande. Under året utvecklar förvaltningen även metoder och arbetssätt för att ge insatser med god kvalitet i syfte att öka känslan av trygghet.

Förvaltningen fortsätter även att utveckla alternativ och kompletterande kommunikation för att stärka förståelsen mellan brukare och medarbetare. Detta görs bland annat genom kompetensinsats i KomBo (kommunikationsstöd i boende och daglig verksamhet) för medarbetare inom LSS. KomBo är ett stöd i organisatoriskt lärande i LSS-verksamhet och i implementering av kommunikativa strategier mellan brukare och personal.

För att motverka hälsorisker bland personer med funktionsnedsättning arbetar förvaltningen för att förbättra hälsan för de som bor i bostad med särskild service enligt LSS. Arbetet görs genom samverkan med bland annat privata aktörer och frivilligorganisationer för att sprida kunskap om tillgängliga aktiviteter. Bland annat erbjuds målgruppen ett friskvårdskort på stadens simhallar. Hälsofrämjande insatser och aktiviteter arrangeras både för personer med funktionsnedsättning och inom socialpsykiatri för att möjliggöra en meningsfull och aktiv fritid. Under året planerar förvaltningen att identifiera och erbjuda hälsofrämjande insatser som riktar sig mot flera målgrupper i syfte att främja en god hälsa.

Den förebyggande och uppsökande verksamheten, inom förvaltningens verksamheter för stöd och service i egen regi, stärks med en funkfältare som vägleder, sprider information och samverkar övergripande med andra aktörer i frågor inom LSS verksamhetsområde. Funkfältaren lyfter målgruppens behov i frågor som rör hälsa, trygghet samt inkludering och uppdraget fortsätter att utvecklas under året.

Förvaltningen planerar att utveckla arbetssätt så fler personer inom målgrupperna personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri kommer vidare mot den öppna arbetsmarknaden. Möjligheten att öka samarbetet med befintliga seniorverksamheter för personer över 65 år ses även över, så att personer med funktionsnedsättning som inte längre har daglig verksamhet inom LSS kan delta.

Förvaltningen undersöker möjligheterna att utveckla persontransporter samt andra transporter inom förvaltningens verksamheter i syfte att skapa trygghet, delaktighet, motverka ensamhet, integration, demokrati och en kulturell delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

I det senaste riksdagsvalet hade personer med funktionsnedsättning ett lägre valdeltagande än övriga befolkningen. Förvaltningen fortsätter arbetet för att öka valdeltagandet till nästa riksdagsval. Under 2024 har förvaltningen tagit fram en modell som kommer att användas vid kommande val. Modellen ska ge personer med olika former av funktionsnedsättning en ökad kunskap om vad demokrati är, främja alla människors likas rättigheter och skyldigheter samt skapa möjlighet och vilja för målgruppen att vara med och påverka hur landet styrs. Implementering av modellen påbörjas under året.

Under år 2022 och 2023 konstaterade Inspektionen för vård och omsorg (IVO) otillåtna tvångs- och begränsningsåtgärder i 80 av 90 granskade gruppboende för personer med funktionsnedsättning. Tillsynen gjordes på nationell nivå och förvaltningens verksamheter fanns inte bland de granskade. Förvaltningen bevakar ändå frågan ur ett kvalitets- och rättssäkerhetsperspektiv. Mot bakgrund av IVO:s granskning avser förvaltningen att fortsätta arbeta med åtgärder för att säkerställa medarbetarnas kunskap och medvetenhet inom området.

Förvaltningen utvecklar arbetssätt kopplat till en ökad grad av digitalisering och användandet av digitala hjälpmedel i utförandet av stödinsatser. Genom en IT-fixare ges ett tillgängligt och konkret stöd inom förvaltningens utförarverksamheter för såväl äldre som personer med

funktionsnedsättning i syfte att öka delaktighet.

Förvaltningen arbetar med de fokusområden som finns i stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning vid planering och genomförande i verksamheten.

Socialpsykiatri

Insatserna inom socialpsykiatrins verksamheter i egen regi präglas av ett tydligt brukarperspektiv genom att fortsätta implementera metodiken Ett Självständigt Liv (ESL) som grundarbetssätt i stödboende och boendestöd. Metodiken bidrar till klienternas personlighetsutveckling till självständighet genom delaktighet och självbestämmande. Socialpsykiatrin fortsätter även med arbetslivsinriktade insatser och sysselsättning för målgruppen i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen.

Samverkan med Södertörns högskola

Inom ramen för förvaltningens samverkansavtal med Södertörns högskola samverkar förvaltningen och Södertörns högskola sedan ett antal år tillbaka. Genom samverkan inom utbildning, forskning och innovation samt samhällsutveckling kan förvaltningen och Södertörns högskola bidra till att möta långsiktiga utmaningar som samhället står inför. För närvarande sker den operativa samverkan primärt mellan avdelningen för socialtjänst och högskolans socionomutbildning, bland annat i form av följeforskning, utbyte av personal och gemensamma idéforum.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	24 %	24 %	Tertial
Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	84 %	Tas fram av nämnd	År
Andel brukare inom socialpsykiatrin som inte upplever diskriminering	93 %	Tas fram av nämnd	År
Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	80 %	År
Andel familjehemsplacerade barn som når målen i svenska/svenska som andraspråk, matematik, och engelska i grundskolan	75 %	75 %	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel institutionsplacerade barn som når målen i svenska/svenska som andraspråk, matematik, och engelska i grundskolan		Fastställs 2025	Tertial
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	År
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	80 %	År
Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk, socialpsykiatri, våld i nära relation)	85 %	85 %	År
Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	80 %	Tas fram av nämnd	Tertial
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	82 %	Tas fram av nämnd	År

Nämndmål: 1.3.1 Barn och vuxna i Skärholmen får stöd och omsorg där behoven är som störst

Beskrivning

Skärholmsbor ska erbjudas stöd och insatser utifrån behov, samt få det stöd de har rätt till. Därmed ska insatser erbjudas tidigt och vara likställiga oavsett kön samt tillgängliga utifrån den enskildes förutsättningar. För att möta den enskildes behov arbetar förvaltningen brett för att ge ett gott stöd genom insatser som är såväl icke biståndsbedömda som behovsbedömda. Barnens bästa och barns rättigheter säkerställs i alla verksamheter. Skärholmsbor ska känna förtroende för socialtjänstens arbete och förvaltningen i stort. Förvaltningen ska vara lättillgänglig och samverka systematiskt för den enskildes bästa.

Främjande av barn och ungas hälsa

Barn och ungas fysiska och psykiska hälsa främjas genom riktade insatser och samverkan

med bland annat Region Stockholm, förskolor och skolor. Ungdomsmottagningen arbetar kontinuerligt med att sprida kunskap för att nå ungdomar med information om det stöd som kan erbjudas via mottagningen. Att nå målgrupper och sprida information är en viktig del i verksamhetens arbete för att stödja ungdomar till en god psykosociala, sexuell och reproduktiv hälsa. Förvaltningen är en aktiv del av samverkan kring barn i behov av särskilt stöd (BUS). Skärholmens barn och unga har en sämre hälsa i jämförelse med staden som helhet. Socialnämnden har fått i uppdrag att samarbeta med förvaltningen för att analysera utvecklingen samt komma med förslag på åtgärder.

Barn och ungdomspsykiatri (BUP) genomför en pilotsamverkan inom Sociala insatsgrupper (SIG) i staden som går under benämningen BUP Allvarligt Normbrytande Beteende (ANB). Förvaltningen har initierat ett samarbete med BUP ANB som syftar till att säkerställa jämlik tillgång till effektiv och evidensbaserad barnpsykiatrisk vård, prioritera vårdinsatser som har högst potential att minska kriminalitet, effektiv samverkan mellan berörda aktörer samt öka kunskap om vårdbehov och resultat av vårdinsatser. I praktiken innebär detta en tät samverkan i syfte att snabbt och effektivt utreda samt erbjuda vård vid misstanke om barn- och ungdomspsykiatrisk problematik för barn och unga upp till 18 år som är aktuella inom SIG.

Barn ska vara skyddade från våld och dess konsekvenser. Barn som upplever våld och hot om våld är i behov av att våldet ska upphöra men även av bearbetning. Förvaltningen fortsätter att arbeta för att fler barn och unga erbjuds kvalitativt stöd utifrån våld.

Förebyggande och tidiga insatser

Förvaltningen arbetar utifrån stadens modell för skolsociala team (SST) för att stötta elever med skolfrånvaro till en god skolgång. Under året kommer arbetet utvecklas under socialförvaltningens ledning för att omfatta elever med högre frånvaro genom modellen skolsociala team plus (SST+). Förvaltningen planerar att driva arbetet i enlighet med socialförvaltningen.

Arbetet för att förebygga och skydda barn och unga från en otrygg och skadlig tillvaro pågår inom flera verksamheter. Fältassistenterna arbetar med att sprida kunskap till barn, unga och föräldrar. Fältassistenterna samverkar med skola och polis. Den systematiska samverkan med skolorna prioriteras, bland annat genom regelbundna besök från fritidsassistenterna. Riktade förebyggande aktiviteter ska fortsatt genomföras i samverkan med skolor och med fritidsgårdar utifrån elevernas behov. Fältassistenter har en aktiv roll i trygghetsarbetet vid kris och våldsbrott. Förvaltningen avser att förstärka fältarbetet med ytterligare fältassistenter under 2025.

Förvaltningen arbetar enligt stadens Strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet 2024-2026. För att förhindra att barn och unga rekryteras till kriminalitet arbetar förvaltningen i samverkansformen Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid (SSPF) på strategisk-, operativ- och individnivå. För barn, unga vuxna och vuxna i kriminalitet erbjuds bland annat insatsen sociala insatsgrupper (SIG). SIG samordnare kan ge

individuellt stöd utifrån behov och situation samt motivera till ytterligare insatser för att den enskilde ska lämna en kriminell livsstil.

Förvaltningen ingår i en förstärkt samverkan (Trefas) mellan socialtjänst, polis och kriminalvård, en samverkan i form av gemensamma lägesbilder kring riskindivider med målet att motverka fler skjutningar och dödligt våld. Trefas riktar insatser till enskilda personer och utgår från deras individuella motiv att lämna kriminaliteten.

Förvaltningens fritidsverksamhet är ett viktigt komplement till socialtjänstens arbete och kommer under året att utveckla arbetssätt för att nå särskilt utsatta grupper samt stärka sin samverkan med de myndighetsutövande enheterna, samt fortsätta utveckla sin samverkan med Skärholmens skolor.

Placerade barn och unga

Barn har enligt barnkonventionen rätt till utbildning. Det är viktigt för ett barns framtida etablering i samhälle, såväl socialt som yrkesmässigt, att nå skolans kunskapsmål. Förvaltningen arbetar aktivt för att främja detta för de barn som behöver placeras och därmed riskerar ett avbrott i skolgången. Förvaltningen arbetar brett för att säkra skolgången för alla barn som placeras. Förvaltningen arbetar fortsatt med samverkan med skolorna för obruten skolgång vid placering (SAMS) och Skolfam (samarbete mellan utbildningsförvaltningen och socialtjänsten för barn placerade i Stockholms län) för att öka barn och ungas förutsättningar för en god skolgång. Förvaltningen avser att samverka med socialnämnden gällande införande av skolsamordnare.

Sedan 2023 driver förvaltningen tillsammans med Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning projektet Förstärkt familjehem, vilket finansieras av socialförvaltningen. Genom projektet arbetar familjebehandlare med barnet och den mottagande familjen för att bidra till en mer stabil vardag. Projektet ger resultat, såväl i att den planerade vården fullföljs som i stöd för anknytning mellan barnet och den mottagande familjen. Detta är fördelaktigt för barnets utbildning eftersom stabilitet i vården är en viktig faktor för att ett omhändertaget barn får en fungerande i skolgång. Projektet fortlöper under 2025.

Förvaltningen ingår i ett projekt avseende eftervård för placerade barn och unga tillsammans med Enskede-Årsta-Vantör, Hässelby-Vällingby, Järva stadsdelsförvaltningar. Projektet arbetar för att över tid erbjuda samordnat och kvalificerat stöd till ungdomar i åldrarna 13-17 som lämnar samhällsvård.

Vuxna

Förvaltningen arbetar för att ge ett individuellt anpassat stöd av god kvalitet och utifrån bästa tillgängliga kunskap. För att erbjuda tidigt stöd pågår arbete med korta utredningstider och insatser under utredningstiden. För att främja likställda bedömningar används standardiserade bedömningsinstrument. Beslut följs upp systematiskt och eventuella avvikelser rapporteras till utförare. För att säkerställa att barnrättsperspektivet beaktas i utredningar som rör vuxna där det finns barn i familjen används barnkonsekvensanalyser enligt Stockholms stads program

för barns rättigheter och inflytande samt socialförvaltningens ”Stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten”.

Vårdsutsatta och våldsutövare erbjuds stöd genom behandling, antingen individuellt eller i grupp. För att möjliggöra deltagande i behandling för vuxna med barn planerar förvaltningen verka för att tillhandahålla barnpassning. Systematisk uppföljning våld (SU-reg) används för att följa upp individärenden. Samverkan sker med polis inom ramen för Islandsmodellen som är en samarbetsmodell mellan polis, socialjour, socialtjänst och hälso- och sjukvården vid akuta våldshändelser i familjer med barn under 18 år. Arbetet med att implementera samhandläggning enligt Bryt upp-processen pågår under året. Bryt upp-processen syftar att våldsutsatta ska få det stöd och den hjälp de behöver för att lämna en relation av våld och bygga upp ett hälsosamt och tryggt liv.

Ny socialtjänstlag

Den första juli 2025 förväntas en ny socialtjänstlag träda i kraft. Förvaltningens förändringsledare arbetar fortsatt för att förbereda och leda förvaltningen genom kommande lagändringar och genom dem utveckla socialtjänsten till att i enlighet med lagförslaget bli mer lätt tillgänglig och proaktiv. Under 2024 har lokal struktur för arbetet tagits fram samt omorganisering skett i linje med den kommande lagen. Under 2025 fortlöper arbetet under ledning av socialnämnden. Stadsdelsförvaltningarna ska bland annat kartlägga insatser som kan avimplementeras till förmån för nya tidiga insatser, ta fram arbetssätt och rutiner för dokumentation av insatser utan individuella behovsprövningar och genomföra kompetensutvecklandeinsatser.

Anhörigstöd

Under året samordnas förvaltningens totala anhörigstöd inom samtliga verksamheter, det vill säga för äldre, personer med funktionsnedsättning, socialpsykiatri samt inom individ och familj.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen arbetar för att information och kommunikation under handläggningen och vid genomförandet av stöd och insatser ska vara tillgängligt och individuellt anpassat. Brukare ska mötas av ett gott bemötande och jämställdhets- och barnrättsperspektivet beaktas och anhörigas situation uppmärksammas.

Tryggheten och säkerheten för den enskilda ska öka genom fortsatt satsning på kompetens, trygga anställningar och certifiering inom LSS-verksamheterna. Inom förvaltningens verksamheter för stöd och service i egen regi är utbildning och certifiering i det ”Pedagogiska ramverket” en grund och skapar förutsättningar för att arbetet bedrivs med hög kvalitet. Det innebär att medarbetarna utbildas inom olika typer av funktionsnedsättningar, kartläggning, tydliggörande pedagogik och lågaffektivt bemötande. Under året utvecklar förvaltningen även metoder och arbetssätt för att ge insatser med god kvalitet i syfte att öka känslan av trygghet.

Förvaltningen fortsätter även att utveckla alternativ och kompletterande kommunikation för

att stärka förståelsen mellan brukare och medarbetare. Detta görs bland annat genom kompetensinsats i KomBo (kommunikationsstöd i boende och daglig verksamhet) för medarbetare inom LSS. KomBo är ett stöd i organisatoriskt lärande i LSS-verksamhet och i implementering av kommunikativa strategier mellan brukare och personal.

För att motverka hälsorisker bland personer med funktionsnedsättning arbetar förvaltningen för att förbättra hälsan för de som bor i bostad med särskild service enligt LSS. Arbetet görs genom samverkan med bland annat privata aktörer och frivilligorganisationer för att sprida kunskap om tillgängliga aktiviteter. Bland annat erbjuds målgruppen ett friskvårdskort på stadens simhallar. Hälsofrämjande insatser och aktiviteter arrangeras både för personer med funktionsnedsättning och inom socialpsykiatri för att möjliggöra en meningsfull och aktiv fritid. Under året planerar förvaltningen att identifiera och erbjuda hälsofrämjande insatser som riktar sig mot flera målgrupper i syfte att främja en god hälsa.

Den förebyggande och uppsökande verksamheten, inom förvaltningens verksamheter för stöd och service i egen regi, stärks med en funkfältare som vägleder, sprider information och samverkar övergripande med andra aktörer i frågor inom LSS verksamhetsområde. Funkfältaren lyfter målgruppens behov i frågor som rör hälsa, trygghet samt inkludering och uppdraget fortsätter att utvecklas under året.

Förvaltningen planerar att utveckla arbetssätt så fler personer inom målgrupperna personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri kommer vidare mot den öppna arbetsmarknaden. Möjligheten att öka samarbetet med befintliga seniorverksamheter för personer över 65 år ses även över, så att personer med funktionsnedsättning som inte längre har daglig verksamhet inom LSS kan delta.

Förvaltningen undersöker möjligheterna att utveckla persontransporter samt andra transporter inom förvaltningens verksamheter i syfte att skapa trygghet, delaktighet, motverka ensamhet, integration, demokrati och en kulturell delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

I det senaste riksdagsvalet hade personer med funktionsnedsättning ett lägre valdeltagande än övriga befolkningen. Förvaltningen fortsätter arbetet för att öka valdeltagandet till nästa riksdagsval. Under 2024 har förvaltningen tagit fram en modell som kommer att användas vid kommande val. Modellen ska ge personer med olika former av funktionsnedsättning en ökad kunskap om vad demokrati är, främja alla människors likas rättigheter och skyldigheter samt skapa möjlighet och vilja för målgruppen att vara med och påverka hur landet styrs. Implementering av modellen påbörjas under året.

Under år 2022 och 2023 konstaterade Inspektionen för vård och omsorg (IVO) otillåtna tvångs- och begränsningsåtgärder i 80 av 90 granskade gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning. Tillsynen gjordes på nationell nivå och förvaltningens verksamheter fanns inte bland de granskade. Förvaltningen bevakar ändå frågan ur ett kvalitets- och rättssäkerhetsperspektiv. Mot bakgrund av IVO:s granskning avser förvaltningen att fortsätta arbeta med åtgärder för att säkerställa medarbetarnas kunskap och medvetenhet inom

området.

Förvaltningen utvecklar arbetssätt kopplat till en ökad grad av digitalisering och användandet av digitala hjälpmedel i utförandet av stödinsatser. Genom en IT-fixare ges ett tillgängligt och konkret stöd inom förvaltningens utförarverksamheter för såväl äldre som personer med funktionsnedsättning i syfte att öka delaktighet.

Förvaltningen arbetar med de fokusområden som finns i stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning vid planering och genomförande i verksamheten.

Socialpsykiatri

Insatserna inom socialpsykiatriens verksamheter i egen regi präglas av ett tydligt brukarperspektiv genom att fortsätta implementera metodiken Ett Självständigt Liv (ESL) som grundarbetssätt i stödboende och boendestöd. Metodiken bidrar till klienternas personlighetsutveckling till självständighet genom delaktighet och självbestämmande. Socialpsykiatrien fortsätter även med arbetslivsinriktade insatser och sysselsättning för målgruppen i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen.

Samverkan med Södertörns högskola

Inom ramen för förvaltningens samverkansavtal med Södertörns högskola samverkar förvaltningen och Södertörns högskola sedan ett antal år tillbaka. Genom samverkan inom utbildning, forskning och innovation samt samhällsutveckling kan förvaltningen och Södertörns högskola bidra till att möta långsiktiga utmaningar som samhället står inför. För närvarande sker den operativa samverkan primärt mellan avdelningen för socialtjänst och högskolans socionomutbildning, bland annat i form av följeforskning, utbyte av personal och gemensamma idéforum.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
♀ Andel personer med insatsen bostad med särskild service för vuxna enligt LSS i egen regi som nyttjar sitt friskvårdskort.	45 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska erbjuda IT-fixare till personer inom förvaltningens LSS-verksamheter	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska identifiera och erbjuda hälsofrämjande insatser som riktar sig till personer med funktionsnedsättning och till personer inom socialpsykiatrien.	2025-01-01	2025-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska implementera arbetssättet Bryt upp i syfte att säkerställa att alla våldsutsatta får ett sammanhållet och samordnat stöd som möjliggör enklare uppbrott från våldsamma relationer.	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska kartlägga insatser för avimplementering samt identifiera möjliga tidiga insatser.	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska utveckla arbetet med att genomföra och följa upp SIP i samarbete med Region Stockholm och den enskilde/civilsamhället. Utgångspunkten i arbetet ska vara att hitta lösningar som stödjer den enskildes delaktighet och behov	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska utveckla metoder och arbetssätt för att ge insatser med god kvalitet i syfte att öka känslan av trygghet inom förvaltningens LSS-verksamheter	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska vidareutveckla arbetssätt och rutiner för att möjliggöra att fler föräldrar tar del av föräldrarådgivande insatser	2025-01-01	2025-12-31
Medarbetare inom LSS-verksamhet i behov av språkutveckling ska erbjudas olika former för utveckling i yrkessvenska.	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Nämnden bidrar till att målet uppfylls genom att erbjuda insatser och verksamheter som präglas av god kvalitet för den äldre.

Den enskilde ska ges goda möjligheter till påverkan på och inflytande i sin vardag, i såväl planerandet som utförandet av insatser. En särskild genomgång av ramtid kommer att genomföras inom förvaltningens hemtjänst i egen regi och beställarenhet för att säkerställa att arbetssättet kommer medborgaren till nytta. Biståndsbedömningen ska vara rättssäker och likställd, vilket säkerställs genom systematisk uppföljning och egenkontroll. För att den äldre och anhöriga ska kunna nå biståndshandläggaren skyndsamt tar förvaltningen fram arbetssätt och rutiner. Metoder och arbetssätt utvecklas även för att ge insatser med god kvalitet i syfte att öka känslan av trygghet.

För att medarbetarna ska ha rätt kompetens erbjuds utbildning. Förvaltningens myndighetsutövande verksamhet och verksamheter i egen regi är Silviahemscertifierade. Det innebär att alla medarbetare har gått en grundutbildning i demenskunskap, arbetsledare har utbildats i teamarbete och minst två medarbetare per enhet och/eller avdelning har gått reflektionsledarutbildning utifrån Silviahemmets vårdfilosofi. Förvaltningen arbetar i enlighet med de krav som medföljer certifieringen, bland annat utbildas nya medarbetare kontinuerligt av Silviahemmet. Genom certifieringen får medarbetarna möjlighet till reflektionstid för lärande och utveckling i arbetet med de äldre.

Äldreomsorgens utförarverksamheter i egen regi är till viss del präglade av brukare och medarbetare med annat modersmål än svenska och utbildningssatsningar anpassas därefter. För att främja bra arbetsförhållanden för medarbetarna arbetar förvaltningen vidare med trygga anställningar och ett närvarande ledarskap.

Den förebyggande och uppsökande verksamheten för att bryta ofrivillig ensamhet och social isolering är stärkt med en äldrefältare som vägleder, sprider information och samverkar övergripande med andra aktörer inklusive civilsamhället i äldreomsorgsfrågor. Utvecklingen av sociala mötesplatser och träffpunkter fortsätter.

För att öka den äldres digitala kompetens, samt för att möjliggöra och förenkla användandet av digitala enheter för att skapa en fungerande vardag, erbjuder förvaltningen en ”Digital fixare”. Denne vägleder äldre i hur de agerar säkert på internet samt medverkar till att skapa social delaktighet genom att stödja äldre i att använda digital kommunikation. Inom området digitalisering och välfärdsteknik är förvaltningens målsättning att identifiera och testa ett digitalt verktyg i verksamheten under året.

Mötesplatser och träffpunkter är arenor för att erbjuda ett kulturutbud för äldre. Förvaltningen samverkar fortsatt med kulturförvaltningen för att öka antalet kulturaktiviteter. Under året planerar förvaltningen även att identifiera och erbjuda hälsofrämjande insatser som riktar sig mot flera målgrupper i syfte att främja en god hälsa. Förvaltningen utreder även möjligheten att starta upp seniorparkour inom stadsdelsområdet för träning av balans, styrka och smidighet.

Mat och måltider av hög kvalitet ska erbjudas med intensionen att stärka livskvaliteten för de äldre. Förvaltningen fortsätter arbetet med projektet Matlyftet i syfte att motverka undernäring och social isolering bland äldre.

Inom hemtjänsten i egen regi präglas insatserna av kontinuitet som bland annat bidrar till trygghet för den enskilde. Verksamheten är öppen under dygnets alla timmar vilket bidrar till att brukare med insatser under både dag och natt får sin hjälp utförd av samma hemtjänstutförare. Kontinuiteten främjas även genom att brukare får sina insatser utförda av en och samma medarbetare i så hög utsträckning som möjligt.

För att äldre inom vård- och omsorgsboende ska ha en vardag med hög livskvalitet erbjuds bland annat utevistelse, sociala aktiviteter och kulturupplevelser.

Förvaltningen utvecklar kontinuerligt samverkan med regionens hälso- och sjukvård i syfte att underlätta den äldres vardag och stärka god och nära vård.

Förvaltningen tillämpar Stockholms stads handlingsplan för en äldrevänlig stad, exempelvis i arbetet med att tillhandahålla äldreomsorg av god kvalitet utifrån äldres behov, att främja meningsfulla sociala aktiviteter i gemenskap med andra samt i förvaltningens samverkan med pensionärsrådet för att beakta äldres perspektiv i åtgärder för att öka tillgängligheten i stadsdelsnämndsområdet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel nöjda omsorgstagare	81 %	81 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	93 %	93 %	År
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	87 %	87 %	År
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	80 %	80 %	År
Andel sjuksköterskor inom särskilda boenden	0,05	Tas fram av nämnd	År
Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	69 %	69 %	År
Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	9	Max 10 personer	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med äldregruppen, i syfte att fortsatt stärka stadens arbete med ramtid, implementera och arbeta efter tillämpningsanvisningarna så att beställare och utförare får en bättre förståelse för varandras roller och uppdrag samt stärka samverkan mellan dem	2025-01-01	2025-12-31

Nämndmål: 1.4.1 Äldre i Skärholmen har en god omsorg och är trygga

Beskrivning

Förvaltningen arbetar för att erbjuda en äldreomsorg som präglas av god kvalitet för den äldre. Den enskilde ska ges goda möjligheter till påverkan på och inflytande i sin vardag, i såväl planerandet som utförandet av insatser. En särskild genomgång av ramtid kommer att genomföras inom förvaltningens hemtjänst i egen regi och beställarenhet för att säkerställa att arbetssättet kommer medborgaren till nytta. Biståndsbedömningen ska vara rättssäker och likställd, vilket säkerställs genom systematisk uppföljning och egenkontroll. För att den äldre och anhöriga ska kunna nå biståndshandläggaren skyndsamt tar förvaltningen fram arbetssätt och rutiner. Metoder och arbetssätt utvecklas även för att ge insatser med god kvalitet i syfte att öka känslan av trygghet.

För att medarbetarna ska ha rätt kompetens erbjuds utbildning. Förvaltningens myndighetsutövande verksamhet och verksamheter i egen regi är Silviahemscertifierade. Det innebär att alla medarbetare har gått en grundutbildning i demenskunskap, arbetsledare har utbildats i teamarbete och minst två medarbetare per enhet och/eller avdelning har gått

reflektionsledarutbildning utifrån Silviahemmets vårdfilosofi. Förvaltningen arbetar i enlighet med de krav som medföljer certifieringen, bland annat utbildas nya medarbetare kontinuerligt av Silviahemmet. Genom certifieringen får medarbetarna möjlighet till reflektionstid för lärande och utveckling i arbetet med de äldre.

Äldreomsorgens utförarverksamheter i egen regi är till viss del präglade av brukare och medarbetare med annat modersmål än svenska och utbildningssatsningar anpassas därefter. För att främja bra arbetsförhållanden för medarbetarna arbetar förvaltningen vidare med trygga anställningar och ett närvarande ledarskap.

Den förebyggande och uppsökande verksamheten för att bryta ofrivillig ensamhet och social isolering är stärkt med en äldrefältare som vägleder, sprider information och samverkar övergripande med andra aktörer inklusive civilsamhället i äldreomsorgsfrågor. Utvecklingen av sociala mötesplatser och träffpunkter fortsätter.

För att öka den äldres digitala kompetens, samt för att möjliggöra och förenkla användandet av digitala enheter för att skapa en fungerande vardag, erbjuder förvaltningen en ”Digital fixare”. Denne vägleder äldre i hur de agerar säkert på internet samt medverkar till att skapa social delaktighet genom att stödja äldre i att använda digital kommunikation. Inom området digitalisering och välfärdsteknik är förvaltningens målsättning att identifiera och testa ett digitalt verktyg i verksamheten under året.

Mötesplatser och träffpunkter är arenor för att erbjuda ett kulturutbud för äldre. Förvaltningen samverkar fortsatt med kulturförvaltningen för att öka antalet kulturaktiviteter. Under året planerar förvaltningen även att identifiera och erbjuda hälsofrämjande insatser som riktar sig mot flera målgrupper i syfte att främja en god hälsa. Förvaltningen utreder även möjligheten att starta upp seniorparkour inom stadsdelsområdet för träning av balans, styrka och smidighet.

Mat och måltider av hög kvalitet ska erbjudas med intensionen att stärka livskvaliteten för de äldre. Förvaltningen fortsätter arbetet med projektet Matlyftet i syfte att motverka undernäring och social isolering bland äldre.

Inom hemtjänsten i egen regi präglas insatserna av kontinuitet som bland annat bidrar till trygghet för den enskilde. Verksamheten är öppen under dygnets alla timmar vilket bidrar till att brukare med insatser under både dag och natt får sin hjälp utförd av samma hemtjänstutförare. Kontinuiteten främjas även genom att brukare får sina insatser utförda av en och samma medarbetare i så hög utsträckning som möjligt.

För att äldre inom vård- och omsorgsboende ska ha en vardag med hög livskvalitet erbjuds bland annat utevistelse, sociala aktiviteter och kulturupplevelser.

Förvaltningen utvecklar kontinuerligt samverkan med regionens hälso- och sjukvård i syfte att underlätta den äldres vardag och stärka god och nära vård.

Förvaltningen tillämpar Stockholms stads handlingsplan för en äldrevänlig stad, exempelvis i arbetet med att tillhandahålla äldreomsorg av god kvalitet utifrån äldres behov, att främja meningsfulla sociala aktiviteter i gemenskap med andra samt i förvaltningens samverkan med pensionärsrådet för att beakta äldres perspektiv i åtgärder för att öka tillgängligheten i stadsdelsnämndsområdet.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska identifiera och erbjuda hälsofrämjande insatser som riktar sig till äldre.	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska utveckla det systematiska patientsäkerhetsarbetet inom hälso- och sjukvård med individens behov i fokus	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska utveckla metoder och arbetssätt för att ge insatser med god kvalitet i syfte att öka känslan av trygghet inom äldreomsorgens verksamheter	2025-01-01	2025-12-31
Medarbetare inom äldreomsorgen i behov av språkutveckling ska erbjudas olika former för utveckling i yrkessvenska	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Nämnden bidrar till att målet uppfylls genom att barn, unga, vuxna och äldre har tillgång till kulturupplevelser, fysisk aktivitet och meningsfull fritid oavsett ålder, bakgrund eller funktionsförmåga.

Förskolan och öppen förskola

Barn i förvaltningens förskolor och besökare på öppen förskola har goda möjligheter att delta i professionella kulturupplevelser genom bland annat nyttjande av Kulan-premien. Förskolor och öppen förskola har rik tillgång till böcker och samarbetet med biblioteket fortsätter, genom bland annat besök av bibliotekarie samt kapprumsbibliotek på utvalda förskolor.

Förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteterna. Förskolorna använder ett traditionsdokument som synliggör vilka högtider och traditioner som ska uppmärksammas och firas under året. De nationella minoriteternas kulturer uppmärksammas och förskolorna använder böcker för att utveckla en förmåga att förstå och leva sig in i andra människors villkor och värderingar.

Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid

Förvaltningen kommer att leda arbetet med den förvaltningsöverskridande satsningen Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid. Arbetet syftar till att förbättra förutsättningarna för en aktiv och meningsfull fritid samt den personliga och professionella utvecklingen för barn och unga i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. Målgrupperna är barn och unga i årskurs 1-9 samt unga till och med 20 år. Satsningen sker dels under timmarna från

det att skoldagen slutar till när vårdnadshavare kommer hem från arbete eller annan dagsysselsättning, dels under kvällar och helger. Barn och unga ska vara delaktiga i att forma och utveckla satsningen. Arbetet ska genomföras i samverkan mellan föreningar, civilsamhället och Stockholms stad, med finansiering från näringsliv, stiftelser och andra privata aktörer. Inom Stockholms stad sker ett nära samarbete med utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen och Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen.

Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028

Förvaltningen arbetar enligt Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv för att bland annat möjliggöra organiserad motion och idrott för alla. Genom ökad fysisk aktivitet kan folkhälsan förbättras och ojämlikheter i hälsa hos invånare i stadsdelsområdet minska. Ungdomar, och särskilt flickor, samt barn från sju år med funktionsnedsättning, är särskilt viktiga att nå. En viktig faktor för att nå upp till intentionerna i programmet är nyöppnade Fritidsbanken, vars syfte är att möjliggöra för invånare i stadsdelsområdet att kunna delta i idrotts- och friluftaktiviteter, både på egen hand och inom ramen för föreningslivet, genom att utrustning såsom exempelvis skidor, skridskor, fotbollsskor, ishockeyutrustning, friluftskök med mera kan lånas utan kostnad. Genom olika tillgänglighetsanpassningar i parker och naturområden, riktad information och utlåning av sport- och friluftprodukter eftersträvas att alla oavsett funktionsförmåga eller bakgrund ges möjlighet till ett rikt sport- och friluftsliv.

Förvaltningen ska utveckla samarbetet mellan Fritidsbanken och civilsamhället, i syfte att utveckla verksamheten och sträva efter att skapa öppen verksamhet under skolloven.

Kultur och idrottsaktiviteter

Barn och unga i Skärholmen erbjuds kulturupplevelser och idrottsaktiviteter både inom ramen för förvaltningens egna verksamheter såsom exempelvis förskola och fritidsgårdar, men också inom andra förvaltningars verksamheter såsom exempelvis Kulturskolan, samt via föreningslivet.

Barn och ungdomars deltagande i kultur- och idrottsaktiviteter är fortfarande lågt i förhållande till staden som helhet, och förvaltningen kommer under 2025 att sträva efter att öka deltagandet. Fokus ska ligga på barn och ungdomar som idag inte tar del av kultur i hög utsträckning.

Förvaltningen har samarbete med föreningslivet genom idéburet offentligt partnerskap (så kallat IOP). I samarbete med Löparakademin erbjuds kostnadsfria löpargrupper för barn och unga, både inom ramen för deras egna verksamheter och tillsammans med förvaltningens fritidsgårdar. I samarbete med Cykelfrämjandet arrangeras cykelfrämjande aktiviteter såsom exempelvis cykelkurser för vuxna.

Förvaltningen ska också sträva efter att i samarbete med civilsamhället skapa fler idrottsaktiviteter på kvällstid riktat till ungdomar.

Delaktighet och tillgänglighet för vuxna personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning erbjuds olika kulturella och fysiska aktiviteter. Arbetet görs genom samverkan med bland annat privata aktörer och frivilligorganisationer för att sprida kunskap om tillgängliga aktiviteter. Bland annat erbjuds målgruppen ett friskvårdskort på stadens simhallar. Även 2025 arrangeras den årliga Häng med-festivalen, en festival för personer med funktionsnedsättning. Under festivalen ges besökarna bland annat möjlighet att prova på olika hälsofrämjande aktiviteter samt ta del av flera kulturupplevelser. Under året fortsätter förvaltningen även arrangerandet av andra kulturella och fysiska aktiviteter för målgrupperna äldre och personer med funktionsnedsättning inklusive socialpsykiatri.

Kultur och fysisk aktivitet för äldre

Både kulturella och fysiska aktiviteter erbjuds för målgruppen äldre. Mötesplatser och träffpunkter är arenor för att erbjuda ett kulturutbud för äldre. Under året arrangerar förvaltningen bland annat de årliga Seniordagarna. Under dessa dagar har besökarna möjlighet att delta i olika hälsofrämjande aktiviteter samt ta del av flera kulturupplevelser. Möjligheten att starta upp seniorparkour inom stadsdelsområdet för träning av balans, styrka och smidighet ska också utredas.

Föreningsbidrag

Förvaltningen erbjuder stöd till föreningslivet, både operativt i form av exempelvis nätverksträffar för representanter från föreningslivet, och i form av föreningsbidrag. Föreningsbidrag delas ut en gång om året till lokala föreningar för att bidra till ett levande kultur- och föreningsliv inom stadsdelsområdet. Under året ska ansökningsprocessen för föreningsbidrag ses över inför 2026 års bidrag.

Förvaltningen samarbetar med civilsamhället inom flera olika områden, med stöd av förvaltningens civilsamhällessamordnare.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	76 %	76 %	År
Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	57 %	57 %	År
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	77 %	77 %	År
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	79 %	79 %	År
Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	67 %	67 %	År

Nämndmål: 1.5.1 Barn och vuxna i Skärholmen har tillgång till ett tillgängligt och rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Beskrivning

Förskolan och öppen förskola

Barn i förvaltningens förskolor och besökare på öppen förskola har goda möjligheter att delta i professionella kulturupplevelser genom bland annat nyttjande av Kulan-premien. Förskolor och öppen förskola har rik tillgång till böcker och samarbetet med biblioteket fortsätter, genom bland annat besök av bibliotekarie samt kapprumsbibliotek på utvalda förskolor.

Förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteterna. Förskolorna använder ett traditionsdokument som synliggör vilka högtider och traditioner som ska uppmärksammas och firas under året. De nationella minoriteternas kulturer uppmärksammas och förskolorna använder böcker för att utveckla en förmåga att förstå och leva sig in i andra människors villkor och värderingar.

Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid

Barn och unga i Skärholmen ska erbjudas en trygg och meningsfull fritid. Förvaltningen ska arbeta för att säkerställa detta bland annat inom ramen för satsningen Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid. Målgrupperna är barn och unga i årskurs 1-9 samt unga till och med 20 år. Satsningen sker dels under timmarna från det att skoldagen slutar till när vårdnadshavare kommer hem från arbete eller annan dagsysselsättning, dels under kvällar och helger. Arbetet ska genomföras i samverkan mellan föreningar, civilsamhället, förvaltningen samt flera andra förvaltningar och bolag inom Stockholms stad

Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028

Förvaltningen arbetar enligt Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv för att bland annat möjliggöra organiserad motion och idrott för alla. Genom ökad fysisk aktivitet kan folkhälsan förbättras och ojämlikheter i hälsa hos invånare i stadsdelsområdet minska. Ungdomar, och särskilt flickor, samt barn från sju år med funktionsnedsättning, är särskilt viktiga att nå. En viktig faktor för att nå upp till intentionerna i programmet är nyöppnade Fritidsbanken, vars syfte är att möjliggöra för invånare i stadsdelsområdet att kunna delta i idrotts- och friluftsaktiviteter, både på egen hand och inom ramen för föreningslivet, genom att utrustning såsom exempelvis skidor, skridskor, fotbollsskor, ishockeyutrustning, friluftskök med mera kan lånas utan kostnad. Genom olika tillgänglighetsanpassningar i parker och naturområden, riktad information och utlåning av sport- och frilufsprodukter eftersträvas att alla oavsett funktionsförmåga eller bakgrund ges möjlighet till ett rikt sport- och friluftsliv.

Förvaltningen ska utveckla samarbetet mellan Fritidsbanken och civilsamhället, i syfte att utveckla verksamheten och sträva efter att skapa öppen verksamhet under skolloven.

Kultur och idrottsaktiviteter

Barn och unga i Skärholmen erbjuds kulturupplevelser och idrottsaktiviteter både inom ramen för förvaltningens egna verksamheter såsom exempelvis förskola och fritidsgårdar, men också inom andra förvaltningars verksamheter såsom exempelvis Kulturskolan, samt via föreningslivet.

Barn och ungdomars deltagande i kultur- och idrottsaktiviteter är fortfarande lågt i förhållande till staden som helhet, och förvaltningen kommer under 2025 att sträva efter att öka deltagandet. Fokus ska ligga på barn och ungdomar som idag inte tar del av kultur i hög utsträckning.

Förvaltningen har samarbete med föreningslivet genom idéburet offentligt partnerskap (så kallat IOP). I samarbete med Löparakademin erbjuds kostnadsfria löpargrupper för barn och unga, både inom ramen för deras egna verksamheter och tillsammans med förvaltningens fritidsgårdar. I samarbete med Cykelfrämjandet arrangeras cykelfrämjande aktiviteter såsom exempelvis cykelkurser för vuxna.

Förvaltningen ska också sträva efter att i samarbete med civilsamhället skapa fler idrottsaktiviteter på kvällstid riktat till ungdomar.

Delaktighet och tillgänglighet för vuxna personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning erbjuds olika kulturella och fysiska aktiviteter. Arbetet görs genom samverkan med bland annat privata aktörer och frivilligorganisationer för att sprida kunskap om tillgängliga aktiviteter. Bland annat erbjuds målgruppen ett friskvårdskort på stadens simhallar. Även 2025 arrangeras den årliga Häng med-festivalen, en festival för personer med funktionsnedsättning. Under festivalen ges besökarna bland annat möjlighet att prova på olika hälsofrämjande aktiviteter samt ta del av flera kulturupplevelser. Under året fortsätter förvaltningen även arrangerandet av andra kulturella och fysiska aktiviteter för målgrupperna äldre och personer med funktionsnedsättning inklusive socialpsykiatri.

Kultur och fysisk aktivitet för äldre

Både kulturella och fysiska aktiviteter erbjuds för målgruppen äldre. Mötesplatser och träffpunkter är arenor för att erbjuda ett kulturutbud för äldre. Under året arrangerar förvaltningen bland annat de årliga Seniordagarna. Under dessa dagar har besökarna möjlighet att delta i olika hälsofrämjande aktiviteter samt ta del av flera kulturupplevelser. Möjligheten att starta upp seniorparkour inom stadsdelsområdet för träning av balans, styrka och smidighet ska också utredas.

Föreningsbidrag

Förvaltningen erbjuder stöd till föreningslivet, både operativt i form av exempelvis nätverksträffar för representanter från föreningslivet, och i form av föreningsbidrag. Föreningsbidrag delas ut en gång om året till lokala föreningar för att bidra till ett levande kultur- och föreningsliv inom stadsdelsområdet. Under året ska ansökningsprocessen för föreningsbidrag ses över inför 2026 års bidrag.

Förvaltningen samarbetar med civilsamhället inom flera olika områden, med stöd av förvaltningens civilsamhällessamordnare.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska arrangera Häng med festivalen för personer med funktionsnedsättning	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska genomföra seniordagar	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska utreda möjligheten att starta upp seniorparkour för träning av balans, styrka och smidighet	2025-01-01	2025-12-31

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål *Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning* genom att

- barn och vuxna i Skärholmen vistas i en hälsosam och hållbar miljö
- barn och vuxna i Skärholmen har tillgång till parker och grönområden med stor biologisk mångfald
- gång- och cykelbanor på parkmark i Skärholmen är framkomliga och trafiksäkra
- barn och vuxna i Skärholmen vistas i giftfria miljöer med ren luft och rent vatten.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Nämnden bidrar till att målet uppfylls genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring. Arbetet utgår från stadens övergripande styrdokument inom klimat och miljö – Miljöprogram 2030 – och relaterade styrdokument så som klimathandlingsplanen, handlingsplanen för klimatanpassning och handlingsplanen för hållbar plastanvändning.

Miljö och klimat är ett strategiskt fokusområde där förvaltningen ser ett särskilt behov av utveckling. Förvaltningens avdelningar ska gemensamt göra en förflyttning inom området. För att lyckas med det krävs det att saker görs på nya sätt och att den interna samverkan och samverkan med andra förvaltningar och bolag utvecklas.

Miljöprogrammet

Förvaltningen bidrar till att uppnå målen i Miljöprogram 2030 genom en rad initiativ och ett aktivt arbete för att minska utsläpp och skapa en mer miljövänlig och hållbar stad. För att minska klimatpåverkan arbetar förvaltningen bland annat med att förbättra energieffektiviteten i verksamheternas lokaler och fasa ut fossila bränslen, såväl i den egna fordonsflottan som i upphandlingar. Samtidigt arbetar förvaltningen med att minska plastanvändningen och att minska klimatbelastningen från de livsmedel och måltider som

serveras i förvaltningens verksamheter. Vidare uppmuntrar förvaltningen till ökat återbruk såväl internt som bland stadens invånare, till exempel genom att erbjuda invånare möjlighet att låna sport- och fritidsutrustning gratis på stadsdelens nya Fritidsbank. Vidare genomför förvaltningen insatser för att underlätta och uppmuntra hållbara transportalternativ, med fokus på cykling.

Förvaltningen arbetar även aktivt för att stärka och utveckla den biologiska mångfalden i stadsdelsområdets parker och naturområden. Genom ansvarsfulla inköp och upphandlingar värnar förvaltningen även om global biologisk mångfald. En annan viktig del av förvaltningens arbete är att minska användningen av farliga kemikalier i förvaltningens verksamheter. Under året intensifieras även förvaltningens insatser för att engagera det lokala civilsamhället och näringslivet i klimatfrågan.

Vid uppdatering av stadens styrdokument säkerställer förvaltningen att nya mål och ambitioner införlivas.

I syfte att uppnå kommunfullmäktiges mål för 2025 kommer förvaltningen att fokusera på ett antal områden:

Energieffektivisering

Energieffektivisering spelar en viktig roll för en hållbar omställning och är ofta det billigaste och snabbaste sättet att minska miljöpåverkan. Därför fortsätter förvaltningens arbete med att identifiera och implementera möjliga åtgärder för att minska förvaltningens energianvändning. Inom ramen för detta arbete planerar förvaltningen att genomföra en analys för att identifiera vilka lokaler som har lägst energieffektivitet och med stöd från energicentrum utarbeta relevanta energibesparande åtgärder.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 2.1 och 2.3 i Miljöprogram 2030.

Utfasning av fossila bränslen

Förvaltningen arbetar även med att fasa ut fossilbaserade drivmedel, såväl i upphandlingar som i egen fordonsflotta och maskinpark. Inom parkdriftsverksamheten pågår ett successivt byte till elbilar. Den succesiva övergången ger utrymme för utvärdering av fordonens funktion och förmåga att möta verksamhetens behov. Under året kommer parkdriftsverksamheten formulera en handlingsplan för utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten till 2030. Vid upphandlingar tar förvaltningen hjälp av miljöförvaltningens transportcentrum för att ställa miljökrav på transporter, fordon, arbetsmaskiner och bränslen som ingår i upphandling av varor, tjänster och entreprenader.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 2.1, 2.3 och 7.2 i Miljöprogram 2030.

Minskad plastanvändning

Vidare kommer förvaltningen, under 2025, intensifiera arbetet med att minska verksamheternas användning av förbrukningsartiklar i plast, som vid produktion och förbränning ger upphov till utsläpp av växthusgaser. Arbetet utgår från stadens gemensamma handlingsplan för hållbar plastanvändning.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 2.1, 2.3, 5.1 och 6.1 i Miljöprogram 2030.

Återbruk

Att återanvända material och produkter utgör ett av de mest effektiva verktygen för att minska konsumtionsbaserade utsläpp. Förvaltningen arbetar därför med att främja återbruk, såväl internt bland medarbetare som bland stadens medborgare. Som del av den ideella organisationen Fritidsbanken Sverige kunde förvaltningen, under hösten 2024, slå upp portarna till Stockholms stads första Fritidsbank i anslutning till Skärholmen centrum. Genom att låna ut sport- och fritidsutrustning gratis ökar Fritidsbaken stockholmarnas möjlighet till återbruk, vilket främjar cirkularitet och minskar konsumtionsbaserade utsläpp.

Inom förvaltningen ska verksamheter prioritera återbrukade produkter vid inköp, och möbler och inventarier ska inhandlas och säljas vidare via stadens webbaserade marknadsplats för återbruk – Stocket. Förvaltningen är också ansluten till *Centrum för cirkulärt byggandes* digitala marknadsplats, där det finns möjlighet att annonsera större mängder material, möbler och vitvaror. Vidare kommer förvaltningen se över möjligheten att ta tillvara på material och beståndsdelar för återbruk i samband med renovering och upprustning av stadsdelens lekplatser.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 1.2, 2.1, 2.3, 2.4, 5.1 och 5.2 i Miljöprogram 2030.

Klimatsmarta livsmedel och måltider

Under 2025 fortsätter förvaltningens arbete med att minska klimatbelastningen från de livsmedel och måltider som serveras inom förvaltningens verksamheter. Stort fokus ligger på att minska animaliska produkter och låta en större del av proteinerna i maten komma från växtriket. Stor vikt läggs även vid att minska matsvinnet. Inom förskolan fortsätter arbetet med det gemensamma köksnätverk som gett goda resultat. I köksnätverket träffas förskolornas kockar en gång i veckan för att, under ledning av förskolans måltidstrateg, kompetensutvecklas i näringslära och hållbar matlagning med låg klimatpåverkan. Tillsammans planerar kockar och måltidsstrateg veckans inköp och utbyter erfarenheter. En gemensam meny och inköpslista gör det enklare för verksamheterna att göra medvetna inköp och uppnå de högt satta målen. Samtal kring hållbara livsmedel och måltider integreras även i undervisningen och pedagogerna kan till exempel samtala med barnen om varifrån maten kommer, odling och hur matsvinnet kan minska.

Vidare fortsätter arbetet med att mäta matsvinn i syfte att öka medvetenheten och synliggöra var insatser behövs. Inom förskolan genomförs matsvinnsmätningar direkt på plats, enligt Livsmedelsverkets nationella mall. På Sättra vård- och omsorgsboende och inom daglig verksamhet hanteras matsvinnsmätningarna av måltidsleverantören, som återkopplar med statistik kvartalsvis. Underlaget från matsvinnsundersökningarna gör det möjligt för verksamheterna att följa upp och förbättra rutiner och arbetssätt för att säkra en effektiv resursanvändning.

Vid lansering av stadens reviderade matstrategi kommer denna införlivas i förvaltningens verksamheter.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 2.5 i Miljöprogram 2030.

Klimatanpassning

I Skärholmens stadsdelsområde finns totalt 426 hektar park- och naturmark som kan lindra effekter av klimatrelaterade vädervariationer såsom skyfall och värmeböljor. Grönområden fungerar som buffertzoner som hjälper till att absorbera överskottsvatten vid kraftiga regn och minska risken för översvämningar. Samtidigt har grönstrukturer en svalkande inverkan, vilket minskar värmeö-effekten vid höga temperaturer. Under 2025 fortsätter förvaltningens arbete med att stärka dessa grönområden, bland annat genom ytterligare trädplantering, förutsatt att särskilda medel för ändamålet beviljas. Vidare fortsätter förvaltningens insatser för att främja biologisk mångfald och därigenom skapa ett mer stabilt och robust ekosystem som är motståndskraftigt mot klimatförändringar.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 4.1 och 4.2 i Miljöprogram 2030.

Medborgardialog

Stadens nya miljöprogram lyfter samverkan mellan olika aktörer som ett viktigt verktyg för att nå de högt satta klimat- och miljömålen. Samverkan kan leda till nya och mer ändamålsanpassade lösningar som gör att utvecklingen mot gemsama mål går snabbare. Under 2025 kommer förvaltningen därför bjuda in till en medborgardialog i syfte att öka invånarnas, civilsamhällets och näringslivets möjlighet till delaktighet och inflytande i klimat- och miljöfrågor. Förhoppningen är att medborgardialogen ska öppna upp för värdefulla partnerskap och uppmuntra och ge möjlighet för invånare och lokala aktörer att delta aktivt i klimatomställningen.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 1.2 i Miljöprogram 2030.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel upphandlingar som bidrar till cirkularitet	100 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
Inköpta förbrukningsartiklar i plast i stadens verksamheter		Fastställs 2025	År
Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel	1,5 kg CO2 per kg livsmedel	1,5 kg CO2 per kg livsmedel	År
Köpt energi i stadens organisation	1,35 GWh	1 735 GWh	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna revidera riktlinjer för mat, måltider och fysisk aktivitet i kommunala förskolor i Stockholms stad, i linje med stadens reviderade strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat. Riktlinjerna ersätter stadsdelsnämndernas befintliga riktlinjer	2025-01-01	2025-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för ett stärkt klimatarbete i stadsdelsnämnderna, med fokus på involvering och delaktighet	2025-01-01	2025-12-31
Stadsdelsnämnderna ska utifrån stadens styrdokument avseende miljö och klimat redovisa hur de jobbar lokalt med implementeringen av programmen	2025-01-01	2025-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda vad som krävs och påbörja åtgärder för att efterkomma kravet på källsortering på välbesökta platser såsom parker och torg i enlighet med förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar	2025-01-01	2025-12-31

Nämndmål: 2.1.1 Barn och vuxna i Skärholmen vistas i en hälsosam och hållbar miljö

Beskrivning

Miljö och klimat är ett strategiskt fokusområde där förvaltningen ser ett särskilt behov av utveckling. Förvaltningens avdelningar ska gemensamt göra en förflyttning inom området. För att lyckas med det krävs det att saker görs på nya sätt och att den interna samverkan och samverkan med andra förvaltningar och bolag utvecklas.

Förvaltningens verksamheter ska bidra till minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring. Arbetet utgår från stadens övergripande styrdokument inom klimat och miljö – Miljöprogram 2030 – och relaterade styrdokument så som klimathandlingsplanen, handlingsplanen för klimatanpassning och handlingsplanen för hållbar plastanvändning.

Miljöprogrammet

Förvaltningen bidrar till att uppnå målen i Miljöprogram 2030 genom en rad initiativ och ett aktivt arbete för att minska utsläpp och skapa en mer miljövänlig och hållbar stad. För att minska klimatpåverkan arbetar förvaltningen bland annat med att förbättra energieffektiviteten i verksamheternas lokaler och fasa ut fossila bränslen, såväl i den egna fordonsflottan som i upphandlingar. Samtidigt arbetar förvaltningen med att minska plastanvändningen och att minska klimatbelastningen från de livsmedel och måltider som serveras i förvaltningens verksamheter. Vidare uppmuntrar förvaltningen till ökat återbruk såväl internt som bland stadens invånare, till exempel genom att erbjuda invånare möjlighet att låna sport- och fritidsutrustning gratis på stadsdelens nya Fritidsbank. Vidare genomför förvaltningen insatser för att underlätta och uppmuntra hållbara transportalternativ, med fokus på cykling.

Förvaltningen arbetar även aktivt för att stärka och utveckla den biologiska mångfalden i stadsdelsområdets parker och naturområden. Genom ansvarsfulla inköp och upphandlingar värnar förvaltningen även om global biologisk mångfald. En annan viktig del av förvaltningens arbete är att minska användningen av farliga kemikalier i förvaltningens verksamheter. Under året intensifieras även förvaltningens insatser för att engagera det lokala civilsamhället och näringslivet i klimatfrågan.

Vid uppdatering av stadens styrdokument säkerställer förvaltningen att nya mål och ambitioner införlivas.

I syfte att uppnå kommunfullmäktiges mål för 2025 kommer förvaltningen att fokusera på ett antal områden:

Energieffektivisering

Energieffektivisering spelar en viktig roll för en hållbar omställning och är ofta det billigaste och snabbaste sättet att minska miljöpåverkan. Därför fortsätter förvaltningens arbete med att identifiera och implementera möjliga åtgärder för att minska förvaltningens energianvändning. Inom ramen för detta arbete planerar förvaltningen att genomföra en analys för att identifiera vilka lokaler som har lägst energieffektivitet och med stöd från energicentrum utarbeta relevanta energibesparande åtgärder.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 2.1 och 2.3 i Miljöprogram 2030.

Utfasning av fossila bränslen

Förvaltningen arbetar även med att fasa ut fossilbaserade drivmedel, såväl i upphandlingar som i egen fordonsflotta och maskinpark. Inom parkdriftsverksamheten pågår ett successivt byte till elbilar. Den succesiva övergången ger utrymme för utvärdering av fordonens funktion och förmåga att möta verksamhetens behov. Under året kommer parkdriftsverksamheten formulera en handlingsplan för utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten till 2030. Vid upphandlingar tar förvaltningen hjälp av miljöförvaltningens transportcentrum för att ställa miljökrav på transporter, fordon, arbetsmaskiner och bränslen som ingår i upphandling av varor, tjänster och entreprenader.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 2.1, 2.3 och 7.2 i Miljöprogram 2030.

Minskad plastanvändning

Vidare kommer förvaltningen, under 2025, intensifiera arbetet med att minska verksamheternas användning av förbrukningsartiklar i plast, som vid produktion och förbränning ger upphov till utsläpp av växthusgaser. Arbetet utgår från stadens gemensamma handlingsplan för hållbar plastanvändning.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 2.1, 2.3, 5.1 och 6.1 i Miljöprogram 2030.

Återbruk

Att återanvända material och produkter utgör ett av de mest effektiva verktygen för att minska konsumtionsbaserade utsläpp. Förvaltningen arbetar därför med att främja återbruk, såväl internt bland medarbetare som bland stadens medborgare. Som del av den ideella organisationen Fritidsbanken Sverige kunde förvaltningen, under hösten 2024, slå upp portarna till Stockholms stads första Fritidsbank i anslutning till Skärholmen centrum. Genom att låna ut sport- och fritidsutrustning gratis ökar Fritidsbaken stockholmarnas möjlighet till återbruk, vilket främjar cirkularitet och minskar konsumtionsbaserade utsläpp.

Inom förvaltningen ska verksamheter prioritera återbrukade produkter vid inköp, och möbler och inventarier ska inhandlas och säljas vidare via stadens webbaserade marknadsplats för återbruk – Stocket. Förvaltningen är också ansluten till Centrum för cirkulärt byggandes digitala marknadsplats, där det finns möjlighet att annonsera större mängder material, möbler

och vitvaror. Vidare kommer förvaltningen se över möjligheten att ta tillvara på material och beståndsdelar för återbruk i samband med renovering och upprustning av stadsdelens lekplatser.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 1.2, 2.1, 2.3, 2.4, 5.1 och 5.2 i Miljöprogram 2030.

Klimatsmarta livsmedel och måltider

Under 2025 fortsätter förvaltningens arbete med att minska klimatbelastningen från de livsmedel och måltider som serveras inom förvaltningens verksamheter. Stort fokus ligger på att minska animaliska produkter och låta en större del av proteinerna i maten komma från växtriket. Stor vikt läggs även vid att minska matsvinnet. Inom förskolan fortsätter arbetet med det gemensamma köksnätverk som gett goda resultat. I köksnätverket träffas förskolornas kockar en gång i veckan för att, under ledning av förskolans måltidstrateg, kompetensutvecklas i näringslära och hållbar matlagning med låg klimatpåverkan. Tillsammans planerar kockar och måltidsstrateg veckans inköp och utbyter erfarenheter. En gemensam meny och inköpslista gör det enklare för verksamheterna att göra medvetna inköp och uppnå de högt satta målen. Samtal kring hållbara livsmedel och måltider integreras även i undervisningen och pedagogerna kan till exempel samtala med barnen om varifrån maten kommer, odling och hur matsvinnet kan minska.

Vidare fortsätter arbetet med att mäta matsvinn i syfte att öka medvetenheten och synliggöra var insatser behövs. Inom förskolan genomförs matsvinnsmätningar direkt på plats, enligt Livsmedelsverkets nationella mall. På Sättra vård- och omsorgsboende och inom daglig verksamhet hanteras matsvinnsmätningarna av måltidsleverantören, som återkopplar med statistik kvartalsvis. Underlaget från matsvinnsundersökningarna gör det möjligt för verksamheterna att följa upp och förbättra rutiner och arbetssätt för att säkra en effektiv resursanvändning.

Vid lansering av stadens reviderade matstrategi kommer denna införlivas i förvaltningens verksamheter.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 2.5 i Miljöprogram 2030.

Klimatanpassning

I Skärholmens stadsdelsområde finns totalt 426 hektar park- och naturmark som kan lindra effekter av klimatrelaterade vädervariationer såsom skyfall och värmeböljor. Grönområden fungerar som buffertzoner som hjälper till att absorbera överskottsvatten vid kraftiga regn och minska risken för översvämningar. Samtidigt har grönstrukturer en svalkande inverkan, vilket minskar värmeö-effekten vid höga temperaturer. Under 2025 fortsätter förvaltningens arbete med att stärka dessa grönområden, bland annat genom ytterligare trädplantering, förutsatt att särskilda medel för ändamålet beviljas. Vidare fortsätter förvaltningens insatser för att främja biologisk mångfald och därigenom skapa ett mer stabilt och robust ekosystem som är motståndskraftigt mot klimatförändringar.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 4.1 och 4.2 i Miljöprogram 2030.

Medborgardialog

Stadens nya miljöprogram lyfter samverkan mellan olika aktörer som ett viktigt verktyg för att nå de högt satta klimat- och miljömålen. Samverkan kan leda till nya och mer ändamålsanpassade lösningar som gör att utvecklingen mot gemensamma mål går snabbare. Under 2025 kommer förvaltningen därför bjuda in till en medborgardialog i syfte att öka invånarnas, civilsamhällets och näringslivets möjlighet till delaktighet och inflytande i klimat- och miljöfrågor. Förhoppningen är att medborgardialogen ska öppna upp för värdefulla partnerskap och uppmuntra och ge möjlighet för invånare och lokala aktörer att delta aktivt i klimatomställningen.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 1.2 i Miljöprogrammet 2030.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Chefer och nyckelpersoner inom Sättra vård- och omsorgsboende ska genomföra miljöförvaltningens workshop om hållbar äldrevård och, utifrån detta, ta fram handlingsplaner för minskad användning av förbrukningsartiklar i plast.	2025-01-01	2025-12-31
Chefer och nyckelpersoner ska genomföra e-utbildning om stadens nya miljöprogram.	2025-01-01	2025-12-31
Förskolan ska inventera verksamheternas användning av förbrukningsartiklar i plast och förslag till ersättningsprodukter ska tas fram.	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska bjuda in till en medborgardialog i syfte att öka invånarnas, civilsamhällets och näringslivets möjlighet till delaktighet och inflytande i klimat- och miljöfrågor. Förhoppningen är att medborgardialogen ska öppna upp för värdefulla partnerskap och uppmuntra och ge möjlighet för invånare och lokala aktörer att delta aktivt i klimatomställningen.	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska genomföra en analys för att identifiera vilka lokaler som har lägst energieffektivitet och med stöd från Energicentrum utarbeta relevanta energibesparande åtgärder	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Nämnden bidrar till att målet uppfylls genom att insatser genomförs för att skydda och bevara den biologiska mångfalden i stadsdelsområdets parker och naturområden. Genom att prioritera ekologiska livsmedel och måltider värnar förvaltningen även global biologisk mångfald. Arbetet utgår från stadens övergripande styrdokument inom klimat och miljö – Miljöprogram 2030 – och relaterade styrdokument så som stadens handlingsplan för biologisk mångfald och det stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald som beslutats av kommunfullmäktige.

Biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark

I Skärholmens stadsdelsnäringsområde finns totalt 426 hektar park- och naturmark. Många av naturstråken i stadsdelsområdet utgör viktiga spridningszoner som gynnar biologisk mångfald. Sätterskogens naturreservat är ett kärnområde med höga biologiska värden där brynzoner med stora ekar och branta sluttningar samt barrskog finns bevarade. Genom Sätterskogen finns kopplingar till flera av stadens utpekade gröna kilar, ekologiska spridningszoner samt kärnområden som klassas som ekologiskt särskilt betydelsefulla.

Förvaltningens arbete med att förstärka betydelsefulla kärnområden inom naturreservatet och på parkmark fortsätter i tätt samarbete med miljöförvaltningen utifrån det stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald som beslutats av kommunfullmäktige. För att gynna den biologiska mångfalden slår förvaltningen 270 000 kvm slåtter med upptag i både naturreservatet och andra platser inom stadsdelsområdet. Av dessa 270 000 kvm tillkom 20 000 kvm, det vill säga nästan 3 fotbollsplaner, under 2024.

Under 2025 fortsätter arbetet med att stärka den biologiska mångfalden och de gröna stråken som stadsdelsområdet knyter an till. Till exempel planerar parkdriftsverksamheten utreda möjligheten till ytterligare platser att hålla betesdjur. Betesdjur främjar biologisk mångfald genom att hålla konkurrerande växtarter i schack och skapa så kallade mikrohabitat i landskapet, det vill säga små livsmiljöer som erbjuder unika förutsättningar för olika arter. På så vis gynnas en rikare flora och en större mångfald av insekter, fåglar och andra viktiga aktörer i ekosystemet. Förvaltningen planerar även att fortsätta arbetet med trädplantering, förutsatt att särskilda medel för ändamålet beviljas. Möjligheten att plantera fruktträd och bärbuskar ska utredas och förvaltningen ska även se över möjligheten och behovet av att anlägga eller rusta upp nya naturstigar, motionsspår och/eller grillplatser för att utveckla och förstärka rekreativa värden i området. Att öka medborgarnas möjlighet att interagera med naturen är avgörande för att stärka medborgarnas medvetenhet och engagemang för att bevara biologisk mångfald. Vidare fortsätter förvaltningens arbete med att öka andelen högräs.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 1.1 (genom tillhandahållande av ekosystemtjänster, svalka, rekreation, dagvattenhantering, bullerdämpning, förbättrad luftkvalité och skydd mot erosion och översvämningar), 2.1 (genom naturliga kolsänkor), 3.1 och 3.2 (genom förbättrad dagvattenhantering), 4.1 (genom svalka) och 4.2 (genom skydd mot erosion och översvämningar) i Miljöprogram 2030.

Ekologiska livsmedel och måltider

Produktion av livsmedel har en stor inverkan på naturen. Omvandling av naturliga livsmiljöer, användande av syntetiska bekämpningsmedel och konstgödsel, införande av monokulturer och förorening av vattenkällor påverkar hela näringskedjor och ekosystem. Genom minskad användning av kemiska bekämpningsmedel och bevarande av naturliga livsmiljöer ger ekologisk odling i genomsnitt 30 procent fler arter av växter, insekter och andra djur jämfört med konventionell odling (Sveriges lantbruksuniversitet, 2023). Att prioritera ekologiska livsmedel och måltider vid inköp och upphandling är därmed ett effektivt sätt för förvaltningen att värna om biologisk mångfald på global nivå.

Inom förskolan bedrivs ett lyckat arbete där kockar och måltidstrateg samverkar i ett

köksnätverk, för att, genom medvetna inköp och omsorgsfull planering, säkra en hög grad ekologiska livsmedel som överstiger stadens mål om 70 procent. Inom äldreomsorgen och andra utförarenheter inom avdelningen för stöd och service levereras majoriteten av maten från förvaltningens upphandlade måltidsleverantör. Måltidsleverantören ska enligt avtalet leverera måltider med minst 70 procent ekologiska livsmedel, vilket följs upp månatligen. Däremot har det varit en utmaning för utförarenheter inom avdelningen för stöd och service att nå stadens mål vid inköp av livsmedel till frukost, mellanmål, fika och andra måltider som inte levereras från måltidsleverantören. Detta då till exempel äldreomsorgen även måste ta hänsyn till faktorer så som konsistens och fetthinnehåll. Här ska arbetet nu stärkas och hinder och möjligheter att öka andelen ekologiska livsmedel ska utredas.

Vid lansering av stadens reviderade strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat kommer denna införlivas i förvaltningens verksamheter.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 3.3 i Miljöprogram 2030.

Stadsodling

Under 2025 kommer förvaltningen erbjuda invånare och lokala aktörer att delta i en odlingskurs i syfte att inspirera och öka kunskapen om stadsodling. Stadsodling bidrar till klimatomställningen och ökad biologisk mångfald genom att minska transportrelaterade utsläpp och skapa livsmiljöer för viktiga pollinatörer som bin och fjärilar. Genom att öka andelen grönska i stadsområden bidrar stadsodling även till att förbättra luftkvaliteten och kyla ned stadsmiljön. Genom odlingsprojekt kan människor utveckla en starkare koppling till naturen och en större vilja att skydda miljön. Gemensamma odlingsinitiativ kan även stärka samhällsband och främja en känsla av gemenskap och samarbete.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 1.2, 2.2, 2.5, 3.1, 3.3 och 4.1 i Miljöprogram 2030.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel inköpta ekologiska livsmedel i kronor	70 %	70 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska fortsätta öka andelen högräs vid ytor som inte används för rekreation. Detta genom att i första hand anlägga ängsmark, i andra hand genom att minska antalet klipptillfällen i stor omfattning, i syfte att skapa sammanhängande ängsstråk, öka biologisk mångfald och minska driftkostnader för klippning	2025-01-01	2025-12-31

Nämndmål: 2.2.1 Barn och vuxna i Skärholmen har tillgång till parker och grönområden med stor biologisk mångfald

Beskrivning

Biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark

I Skärholmens stadsdelsnämndsområde finns totalt 426 hektar park- och naturmark. Många av naturstråken i stadsdelsområdet utgör viktiga spridningszoner som gynnar biologisk

mångfald. Sätterskogens naturreservat är ett kärnområde med höga biologiska värden där brynzoner med stora ekar och branta sluttningar samt barrskog finns bevarade. Genom Sätterskogen finns kopplingar till flera av stadens utpekade gröna kilar, ekologiska spridningszoner samt kärnområden som klassas som ekologiskt särskilt betydelsefulla.

Förvaltningens arbete med att förstärka betydelsefulla kärnområden inom naturreservatet och på parkmark fortsätter i tätt samarbete med miljöförvaltningen utifrån det stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald som beslutats av kommunfullmäktige. För att gynna den biologiska mångfalden slår förvaltningen 270 000 kvm slätter med upptag i både naturreservatet och andra platser inom stadsdelsområdet. Av dessa 270 000 kvm tillkom 20 000 kvm, det vill säga nästan 3 fotbollsplaner, under 2024.

Under 2025 fortsätter arbetet med att stärka den biologiska mångfalden och de gröna stråken som stadsdelsområdet knyter an till. Till exempel planerar parkdriftsverksamheten utreda möjligheten till ytterligare platser att hålla betesdjur. Betesdjur främjar biologisk mångfald genom att hålla konkurrerande växtarter i schack och skapa så kallade mikrohabitat i landskapet, det vill säga små livsmiljöer som erbjuder unika förutsättningar för olika arter. På så vis gynnas en rikare flora och en större mångfald av insekter, fåglar och andra viktiga aktörer i ekosystemet. Förvaltningen planerar även att fortsätta arbetet med trädplantering, förutsatt att särskilda medel för ändamålet beviljas. Möjligheten att plantera fruktträd och bärbuskar ska utredas och förvaltningen ska även se över möjligheten och behovet av att anlägga eller rusta upp nya naturstigar, motionsspår och/eller grillplatser för att utveckla och förstärka rekreativa värden i området. Att öka medborgarnas möjlighet att interagera med naturen är avgörande för att stärka medborgarnas medvetenhet och engagemang för att bevara biologisk mångfald. Vidare fortsätter förvaltningens arbete med att öka andelen högräs.

Inom stadsdelsområdets parker och naturmark finns belysning på ett antal lekplatser och två motionsspår. Belysningen är endast igång när parker och motionsspår förväntas användas – det är släckt nattetid mellan klockan 22.00 och 07.00, vilket innebär att ljusföroreningarna är begränsade.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 1.1 (genom tillhandahållande av ekosystemtjänster, svalka, rekreation, dagvattenhantering, bullerdämpning, förbättrad luftkvalité och skydd mot erosion och översvämningar), 2.1 (genom naturliga kolsänkor), 3.1 och 3.2 (genom förbättrad dagvattenhantering), 4.1 (genom svalka) och 4.2 (genom skydd mot erosion och översvämningar) i Miljöprogram 2030.

Ekologiska livsmedel och måltider

Produktion av livsmedel har en stor inverkan på naturen. Omvandling av naturliga livsmiljöer, användande av syntetiska bekämpningsmedel och konstgödsel, införande av monokulturer och förorening av vattenkällor påverkar hela näringskedjor och ekosystem. Genom minskad användning av kemiska bekämpningsmedel och bevarande av naturliga livsmiljöer ger ekologisk odling i genomsnitt 30 procent fler arter av växter, insekter och andra djur jämfört med konventionell odling (Sveriges lantbruksuniversitet, 2023). Att prioritera ekologiska

livsmedel och måltider vid inköp och upphandling är därmed ett effektivt sätt för förvaltningen att värna om biologisk mångfald på global nivå.

Inom förskolan bedrivs ett lyckat arbete där kockar och måltidstrateg samverkar i ett köksnätverk, för att, genom medvetna inköp och omsorgsfull planering, säkra en hög grad ekologiska livsmedel som överstiger stadens mål om 70 procent. Inom äldreomsorgen och andra utförarenheter inom avdelningen för stöd och service levereras majoriteten av maten från förvaltningens upphandlade måltidsleverantör. Måltidsleverantören ska enligt avtalet leverera måltider med minst 70 procent ekologiska livsmedel, vilket följs upp månatligen. Däremot har det varit en utmaning för utförarenheter inom avdelningen för stöd och service att nå stadens mål vid inköp av livsmedel till frukost, mellanmål, fika och andra måltider som inte levereras från måltidsleverantören. Detta då till exempel äldreomsorgen även måste ta hänsyn till faktorer så som konsistens och fettinnehåll. Här ska arbetet nu stärkas och hinder och möjligheter att öka andelen ekologiska livsmedel ska utredas.

Vid lansering av stadens reviderade strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat kommer denna införlivas i förvaltningens verksamheter.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 3.3 i Miljöprogram 2030.

Stadsodling

Under 2025 kommer förvaltningen erbjuda invånare och lokala aktörer att delta i en odlingskurs i syfte att inspirera och öka kunskapen om stadsodling. Stadsodling bidrar till klimatomställningen och ökad biologisk mångfald genom att minska transportrelaterade utsläpp och skapa livsmiljöer för viktiga pollinatörer som bin och fjärilar. Genom att öka andelen grönska i stadsområden bidrar stadsodling även till att förbättra luftkvaliteten och kyla ned stadsmiljön. Genom odlingsprojekt kan människor utveckla en starkare koppling till naturen och en större vilja att skydda miljön. Gemensamma odlingsinitiativ kan även stärka samhällsband och främja en känsla av gemenskap och samarbete.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 1.2, 2.2, 2.5, 3.1, 3.3 och 4.1 i Miljöprogram 2030.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen kommer erbjuda invånare och lokala aktörer att delta i en odlingskurs i syfte att inspirera och öka kunskapen om stadsodling.	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska utreda hur en Naturskola med inspiration från Järva skulle kunna finansieras, öppnas och drivas inom existerande verksamhet i samarbete med utbildningsnämnden, förskolenämnden och andra aktörer.	2025-01-01	2025-12-31
Stadsmiljöverksamheten ska utreda möjligheten till ytterligare platser att hålla betesdjur.	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Nämnden bidrar till att målet uppfylls genom att framkomligheten på gång- och cykelbanor säkras och att cykelfrämjande aktiviteter erbjuds med fokus på ovana grupper. Det ska vara lätt att promenera och cykla i stadsdelsområdet, och alla ska enkelt kunna nå kollektiva färdmedel, oavsett funktionsförmåga.

Framkomlighet på gång- och cykelbanor

För att säkerställa hög framkomlighet för fotgängare och cyklister planerar och genomför förvaltningen underhåll och reinvestering av gång- och cykelbanor utifrån en flerårig investeringsplan. Under året sker också löpande drift och underhåll för att upprätthålla ett gott skick på markbeläggningen. Vidare identifierar och åtgärdar förvaltningen löpande olika hinder för framkomlighet genom att till exempel slyröja och avlägsna löv. Förvaltningen gör även täta kontroller av entreprenaden för vinterväghållning i syfte att säkerställa god framkomlighet året om.

Vidare för förvaltningen dialog med rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet i planerade och pågående projekt samt för att ta emot synpunkter och förslag till det dagliga arbetet.

Förvaltningen deltar även i arbetet med att se över huvudnätet av cykelvägar genom stadsdelsområdet, och verkar som remissinstans för standardhöjning och nyetablering av gång- och cykelbanor i stadsutvecklingsprojekten. Arbetet sker i samverkan med trafikkontoret, exploateringskontoret och i vissa fall byggaktörer.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 1.1 (genom tillhandahållande av infrastruktur för klimatsmart transport) och 2.1 i Miljöprogram 2030.

Cykelfrämjande insatser

Förvaltningen kommer även fortsätta arbetet med att uppmuntra cykling genom det idéburna offentliga partnerskapet (IOP) med Cykelfrämjandet. Genom samarbetet med Cykelfrämjandet genomförs cykelfrämjande insatser såsom cykelkurser för de som inte lärt sig att cykla som barn eller som undviker att cykla på grund av osäkerhet. Inom samarbetet genomförs även offentliga cykeldagar och andra ledarledda cykelaktiviteter som särskilt ska bidra till att fler inspireras att cykla även under höst och vinter. Förhoppningen är att fler medborgare ska känna sig trygga på cykeln och välja cykel som transportmedel.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 1.1, 1.2 och 2.1 i Miljöprogram 2030.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska ta fram handlingsplaner för utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten till 2030	2025-01-01	2025-12-31

Nämndmål: 2.3.1 I Skärholmen är gång- och cykelbanor på parkmark framkomliga och trafiksäkra

Beskrivning

Framkomlighet på gång- och cykelbanor

För att säkerställa hög framkomlighet för fotgängare och cyklister planerar och genomför förvaltningen underhåll och reinvestering av gång- och cykelbanor utifrån en flerårig investeringsplan. Under året sker också löpande drift och underhåll för att upprätthålla ett gott skick på markbeläggningen. Vidare identifierar och åtgärdar förvaltningen löpande olika hinder för framkomlighet genom att till exempel slyröja och avlägsna löv. Förvaltningen gör även täta kontroller av entreprenaden för vinterväghållning i syfte att säkerställa god framkomlighet året om.

Vidare för förvaltningen dialog med rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet i planerade och pågående projekt samt för att ta emot synpunkter och förslag till det dagliga arbetet.

Förvaltningen deltar även i arbetet med att se över huvudnätet av cykelvägar genom stadsdelsområdet, och verkar som remissinstans för standardhöjning och nyetablering av gång- och cykelbanor i stadsutvecklingsprojekten. Arbetet sker i samverkan med trafikkontoret, exploateringskontoret och i vissa fall byggaktörer.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 1.1 (genom tillhandahållande av infrastruktur för klimatsmart transport) och 2.1 i Miljöprogram 2030.

Cykelfrämjande insatser

Förvaltningen kommer även fortsätta arbetet med att uppmuntra cykling genom det idéburna offentliga partnerskapet (IOP) med Cykelfrämjandet. Genom samarbetet med Cykelfrämjandet genomförs cykelfrämjande insatser såsom cykelkurser för de som inte lärt sig att cykla som barn eller som undviker att cykla på grund av osäkerhet. Inom samarbetet genomförs även offentliga cykeldagar och andra ledarledda cykelaktiviteter som särskilt ska bidra till att fler inspireras att cykla även under höst och vinter. Förhoppningen är att fler medborgare ska känna sig trygga på cykeln och välja cykel som transportmedel.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 1.1, 1.2 och 2.1 i Miljöprogram 2030.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
♀ Det är lätt att ta sig fram i min stadsdel på cykel	70 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska se över och vid behov revidera befintliga rutiner för tjänsteresor	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Nämnden bidrar till målet uppfylls bland annat genom att farliga kemikalier fasas ut, en giftfri miljö främjas och avfallsmängder minskas med fokus på förbrukningsartiklar i plast. Arbetet utgår från stadens övergripande styrdokument inom klimat och miljö – Miljöprogram 2030 – och relaterade styrdokument så som stadens kemikalieplan.

Utfasning av farliga kemikalier

Förvaltningens verksamheter ska erbjuda en hälsosam miljö fri från skadliga kemikalier. Skadliga produkter ska fasas ut och ersättas med mer miljövänliga och hälsosamma alternativ. Som ett led i detta ska samtliga verksamheter som använder kemiska produkter säkerställa att de har en organisation och en fungerande rutin på plats för att kontinuerligt uppdatera sin kemikalieförteckning i stadens gemensamma kemikaliehanteringssystem Chemsoft. Vidare ska verksamheterna genomföra en inventering av sina kemiska produkter och, på korrekt sätt och i största möjliga mån, avskaffa produkter som innehåller utfasnings- eller riskminskningsämnen.

Vidare använder förvaltningen miljöbedömningssystemet Byggvarubedömningen (BVB) för kontroll och dokumentation av bygg- och anläggningsmaterial. Detta gör att förvaltningen enkelt kan undvika att bygga in giftiga material i till exempel beläggningar, parkmöbler och lekutrustning. Då materialvalen loggas (i BVB:s loggbok) kan förvaltningen även inventera och byta ut material som visar sig innehålla farliga ämnen. Genom att aktivt välja bort produkter och material med giftiga kemikalier främjar förvaltningen en hälsosam och giftfri produktutveckling. Förvaltningen fortsätter även sitt arbete med den centrala vägledningen för kemikaliesmart förskola.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 6.1 i Miljöprogram 2030.

Rent vatten och skräpfria miljöer

Under 2024 genomfördes ett antal åtgärder för att förbättra badvattenkvaliteten vid Sättrastrandsbadet. Bland annat genomfördes en djuprengöring av hela sandytan, daglig plockning av skräp och fågelspillning, och regelbunden skrämsel med drönare för att valla bort gäss under badsäsongen. Miljöförvaltningen utförde badvattenanalyser var fjortonde dag under sommaren och inga provresultat visade på otjänlig badvattenkvalité. Under 2025 fortsätter förvaltningen att verka för rent vatten vid stadsdelsområdets badstränder, bland annat genom att, i dialog med trafikkontorets viltvård- och skadedjursamordnare, utreda lämpliga åtgärder för att minska problematiken med gåsavföring. Städning och underhåll vid stadsdelens badplatser ska också öka.

Vidare ska förvaltningen utreda förutsättningarna för källsortering på allmän plats i samband med förvaltningen som arrangerar.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 3.2, 6.1 och 6.2 i Miljöprogram 2030.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen	100 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År

Nämndmål: 2.4.1 Barn och vuxna i Skärholmen vistas i giftfria miljöer med ren luft och rent vatten.

Beskrivning

Utfasning av farliga kemikalier

Förvaltningens verksamheter ska erbjuda en hälsosam miljö fri från skadliga kemikalier. Skadliga produkter ska fasas ut och ersättas med mer miljövänliga och hälsosamma alternativ. Som ett led i detta ska samtliga verksamheter som använder kemiska produkter säkerställa att de har en organisation och en fungerande rutin på plats för att kontinuerligt uppdatera sin kemikalieförteckning i stadens gemensamma kemikaliehanteringssystem Chemsoft. Vidare ska verksamheterna genomföra en inventering av sina kemiska produkter och, på korrekt sätt och i största möjliga mån, avskaffa produkter som innehåller utfasnings- eller riskminskningsämnen.

Vidare använder förvaltningen miljöbedömningssystemet Byggvarubedömningen (BVB) för kontroll och dokumentation av bygg- och anläggningsmaterial. Detta gör att förvaltningen enkelt kan undvika att bygga in giftiga material i till exempel beläggningar, parkmöbler och lekutrustning. Då materialvalen loggas (i BVB:s loggbok) kan förvaltningen även inventera och byta ut material som visar sig innehålla farliga ämnen. Genom att aktivt välja bort produkter och material med giftiga kemikalier främjar förvaltningen en hälsosam och giftfri produktutveckling. Förvaltningen fortsätter även sitt arbete med den centrala vägledningen för kemikaliesmart förskola.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 6.1 i Miljöprogram 2030.

Rent vatten och skräpfria miljöer

Under 2024 genomfördes ett antal åtgärder för att förbättra badvattenkvalitén vid Sättrastrandsbadet. Bland annat genomfördes en djuprengöring av hela sandytan, daglig plockning av skräp och fågelspillning, och regelbunden skrämsel med drönare för att valla bort gäss under badsäsongen. Miljöförvaltningen utförde badvattenanalyser var fjortonde dag under sommaren och inga provresultat visade på otjänlig badvattenkvalité. Under 2025 fortsätter förvaltningen att verka för rent vatten vid stadsdelsområdets badstränder, bland annat genom att, i dialog med trafikkontorets viltvård- och skadedjursamordnare, utreda lämpliga åtgärder för att minska problematiken med gåsavföring. Städning och underhåll vid stadsdelens badplatser ska också öka.

Vidare ska förvaltningen utreda förutsättningarna för källsortering på allmän plats i samband med förvaltningen som arrangör.

Bidrar framförallt till att uppfylla mål 3.2, 6.1 och 6.2 i Miljöprogram 2030.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla verksamheter som använder kemiska produkter ska inventera innehavet av kemiska produkter och, på korrekt sätt och i största möjliga mån, göra sig av med produkter som innehåller utfasnings- och riskminskningsämnen. Kemikalieförteckningen i Chemsoft ska uppdateras därefter.	2025-01-01	2025-12-31
Alla verksamheter som använder kemiska produkter ska säkerställa att de har en organisation och en fungerande rutin för att kontinuerligt uppdatera sin kemikalieförteckning i stadens kemikaliehanteringssystem Chemsoft.	2025-01-01	2025-12-31

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål *Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd* genom att

- Skärholmens ekonomi är stark och hållbar
- vuxna i Skärholmen försörjer sig genom eget arbete
- barn och vuxna i Skärholmen har ett bra och varaktigt boende
- medarbetare i Skärholmen har goda förutsättningar för att göra ett bra jobb med fokus på barn, vuxna och äldre i Skärholmen
- Skärholmens verksamheter har en hög beredskap för oväntade händelser
- barn och vuxna i Skärholmen är trygga genom förebyggande insatser
- barn och vuxna i Skärholmen lever i ett öppet, jämställt och demokratiskt samhälle

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Nämnden bidrar till att målet uppfylls genom att förvaltningen arbetar aktivt med planering, uppföljning och analys för en ekonomi i balans.

Ekonomi är ett strategiskt fokusområde där förvaltningen ser ett särskilt behov av utveckling.

Driftbudgeten för Skärholmen stadsdelsnämnd uppgår till 1 426,4 miljoner kronor, medan investeringsbudgeten är 12,8 miljoner kronor. Fördelningen av budgeten har baserats på att följa kommunfullmäktiges tre inriktningsmål, samtidigt som man inom de givna budgetramarna strävar efter att leverera högsta möjliga kvalitet i verksamheten.

Verksamheten ska bedrivas inom den fastställda budgeten med målet att ha en hög måluppfyllelse. Detta är avgörande för att säkerställa ekonomisk hållbarhet, en balanserad

nämndbudget samt att kommunfullmäktiges inriktningsmål nås. Genom att använda de tilldelade resurserna effektivt garanteras en hög servicenivå till brukarna. En tydlig ekonomisk styrning och säkerhet i prognoser är avgörande för att skapa och upprätthålla stabilitet i verksamheten. Ekonomin följs regelbundet upp genom samarbete mellan enhetschef, områdeschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter. Vid förväntade underskott upprättas handlingsplaner och åtgärderna i dessa planer följs upp månatligen i samband med budgetuppföljningen.

En av de grundläggande principerna för en god ekonomisk förvaltning är att följa en god redovisningssed. Genom en hög kunskapsnivå hos medarbetare och chefer samt genom effektiva ekonomiska processer, kan detta uppnås.

Inom redovisningen sker ett kontinuerligt arbete med att sprida kunskap till medarbetare och chefer samt med att genomföra systematiska ekonomiska kontroller, detta för att förhindra välfärdsbrott.

Vid behov så utvecklas de befintliga internkontrollerna och nya läggs till.

Det har varit en ökning av intäktsförluster avseende hyror för försöks- och träningslägenheter vilket kommer att kräva ett utvecklat arbetssätt genom hela processen för detta område.

Förvaltningen fortsätter att arbeta för effektivisera användningen av befintliga lokaler samt öka lokalutnyttjandet. Förvaltningen ska fortsatt arbeta för att öka medvetenheten bland chefer om hyreskostnader och hyreskostnadsutvecklingen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål: 3.1.1 Skärholmens ekonomi är stark och hållbar

Beskrivning

Ekonomi är ett strategiskt fokusområde där förvaltningen ser ett särskilt behov av utveckling. Förvaltningen arbetar aktivt med planering, uppföljning och analys för en ekonomi i balans.

Driftbudgeten för Skärholmen stadsdelsnämnd uppgår till 1 426,4 miljoner kronor, medan investeringsbudgeten är 12,8 miljoner kronor. Fördelningen av budgeten har baserats på att följa kommunfullmäktiges tre inriktningsmål, samtidigt som man inom de givna budgetramarna strävar efter att leverera högsta möjliga kvalitet i verksamheten.

Verksamheten ska bedrivas inom den fastställda budgeten med målet att ha en hög måluppfyllelse. Detta är avgörande för att säkerställa ekonomisk hållbarhet, en balanserad

nämndbudget samt att kommunfullmäktiges inriktningsmål nås. Genom att använda de tilldelade resurserna effektivt garanteras en hög servicenivå till brukarna. En tydlig ekonomisk styrning och säkerhet i prognoser är avgörande för att skapa och upprätthålla stabilitet i verksamheten. Ekonomin följs regelbundet upp genom samarbete mellan enhetschef, områdeschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter. Vid förväntade underskott upprättas handlingsplaner och åtgärderna i dessa planer följs upp månatligen i samband med budgetuppföljningen.

En av de grundläggande principerna för en god ekonomisk förvaltning är att följa en god redovisningssed. Genom en hög kunskapsnivå hos medarbetare och chefer samt genom effektiva ekonomiska processer, kan detta uppnås.

Inom redovisningen sker ett kontinuerligt arbete med att sprida kunskap till medarbetare och chefer samt med att genomföra systematiska ekonomiska kontroller, detta för att förhindra välfärdsbrott.

Vid behov så utvecklas de befintliga internkontrollerna och nya läggs till.

Det har varit en ökning av intäktsförluster avseende hyror för försöks- och träningslägenheter vilket kommer att kräva ett utvecklat arbetssätt genom hela processen för detta område.

Förvaltningen fortsätter att arbeta för effektivisera användningen av befintliga lokaler samt öka lokalutnyttjandet. Förvaltningen ska fortsatt arbeta för att öka medvetenheten bland chefer om hyreskostnader och hyreskostnadsutvecklingen.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Hyreskostnaders andel av förvaltningens budget	7 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Befintlig intäktprocess ska revideras	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska höja kompetensen inom stadens system för budget och prognos Hyperegene	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Nämnden bidrar till att målet uppfylls bland annat genom att arbeta för att skärholmsbor ska uppnå egen försörjning med särskilt fokus på kvinnors och långtidsarbetslösas etablering på arbetsmarknaden.

Vuxnas självförsörjning

Förvaltningen ger likställigt stöd och insatser till personer i syfte att främja vägen till sysselsättning och självförsörjning. Arbetet för att skärholmsbor ska uppnå egen försörjning fortgår med särskilt fokus på kvinnors etablering på arbetsmarknaden samt långtidsarbetslösa. Kvinnor är överrepresenterade i både vuxna bidragstagare och långtidsbidragstagare med sjukdom som försörjningshinder. Vid de fall barn finns i hushållet genomförs konsekvensanalyser utifrån barnrättsperspektivet vid beslut. Förvaltningen avser även att utveckla arbetet kring unga vuxnas självförsörjning. Samverkan är en avgörande faktor i arbetet mot självförsörjning och sker med andra myndigheter, samhällsaktörer, näringsliv och civilsamhälle. Samverkan är fortsatt prioriterat och vidareutvecklas kontinuerligt internt som externt på såväl individ- som gruppnivå. Arbetssökande erbjuds stöd bland annat i samverkan med Jobbtorg som tillhör arbetsmarknadsförvaltningen. Jobbtorg har som uppdrag att erbjuda arbetsmarknadsinsatser till arbetssökande stockholmare, arrangera workshops där deltagare får skriva cv och personligt brev att använda i sitt arbetssökande, samt genom att informera om Jobbtorgets uppdrag och arrangemang.

Arbetsmarknadsinsatser

Förvaltningens arbetsmarknadsinsatser, som offentligt skyddad anställning (OSA) och Stockholmsjobb, bidrar till att hjälpa personer som står långt från arbetsmarknaden att närma sig egen försörjning. Dessa insatser syftar bland annat till att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att komma ut i arbete, samt att förbättra förutsättningarna för personer med psykisk ohälsa som saknar sysselsättning att på sikt kunna delta i reguljära aktiviteter via Jobbtorg eller Arbetsförmedlingen.

Projektet Stockholmskraften fortlöper enligt plan under 2025. Syftet med projektet är att utveckla en modell för stärkt individsamverkan mellan Arbetsförmedlingen och stadens verksamheter med ansvar för försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser. Arbetet med förtroendeläkaren som stöd i bedömning av arbetsförmåga fortsätter också.

Feriejobb

Förvaltningens satsning på feriejobb ger ungdomar tillfällig sysselsättning och en möjlighet att ta första steget in på arbetsmarknaden. Meningsfulla feriejobb skapar en värdefull tillvaro under sommarlov, höstlov och jullov, då många unga saknar både sysselsättning och egen inkomst.

Verksamhetsförlagd utbildning - VFU

Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Mottagandet av studenter utgör en viktig rekryteringsgrund.

Näringslivsfrämjande arbete

Förvaltningen ska arbeta med att ge stöd till lokala näringsidkare, både uppsökande och vid uppkomna behov, såväl enskilt som i samarbete med Stockholm Business Region.

Genom samverkan i olika former, till exempel platssamverkan, skapas kontaktytor både

mellan olika företag och mellan företag och förvaltning. En god samverkan med det lokala näringslivet är betydelsefullt i arbetet med trygghetsfrågor.

Förvaltningen samarbetar med Huddinge kommun för näringslivsutveckling i relation till den regionala kärnan Kungens kurva-Skärholmen, i linje med samverkansöverenskommelsen mellan kommunerna. Tillsammans med Huddinge kommun kommer förvaltningen att genomföra en gemensam aktivitet, på behovsstyrt tema, för målgrupper inom existerande eller potentiellt näringsliv. Gemensamma insatser kommer också att genomföras för att jobba med existerande hårda, fysiska barriärer i den regionala kärnan.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,2 %	1,5 %	Tertial
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,66 %	1,0 %	Tertial
Antal tillhandahållna platser för feriejobb	870 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	15 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	44 st	Tas fram av nämnd	Tertial
Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	870 st	11 000 st	Tertial

Nämndmål: 3.2.1 Vuxna i Skärholmen försörjer sig genom eget arbete

Beskrivning

Vuxnas självförsörjning

Förvaltningen ger likställigt stöd och insatser till personer i syfte att främja vägen till sysselsättning och självförsörjning. Arbetet för att skärholmsbor ska uppnå egen försörjning fortgår med särskilt fokus på kvinnors etablering på arbetsmarknaden samt långtidsarbetslösa. Kvinnor är överrepresenterade i både vuxna bidragstagare och långtidsbidragstagare med sjukdom som försörjningshinder. Vid de fall barn finns i hushållet genomförs konsekvensanalyser utifrån barnrättsperspektivet vid beslut. Förvaltningen avser även att utveckla arbetet kring unga vuxnas självförsörjning. Samverkan är en avgörande faktor i arbetet mot självförsörjning och sker med andra myndigheter, samhällsaktörer, näringsliv och civilsamhälle. Samverkan är fortsatt prioriterat och vidareutvecklas kontinuerligt internt som externt på såväl individ- som gruppnivå. Arbetssökande erbjuds stöd bland annat i samverkan med Jobbtorg som tillhör arbetsmarknadsförvaltningen. Jobbtorg har som uppdrag att erbjuda arbetsmarknadsinsatser till arbetssökande stockholmare, arrangera workshops där deltagare

får skriva cv och personligt brev att använda i sitt arbetssökande, samt genom att informera om Jobbtorget uppdrag och arrangemang.

Arbetsmarknadsinsatser

Förvaltningens arbetsmarknadsinsatser, som offentligt skyddad anställning (OSA) och Stockholmsjobb, bidrar till att hjälpa personer som står långt från arbetsmarknaden att närma sig egen försörjning. Dessa insatser syftar bland annat till att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att komma ut i arbete, samt att förbättra förutsättningarna för personer med psykisk ohälsa som saknar sysselsättning att på sikt kunna delta i reguljära aktiviteter via Jobbtorg eller Arbetsförmedlingen.

Projektet Stockholmskraften fortlöper enligt plan under 2025. Syftet med projektet är att utveckla en modell för stärkt individsamverkan mellan Arbetsförmedlingen och stadens verksamheter med ansvar för försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser. Arbetet med förtroendeläkaren som stöd i bedömning av arbetsförmåga fortsätter också.

Feriejobb

Förvaltningens satsning på feriejobb ger ungdomar tillfällig sysselsättning och en möjlighet att ta första steget in på arbetsmarknaden. Meningsfulla feriejobb skapar en värdefull tillvaro under sommarlov, höstlov och jullov, då många unga saknar både sysselsättning och egen inkomst.

Verksamhetsförlagd utbildning - VFU

Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Mottagandet av studenter utgör en viktig rekryteringsgrund.

Näringslivsfrämjande arbete

Förvaltningen ska arbeta med att ge stöd till lokala näringsidkare, både uppsökande och vid uppkomna behov, såväl enskilt som i samarbete med Stockholm Business Region.

Genom samverkan i olika former, till exempel platssamverkan, skapas kontaktytor både mellan olika företag och mellan företag och förvaltning. En god samverkan med det lokala näringslivet är betydelsefullt i arbetet med trygghetsfrågor.

Förvaltningen samarbetar med Huddinge kommun för näringslivsutveckling i relation till den regionala kärnan Kungens kurva-Skärholmen, i linje med samverkansöverenskommelsen mellan kommunerna. Tillsammans med Huddinge kommun kommer förvaltningen att genomföra en gemensam aktivitet, på behovsstyrt tema, för målgrupper inom existerande eller potentiellt näringsliv. Gemensamma insatser kommer också att genomföras för att jobba med existerande hårda, fysiska barriärer i den regionala kärnan.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens feriearbetare ska stärkas genom korta utbildningsinsatser inom områdena privatekonomi, demokrati och trygghet	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Nämnden bidrar till att målet uppfylls bland annat genom att förebygga hemlöshet och stödja den enskilde i steget vidare till eget boende samt genom att erbjuda bostadsvägledning till nyanlända och andra i behov av stöd att finna egen bostad.

Vräkningsförebyggande arbete

Förvaltningen arbetar för att förebygga hemlöshet, möta akut hemlöshet och stödja den enskilde i steget vidare till eget boende enligt stadens Program för att motverka hemlöshet 2020-2025. Barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden är en särskilt prioriterad målgrupp där förvaltningen verkar för att arbeta enligt stadens fem vägledande principer för socialtjänstens arbete med barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden. Vid det fall en barnfamilj bli avhyst är det kompensatoriska arbetet med de berörda barnen avgörande för att uppnå barnets bästa. Vid biståndsbeslut avseende boendekostnad på hotell/vandrarhem för barnfamiljer hänvisar förvaltningen till boenden som är av tillräckligt god kvalitet ur ett barnperspektiv. För att säkerställa kvalitet på boenden utgår enheten från stadens Barnchecklista, stöd till socialtjänst vid bistånd till akuta boendelösningar för barnfamiljer. Förvaltningen besöker boenden och dokumenterar observationer kring boendet och dess lämplighet.

Boendeinsatser som beviljas ryms till största delen inom förvaltningens egna försöks- och träningslägenheter med tillhörande behandlingscoach som stöd eller motsvarande boendeinsats levererad av SHIS (Stockholms stads bostadssociala resurs). Förvaltningen ger även boendeinsatser i form av allt från tillfälliga lågtröskelboende, som är ett drogtolerant boende till drogfria stödboenden med alkohol- och drogtester i syfte att uppnå stabilitet för att ta nästa steg mot självständigt boende. För att minska antalet akuta boendelösningar samt öka antal bostadskontrakt beviljas även insats enligt modellen "Bostad först". Insatsen innebär ett boende i försökslägenhet genom något av stadens tre bostadsbolag samt enskilt stöd.

Boendelösningar är en viktig del i arbetet att avvärja våld i hemmet och ge våldsutsatta möjlighet till ett självständigt liv fritt från våld och hot. Förvaltningens arbete med detta fortlöper genom projektet *Stadigvarande boende för våldsutsatta*, som syftar till att öka förutsättningarna till eget boende. Förvaltningen ska även i de fall behovet finns tillse boendelösning för våldsutsatta genom SHIS.

Förvaltningens hyresrådgivare arbetar förebyggande i syfte att avhysningar inte ska komma till stånd, det vräkningsförebyggande arbetet fortlöper i tät samverkan med aktörer såsom hyresvärdar, inkassobolag och Kronofogdemyndigheten. Det förebyggande arbetet består även av uppsökande arbete och att skapa kontakt med de individer som riskerar avhysning för att identifiera lösningar.

Medborgarservice erbjuder bostadsvägledning till nyanlända och till andra i behov av stöd i att finna egen bostad. Särskilt stöd erbjuds till barnfamiljer och nyanlända boende hos SHIS Bostäder, i syfte att minska andelen barnfamiljer och nyanlända som bor i osäkra boendeförhållanden eller lever i hemlöshet. Förvaltningen kommer under året att utveckla bostadsvägledningen i syfte att nå fler målgrupper.

Fokus Skärholmen

Arbetet i fokusområde Skärholmen ska prioriteras för att förbättra livsvillkor och livsmiljö för skärholmsborna och för att skillnaderna inom staden ska minska. Samtliga nämnder och bolag har i uppdrag att utöka samverkan och samordningen för gemensamma insatser i stadens fokusområden. På stadsövergripande nivå är utgångspunkten för arbetet med fokusområdet Skärholmen en analys av de lokala livsvillkoren och hur dessa kan förbättras. Förvaltningen kommer att samordna och driva arbetet med lokal områdesutveckling i Skärholmen. Arbetet ska ske i samråd med berörda förvaltningar och bolag och utgå ifrån stadsledningskontorets metodstöd för områdesgemensamma analyser av lokala behov och möjligheter. Prioriteringarna i utvecklingsarbetet ska tas fram i dialog med invånare och lokala aktörer.

Förvaltningen arbetar för att involvera Skärholmens invånare i hur förvaltningens verksamheter ska arbeta, och ge invånarna en möjlighet att delta i olika typer av dialoger kring stadsdelsområdets utveckling. Under 2025 planerar förvaltningen att genomföra medborgardialog om flera olika frågor. Inom trygghet kommer förvaltningen att fortsätta och fördjupa den dialog som genomfördes 2024 under Trygghetsdagarna. Genomförandet kommer att samordnas med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret och kopplas till frågor om stadsutveckling inom ramen för Fokus Skärholmen. Förvaltningen planerar även att genomföra medborgardialog kopplat till arbetet med lokal områdesutveckling, barn och ungas fritid samt till klimat- och miljöfrågor.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärderna	93 %	Tas fram av nämnd	Tertial
Antal barnfamiljer som beviljats tillfälligt boende på hotell/vandrarhem	12	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enskede-Årsta-Vantörs, Farsta, Järva och Skärholmens stadsdelsnämnder ska i samarbete med kommunstyrelsen samordna och driva arbetet med lokal områdesutveckling i översiktsplanens fokusområden utifrån målsättningarna om en sammanhållen stad och en rättvis klimatomställning samt med de lokala behoven som utgångspunkt. Arbetet ska ske i samråd med berörda nämnder och bolagsstyrelser	2025-01-01	2025-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med Skärholmens stadsdelsnämnd, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, SISAB och andra berörda nämnder och	2025-01-01	2025-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
bolagsstyrelser föreslå åtgärder för utveckling av Värbergs centrums omnejd samt fortsätta utvecklingsarbetet av Sättra centrum med omnejd, inom ramen för arbetet med Fokus Skärholmen		

Nämndmål: 3.3.1 Barn och vuxna i Skärholmen har ett bra och varaktigt boende

Beskrivning

Vräkningsförebyggande arbete

Förvaltningen arbetar för att förebygga hemlöshet, möta akut hemlöshet och stödja den enskilde i steget vidare till eget boende enligt stadens Program för att motverka hemlöshet 2020-2025. Barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden är en särskilt prioriterad målgrupp där förvaltningen verkar för att arbeta enligt stadens fem vägledande principer för socialtjänstens arbete med barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden. Vid det fall en barnfamilj bli avhyst är det kompensatoriska arbetet med de berörda barnen avgörande för att uppnå barnets bästa. Vid biståndsbeslut avseende boendekostnad på hotell/vandrarhem för barnfamiljer hänvisar förvaltningen till boenden som är av tillräckligt god kvalitet ur ett barnperspektiv. För att säkerställa kvalitet på boenden utgår enheten från stadens Barnchecklista, stöd till socialtjänst vid bistånd till akuta boendelösningar för barnfamiljer. Förvaltningen besöker boenden och dokumenterar observationer kring boendet och dess lämplighet.

Boendeinsatser som beviljas ryms till största delen inom förvaltningens egna försöks- och träningslägenheter med tillhörande behandlingscoach som stöd eller motsvarande boendeinsats levererad av SHIS (Stockholms stads bostadssociala resurs). Förvaltningen ger även boendeinsatser i form av allt från tillfälliga lågtröskelboende, som är ett drogtolerant boende till drogfria stödboenden med alkohol- och drogtester i syfte att uppnå stabilitet för att ta nästa steg mot självständigt boende. För att minska antalet akuta boendelösningar samt öka antal bostadskontrakt beviljas även insats enligt modellen "Bostad först". Insatsen innebär ett boende i försökslägenhet genom något av stadens tre bostadsbolag samt enskilt stöd.

Boendelösningar är en viktig del i arbetet att avvärja våld i hemmet och ge våldsutsatta möjlighet till ett självständigt liv fritt från våld och hot. Förvaltningens arbete med detta fortlöper genom projektet Stadigvarande boende för våldsutsatta, som syftar till att öka förutsättningarna till eget boende. Förvaltningen ska även i de fall behovet finns tillse boendelösning för våldsutsatta genom SHIS.

Förvaltningens hyresrådgivare arbetar förebyggande i syfte att avhysningar inte ska komma till stånd, det vräkningsförebyggande arbetet fortlöper i tät samverkan med aktörer såsom hyresvärdar, inkassobolag och Kronofogdemyndigheten. Det förebyggande arbetet består även av uppsökande arbete och att skapa kontakt med de individer som riskerar avhysning för att identifiera lösningar.

Medborgarservice erbjuder bostadsvägledning till nyanlända och till andra i behov av stöd i

att finna egen bostad. Särskilt stöd erbjuds till barnfamiljer och nyanlända boende hos SHIS Bostäder, i syfte att minska andelen barnfamiljer och nyanlända som bor i osäkra boendeförhållanden eller lever i hemlöshet. Förvaltningen kommer under året att utveckla bostadsvägledningen i syfte att nå fler målgrupper.

Fokus Skärholmen

På stadsövergripande nivå är utgångspunkten för arbetet med fokusområdet Skärholmen en analys av de lokala livsvillkoren och hur dessa kan förbättras. Förvaltningen kommer att samordna och driva arbetet med lokal områdesutveckling i Skärholmen. Arbetet ska ske i samråd med berörda förvaltningar och bolag och utgå ifrån stadsledningskontorets metodstöd för områdesgemensamma analyser av lokala behov och möjligheter. Prioriteringarna i utvecklingsarbetet ska tas fram i dialog med invånare och lokala aktörer.

Förvaltningen arbetar för att involvera Skärholmens invånare i hur förvaltningens verksamheter ska arbeta, och ge invånarna en möjlighet att delta i olika typer av dialoger kring stadsdelsområdets utveckling. Under 2025 planerar förvaltningen att genomföra medborgardialog om flera olika frågor. Inom trygghet kommer förvaltningen att fortsätta och fördjupa den dialog som genomfördes 2024 under Trygghetsdagarna. Genomförandet kommer att samordnas med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret och kopplas till frågor om stadsutveckling inom ramen för Fokus Skärholmen. Förvaltningen planerar även att genomföra medborgardialog kopplat till arbetet med lokal områdesutveckling, barn och ungas fritid samt till klimat- och miljöfrågor.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Nämnden bidrar till målet uppfylls genom att medarbetare och chefer har en god arbetsmiljö där de upplever en hög delaktighet och bidrar med engagemang till en ökad kvalitet i verksamheten.

Alla enheter arbetar aktivt med det systematiska arbetsmiljöarbetet i samverkan mellan chef, medarbetare och skyddsombud. Arbetet följs upp i särskild modul i ILS-webb.

Organisering för ett hållbart arbetsliv - den nya chefstrukturen

Chefer har goda förutsättningar att bedriva ett nära och tillitsfullt ledarskap som gynnar kvalitetsutvecklingen i kärnverksamheten. Förvaltningen har förhandlat en ny chefsstruktur där en justering av antal medarbetare har skett för att stämma överens med stadens chefsstruktur om cirka 10 till cirka 30 medarbetare per chef. Även chefsnivåer har justerats genom att titeln områdeschef har inrättats inom två avdelningar och titeln biträdande enhetschef har tagits bort för att säkerställa att alla chefer har fullt mandat. Under hösten 2024 har justeringar inom avdelningarna förhandlats i linje med den antagna chefsstrukturen och från och med 2025 implementeras förändringarna fullt ut.

Medarbetarskap

En tydlig chefsprofil och ledarskapsmodell finns och är vägledande för chefers ledarskap. Under året kommer även en gemensam syn på förväntningar i medarbetarskapet att implementeras genom dialoger på enhetsnivå. Målet med satsningen är att öka motivation, delaktighet och trivsel.

För att stärka det hälsofrämjande arbetet implementeras ett systematiskt arbete med att utveckla friskfaktorer på förvaltningen. En förvaltningsövergripande plan för implementering tas fram med målet att skapa ett hållbart och långsiktigt arbete med friskfaktorer på enhetsnivå.

Förvaltningen fortsätter arbetet utifrån stadens handlingsplan för en hållbar arbetssituation inom socialtjänsten. Berörda avdelningar tar utifrån behov fram aktiviteter utifrån handlingsplanens fyra fokusområden:

1. En god arbetssituation som präglas av trygghet, delaktighet och inflytande
2. Kompetens- och utvecklingsmöjligheter
3. Ett gott ledarskap
4. Digital utveckling och innovation.

Arbetet utifrån handlingsplanen kring barnskötare och förskollärares arbetssituation fortsätter också.

Medarbetares kompetenser tas till vara, utvecklas och stärker verksamhetsutvecklingen. Kompetensutvecklingsinsatser planeras och genomförs med fokus på kvalitetsutveckling i kärnverksamheten. Inom äldreomsorgen ska utbildning för att höja yrkeskompetens till undersköterska fortsatt prioriteras, för dem som inte önskar detta ska utbildning till lägst vårdbiträde erbjudas. Inom förskola inventeras barnskötarnas utbildningsnivå för att se vilket behov som finns i att höja yrkeskompetensen.

Medarbetare har trygga anställningsvillkor där tillsvidareanställningar på heltid eftersträvas. Förvaltningen ska kartlägga hur många medarbetare som arbetar deltid som önskar arbeta heltid. Därefter ska arbetssätt tas fram som säkerställer att medarbetare som önskar heltid erbjuds detta så snart som möjligt.

Förvaltningen arbetar aktivt för en omställning till att tillsvidareanställda vikarier ska vara utgångspunkten för vikarietillsättningen inom förvaltningens utförarverksamheter. En plan ska tas fram för hur fler vikarier inom förskolan, äldreomsorgen och inom LSS-verksamheter kan tillsvidareanställas.

Organisatoriska och sociala arbetsmiljön

I syfte att kartlägga och utvärdera den organisatoriska och sociala arbetsmiljön genomförs årligen en arbetsmiljöronde på varje nivå i organisationen utifrån en stadsgemensam checklista, en handlingsplan tas fram och åtgärder ska vidtas utifrån de risker som framkommer på respektive enhet. Utöver detta ska varje enhet årligen föra dialog om lagstiftningen och stadens personalpolicy avseende diskriminering, kränkningar, trakasserier och sexuella trakasserier i syfte att skapa en god och jämlik arbetsmiljö.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Aktivt Medskapandeindex	83	83	År
Andel heltidsanställningar av totalt antal tillsvidareanställningar inom omsorg om funktionsnedsatta	90 %	90%	År
Andel heltidsanställningar av totalt antal tillsvidareanställningar inom äldreomsorgen	90 %	90%	År
Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom förskolan	5	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	15		Tertial
Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom äldreomsorg	20		Tertial
Sjukfrånvaro	6,5 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
Sjukfrånvaro dag 1-14	2,5 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med äldregruppen införa arbetsskor inom äldreomsorgen för att främja personalens arbetsmiljö och friskfaktorer	2025-01-01	2025-12-31
Stadsdelsnämnderna ska ställa om vikarietillsättningen i förskolan, där tillsvidareanställda vikarier på exempelvis enhetsnivå är utgångspunkten	2025-01-01	2025-09-30

Nämndmål: 3.4.1 Medarbetare i Skärholmen har goda förutsättningar för att göra ett bra jobb med fokus på barn, vuxna och äldre i Skärholmen

Beskrivning

Alla enheter arbetar aktivt med det systematiska arbetsmiljöarbetet i samverkan mellan chef, medarbetare och skyddsombud. Arbetet följs upp i särskild modul i ILS-webb

Organisering för ett hållbart arbetsliv - den nya chefstrukturen

Chefer har goda förutsättningar att bedriva ett nära och tillitsfullt ledarskap som gynnar kvalitetsutvecklingen i kärnverksamheten. Förvaltningen har förhandlat en ny chefsstruktur där en justering av antal medarbetare har skett för att stämma överens med stadens chefsstruktur om cirka 10 till cirka 30 medarbetare per chef. Även chefsnivåer har justerats genom att titeln områdeschef har inrättats inom två avdelningar och titeln biträdande enhetschef har tagits bort för att säkerställa att alla chefer har fullt mandat. Under hösten 2024 har justeringar inom avdelningarna förhandlats i linje med den antagna chefsstrukturen och från och med 2025 implementeras förändringarna fullt ut.

Medarbetarskap

En tydlig chefsprofil och ledarskapsmodell finns och är vägledande för chefers ledarskap. Under året kommer även en gemensam syn på förväntningar i medarbetarskapet att implementeras genom dialoger på enhetsnivå. Målet med satsningen är att öka motivation, delaktighet och trivsel.

För att stärka det hälsofrämjande arbetet implementeras ett systematiskt arbete med att utveckla friskfaktorer på förvaltningen. En förvaltningsövergripande plan för implementering tas fram med målet att skapa ett hållbart och långsiktigt arbete med friskfaktorer på enhetsnivå.

Förvaltningen fortsätter arbetet utifrån stadens handlingsplan för en hållbar arbetssituation inom socialtjänsten. Berörda avdelningar tar utifrån behov fram aktiviteter utifrån handlingsplanens fyra fokusområden:

1. En god arbetssituation som präglas av trygghet, delaktighet och inflytande
2. Kompetens- och utvecklingsmöjligheter
3. Ett gott ledarskap
4. Digital utveckling och innovation.

Arbetet utifrån handlingsplanen kring barnskötare och förskollärares arbetssituation fortsätter också.

Medarbetares kompetenser tas till vara, utvecklas och stärker verksamhetsutvecklingen. Kompetensutvecklingsinsatser planeras och genomförs med fokus på kvalitetsutveckling i kärnverksamheten. Inom äldreomsorgen ska utbildning för att höja yrkeskompetens till undersköterska fortsatt prioriteras, för dem som inte önskar detta ska utbildning till lägst vårdbiträde erbjudas. Inom förskola inventeras barnskötarnas utbildningsnivå för att se vilket behov som finns i att höja yrkeskompetensen.

Medarbetare har trygga anställningsvillkor där tillsvidareanställningar på heltid eftersträvas. Förvaltningen ska kartlägga hur många medarbetare som arbetar deltid som önskar arbeta heltid. Därefter ska arbetssätt tas fram som säkerställer att medarbetare som önskar heltid erbjuds detta så snart som möjligt.

Förvaltningen arbetar aktivt för en omställning till att tillsvidareanställda vikarier ska vara utgångspunkten för vikarietillsättningen inom förvaltningens utförarverksamheter. En plan ska tas fram för hur fler vikarier inom förskolan, äldreomsorgen och inom LSS-verksamheter kan tillsvidareanställas.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
1. Varje avdelning ska kartlägga antal medarbetare som arbetar deltid men önskar heltid	2025-01-01	2025-04-30
2. Förvaltningen ska ta fram arbetssätt som säkerställer att medarbetare som önskar heltid erbjuds detta	2025-01-01	2025-12-31
Aktiviteter ska tas fram på avdelningsnivå i enlighet med Stockholms stads handlingsplan för en hållbar arbetssituation inom socialtjänsten	2025-01-01	2025-05-31
Alla enheter ska säkerställa att stadens styrande dokument för kvalitetsarbetet; Stockholms stads kvalitetsprogram är väl känt inom enheten.	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska genomföra arbete med friskfaktorer för medarbetare	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska kartlägga chefers arbetsmiljö	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska ta fram en förvaltningsövergripande introduktion för chefer och medarbetare	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningens enheter ska implementera ett förvaltningsövergripande material om medarbetarskap	2025-01-01	2025-12-31
Nya lönekriterier ska implementeras	2025-01-01	2025-10-31

Nämndmål: 3.4.2 Medarbetare och chefer har en arbetsmiljö fri från diskriminering, kränkningar, trakasserier och sexuella trakasserier.

Beskrivning

Organisatoriska och sociala arbetsmiljön

Förvaltningen har satt detta som mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. I syfte att kartlägga och utvärdera den organisatoriska och sociala arbetsmiljön genomförs årligen en arbetsmiljöronde på varje nivå i organisationen utifrån en stadsgemensam checklista, en handlingsplan tas fram och åtgärder ska vidtas utifrån de risker som framkommer på respektive enhet. Utöver detta ska varje enhet årligen föra dialog om lagstiftningen och stadens personalpolicy avseende diskriminering, kränkningar, trakasserier och sexuella trakasserier i syfte att skapa en god och jämlik arbetsmiljö.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
♀ Index Lika rättigheter och möjligheter	75		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter ska genomföra minst en aktivitet i syfte att utbilda och medvetandegöra medarbetare om lagstiftning och stadens policy, rutiner och arbetssätt för att skapa arbetsplatser fria från diskriminering, kränkningar, trakasserier och sexuella trakasserier	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Nämnden bidrar till att målet uppfylls genom att ha en hög beredskap och rådighet gällande upphandling, avtalsuppföljning och inköp samt i försörjningsfrågan. Förvaltningen arbetar, i linje med stadens säkerhetsprogram, för att stärka den civila beredskapen i verksamheterna och ur ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Hög beredskap och rådighet

Upphandling

Skärholmens stadsdelsförvaltning bedriver flertalet verksamheter i egen regi. Lokala upphandlingar som genomförts omfattar tjänster som exempelvis lokalvård, måltidsservice för äldreomsorgen och vinterväghållning på parkmark.

Strategiska beslut kring val av egen regi eller upphandling fattas i varje enskilt ärende efter en analys av följande delar:

- Krav och mål - krav och mål som förvaltningen har på verksamheten/tjänsten. Flexibilitet vad gäller krav, mål och hur verksamheten ska utföras. Om verksamheten bedrivs i egen regi kan förvaltningen löpande ändra krav och mål. Om verksamheten däremot upphandlas påverkas förvaltningens möjlighet att ändra krav och mål också av vad som skrivits i upphandlingsdokument/förfrågningsunderlag och i avtalet. Vidare analyseras risker som finns och vilka problem som uppstår om krav inte uppfylls respektive mål inte uppnås samt hur komplext blir det att åtgärda problemen.
- Kostnaden - beräkning av kostnaden om verksamheten/tjänsten bedrivs i egen regi alternativt upphandlas. Vidare analyseras hur marknaden ser ut och om det finns tillräckligt många potentiella anbudsgivare.
- Kompetens, lokal, utrustning – analys av om verksamheten/tjänsten kräver viss kompetens, lokal, viss utrustning (exempelvis produktionskök i lokalen) som eventuellt gör att det inte är rimligt att förvaltningen kan tillhandahålla dessa över tid.
- Kvalitet - analys av vilken driftsform (egenregi eller upphandling) som bedöms ge bästa kvalitet för skärholmsborna.

Förvaltningen ska arbeta för att lokalvård sker i egen regi. Inledningsvis kommer detta ske inom förskolan.

Avtalsuppföljning

Genom regelbunden och strukturerad uppföljning av lokala avtal och leverantörer säkerställs kvalitet och att ställda krav efterlevs. Brister kan identifieras och åtgärdas. Vid gemensamma avtal samverkar förvaltningar för att säkerställa att alla parter följer villkoren. Uppföljningen

spelar också en viktig roll i att motverka välfärdsbrott och främja affärer med seriösa leverantörer. Arbetet med avtalstrohet fortsätter och innebär att noggrant analysera inköpsdata för att skilja på leverantörer som har avtal och de som saknar avtal. Genom denna process säkerställs att inköp sker i enlighet med gällande upphandlingar och att oseriösa leverantörer undviks.

Inköp

Förvaltningens inköp sker i stor utsträckning via stadens inköpssystem. Detta ökar förståelsen för inköpsprocesser och riktlinjer, vilket i sin tur leder till högre efterlevnad av avtal och mer kostnadseffektivitet. Förvaltningen ger kontinuerligt stöd i systemanvändningen och arbetar förebyggande med utbildning och information, särskilt kring direktupphandling.

Förvaltningens lokala avtal ska kopplas till e-handeln, vilket ökar antalet elektroniska köp.

Beredskap och råddighet i försörjningsfrågan oavsett driftsform

Förvaltningen har kontinuitetsplaner som syftar till att öka förmågan att upprätthålla samhällsviktig verksamhet i händelse av att kritiska leverantörer inte klarar av att fullfölja sitt uppdrag. Förvaltningen har också eskalerat behovet av att stärka stadens skrivningar i de allmänna villkor till privata aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet, avseende krav på leverantörers förmåga att upprätthålla sin verksamhet även under svåra förhållanden. Genom att förvaltningen bedriver samhällsviktig verksamhet i egen regi, finns också kompetens och förmåga att kunna ta över upphandlad verksamhet, om leverantören inte kan uppfylla sitt åtagande.

Civil beredskap

Arbetet med civil beredskap syftar till att förbereda förvaltningens samhällsviktiga verksamhet för alla slags samhällsstörningar som riskerar att skada samhällets grundläggande skyddsvärden, ytterst ett krig. För att kunna hantera fredstida samhällsstörningar har förvaltningen en krisledningsorganisation, som övas och utbildas årligen i förvaltningens regi. Förvaltningen kommer också att delta i Stadsö25. För att även kunna möta en situation med höjd beredskap, ytterst krig, har förvaltningen en krigsledningsorganisation. Därtill pågår ett vidare arbete med att förbereda förvaltningens organisation och verksamhet för de särskilda krav som gäller i en situation med höjd beredskap; att fortsätta bygga den krigsorganisation som gör att förvaltningen även under svåra förhållanden kan upprätthålla totalförsvarsviktig verksamhet. Inom ramen för detta identifieras dels hur ordinarie verksamhet som är totalförsvarsviktig ska bedrivas i höjd beredskap, dels vilka ytterligare uppgifter som följer eller kan komma att följa med tillkommande lagstiftning och hur de ska genomföras.

Förvaltningen har två trygghetspunkter som kan aktiveras i händelse av en mer omfattande samhällsstörning. För att säkerställa väl fungerande trygghetspunkter fortsätter förvaltningen att utbilda och öva den personal som ska tjänstgöra vid dessa i arbetssätt, rutiner och i hantering av utrustning. Därtill kommer förvaltningen identifiera förbättringsmöjligheter i aktuella lokaler samt genomföra kommunikationsinsatser för att öka kännedomen om trygghetspunkterna bland skärholmsborna. Detta sker bland annat under beredskapsveckan som förvaltningen deltar i för att påminna invånarna om att alla som bor i Sverige är en viktig del av landets samlade beredskap vid samhällskriser och ytterst krig. Förvaltningen genomför

då aktiviteter i syfte att stärka skärholmsbornas motståndskraft och hemberedskap.

Förvaltningens beredskapsarbete behöver vara och är ständigt pågående i en ständigt föränderlig omvärld. Förvaltningen är också en av tre utpekade stadsdelsförvaltningar i stadens sektorsorganisation för civil beredskap. Förvaltningen deltar där aktivt för att representera stadsförvaltningsperspektivet och den samhällsviktiga verksamhet som bedrivs lokalt och på så vis bidra till en sammanhållen, ändamålsenlig och verksamhetsfokuserad beredskapsplanering i hela staden. Vidare samordnar förvaltningen sektorsorganisationens arbete med de stadsdelsförvaltningar i söderort som inte ingår i sektorsorganisationen.

Risk- och sårbarhetsanalys - RSA

Inom ramen för förvaltningens risk- och sårbarhetsanalysarbete genomför förvaltningen prioriterade föreslagna åtgärder i analys som lämnas till stadsledningskontoret. Kontinuitetsplaner utvecklas och uppdateras vid behov på samtliga nivåer. I förvaltningens samhällsviktiga verksamheter pågår också ett arbete för att stärka måltidsberedskapen för brukare. Exempelvis pågår fortsatt investering i omsättnings-/beredskapslager för livsmedel och utrustning för att tillaga mat utan elektricitet samt framtagande av krismenyer. Vidare kommer förvaltningen göra en översyn av, och vid behov uppdatera, befintliga rutiner och utrustning för att skydda särskilt sårbara brukare mot värmeböljor.

Informationssäkerhet

Kompetensen kring informationssäkerhet ska förbättras inom hela förvaltningen. Det är ansvarig chef som ansvarar för att informationshanteringen inom enheten följer riktlinjerna för informationssäkerhet.

Varje verksamhet ska vidta åtgärder för att stärka sitt informationssäkerhetsarbete. Bland annat ska enhetschefer och rektorer säkerställa att alla medarbetare genomgår stadens obligatoriska utbildningar i informationssäkerhet och dataskydd.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel elektroniska inköp	90 %	70 %	År
Andel prioriterade avtal där uppföljning genomförts	100 %	82 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska i samråd med socialnämnden pröva möjligheten att etablera ledsagning i egen regi i alla stadsdelsområden	2025-01-01	2025-12-31

Nämndmål: 3.5.1 Skärholmens verksamheter har en hög beredskap för oväntade händelser

Beskrivning

Hög beredskap och rådighet

Upphandling

Skärholmens stadsdelsförvaltning bedriver flertalet verksamheter i egen regi. Lokala upphandlingar som genomförts omfattar tjänster som exempelvis lokalvård, måltidsservice för äldreomsorgen och vinterväghållning på parkmark.

Strategiska beslut kring val av egen regi eller upphandling fattas i varje enskilt ärende efter en analys av följande delar:

- Krav och mål - krav och mål som förvaltningen har på verksamheten/tjänsten. Flexibilitet vad gäller krav, mål och hur verksamheten ska utföras. Om verksamheten bedrivs i egen regi kan förvaltningen löpande ändra krav och mål. Om verksamheten däremot upphandlas påverkas förvaltningens möjlighet att ändra krav och mål också av vad som skrivits i upphandlingsdokument/förfrågningsunderlag och i avtalet. Vidare analyseras risker som finns och vilka problem som uppstår om krav inte uppfylls respektive mål inte uppnås samt hur komplext blir det att åtgärda problemen.
- Kostnaden - beräkning av kostnaden om verksamheten/tjänsten bedrivs i egen regi alternativt upphandlas. Vidare analyseras hur marknaden ser ut och om det finns tillräckligt många potentiella anbudsgivare.
- Kompetens, lokal, utrustning – analys av om verksamheten/tjänsten kräver viss kompetens, lokal, viss utrustning (exempelvis produktionskök i lokalen) som eventuellt gör att det inte är rimligt att förvaltningen kan tillhandahålla dessa över tid.
- Kvalitet - analys av vilken driftsform (egenregi eller upphandling) som bedöms ge bästa kvalitet för skärholmsborna.

Avtalsuppföljning

Genom regelbunden och strukturerad uppföljning av lokala avtal och leverantörer säkerställs kvalitet och att ställda krav efterlevs. Brister kan identifieras och åtgärdas. Vid gemensamma avtal samverkar förvaltningar för att säkerställa att alla parter följer villkoren. Uppföljningen spelar också en viktig roll i att motverka välfärdsbrott och främja affärer med seriösa leverantörer. Arbetet med avtalstrohet fortsätter och innebär att noggrant analysera inköpsdata för att skilja på leverantörer som har avtal och de som saknar avtal. Genom denna process säkerställs att inköp sker i enlighet med gällande upphandlingar och att oseriösa leverantörer undviks.

Inköp

Förvaltningens inköp sker i stor utsträckning via stadens inköpssystem. Detta ökar förståelsen för inköpsprocesser och riktlinjer, vilket i sin tur leder till högre efterlevnad av avtal och mer kostnadseffektivitet. Förvaltningen ger kontinuerligt stöd i systemanvändningen och arbetar förebyggande med utbildning och information, särskilt kring direktupphandling. Förvaltningens lokala avtal ska kopplas till e-handeln, vilket ökar antalet elektroniska köp.

Beredskap och råddighet i försörjningsfrågan oavsett driftsform

Förvaltningen har kontinuitetsplaner som syftar till att öka förmågan att upprätthålla samhällsviktig verksamhet i händelse av att kritiska leverantörer inte klarar av att fullfölja sitt uppdrag. Förvaltningen har också eskalerat behovet av att stärka stadens skrivningar i de allmänna villkor till privata aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet, avseende krav på leverantörers förmåga att upprätthålla sin verksamhet även under svåra förhållanden. Genom att förvaltningen bedriver samhällsviktig verksamhet i egen regi, finns också kompetens och förmåga att kunna ta över upphandlad verksamhet, om leverantören inte kan uppfylla sitt åtagande.

Civil beredskap

Arbetet med civil beredskap syftar till att förbereda förvaltningens samhällsviktiga verksamhet för alla slags samhällsstörningar som riskerar att skada samhällets grundläggande skyddsvärden, ytterst ett krig. För att kunna hantera fredstida samhällsstörningar har förvaltningen en krisledningsorganisation, som övas och utbildas årligen i förvaltningens regi. Förvaltningen kommer också att delta i Stadsö25. För att även kunna möta en situation med höjd beredskap, ytterst krig, har förvaltningen en krigsledningsorganisation. Därtill pågår ett vidare arbete med att förbereda förvaltningens organisation och verksamhet för de särskilda krav som gäller i en situation med höjd beredskap; att fortsätta bygga den krigsorganisation som gör att förvaltningen även under svåra förhållanden kan upprätthålla totalförsvarsviktig verksamhet. Inom ramen för detta identifieras dels hur ordinarie verksamhet som är totalförsvarsviktig ska bedrivas i höjd beredskap, dels vilka ytterligare uppgifter som följer eller kan komma att följa med tillkommande lagstiftning och hur de ska genomföras.

Förvaltningen har två trygghetspunkter som kan aktiveras i händelse av en mer omfattande samhällsstörning. För att säkerställa väl fungerande trygghetspunkter fortsätter förvaltningen att utbilda och öva den personal som ska tjänstgöra vid dessa i arbetssätt, rutiner och i hantering av utrustning. Därtill kommer förvaltningen identifiera förbättringsmöjligheter i aktuella lokaler samt genomföra kommunikationsinsatser för att öka kännedomen om trygghetspunkterna bland skärholmsborna. Detta sker bland annat under beredskapsveckan som förvaltningen deltar i för att påminna invånarna om att alla som bor i Sverige är en viktig del av landets samlade beredskap vid samhällskriser och ytterst krig. Förvaltningen genomför då aktiviteter i syfte att stärka skärholmsbornas motståndskraft och hemberedskap.

Förvaltningens beredskapsarbete behöver vara och är ständigt pågående i en ständigt föränderlig omvärld. Förvaltningen är också en av tre utpekade stadsdelsförvaltningar i stadens sektorsorganisation för civil beredskap. Förvaltningen deltar där aktivt för att

representera stadsförvaltningsperspektivet och den samhällsviktiga verksamhet som bedrivs lokalt och på så vis bidra till en sammanhållen, ändamålsenlig och verksamhetsfokuserad beredskapsplanering i hela staden. Vidare samordnar förvaltningen sektorsorganisationens arbete med de stadsdelsförvaltningar i söderort som inte ingår i sektorsorganisationen.

Risk- och sårbarhetsanalys - RSA

Inom ramen för förvaltningens risk- och sårbarhetsanalysarbete genomför förvaltningen prioriterade föreslagna åtgärder i analys som lämnas till stadsledningskontoret. Kontinuitetsplaner utvecklas och uppdateras vid behov på samtliga nivåer. I förvaltningens samhällsviktiga verksamheter pågår också ett arbete för att stärka måltidsberedskapen för brukare. Exempelvis pågår fortsatt investering i omsättnings-/beredskapslager för livsmedel och utrustning för att tillaga mat utan elektricitet samt framtagande av krismenyer. Vidare kommer förvaltningen göra en översyn av, och vid behov uppdatera, befintliga rutiner och utrustning för att skydda särskilt sårbara brukare mot värmeböljor.

Informationssäkerhet

Kompetensen kring informationssäkerhet ska förbättras inom hela förvaltningen. Det är ansvarig chef som ansvarar för att informationshanteringen inom enheten följer riktlinjerna för informationssäkerhet.

Varje verksamhet ska vidta åtgärder för att stärka sitt informationssäkerhetsarbete. Bland annat ska enhetschefer och rektorer säkerställa att alla medarbetare genomgår stadens obligatoriska utbildningar i informationssäkerhet och dataskydd.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andelen av totala inköp som görs från avtalsleverantörer jämfört med de som inte är avtalsleverantörer	85 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska följa upp rutiner och utrustning för att skydda särskilt sårbara grupper vid värmeböljor	2025-01-01	2025-08-31
Förvaltningen ska genomföra aktiviteter inom stadsdelsområdet under beredskapsveckan 2025	2025-01-01	2025-09-28
Förvaltningen ska säkerställa att det finns tillräckligt med medarbetare som kan bemanna trygghetspunkterna vid händelse av kris	2025-01-01	2025-12-31
Informationsklassningar ska genomföras av de verksamhetssystem som omfattas av NIS2-direktivet	2025-01-01	2025-12-31
Informationssäkerhet ska beaktas i alla upphandlingar	2025-01-01	2025-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Medarbetare och chefer ska genomföra stadens obligatoriska utbildningar om informationssäkerhet och grundkurs i dataskydd	2025-01-01	2025-12-31
Varje avdelning ska genomföra avtalsprioritering av lokala avtal	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Nämnden bidrar till målet uppfylls bland annat genom att trygghetsarbetet i Skärholmen sker systematiskt och långsiktigt med åtgärder och investeringar som utgår från kunskap om lokala förutsättningar. Förvaltningen har en intensiv samverkan med polisen och andra aktörer för att förhindra skjutningar och sprängningar samt stoppa ytterligare rekrytering av unga till kriminalitet.

Trygghet är ett fokusområden där förvaltningen ser ett särskilt behov av utveckling. Förvaltningens avdelningar ska gemensamt göra en förflyttning inom området. För att lyckas med det krävs det att saker görs på nya sätt och att den interna samverkan och samverkan med andra förvaltningar, bolag, näringsliv, polisen och civilsamhälle utvecklas.

Gemensamma insatser och engagemang från olika aktörer är viktiga för att komma till rätta med de utmaningar som är kopplade till otrygghet och brottslighet. En förutsättning för att lyckas är god intern och extern samverkan. Viktiga externa samverkansaktörer är polisen, fastighetsägare, näringsliv och civilsamhälle. Andra viktiga aktörer är andra förvaltningar och bolag inom staden.

Stadens trygghetsprogram och säkerhetsprogram ligger till grund för hur förvaltningen planerar, genomför och utvecklar trygghets- och säkerhetsarbetet i Skärholmen. Tillsammans utgör de bägge programmen övergripande inriktning för stadens arbete med att nå målet om en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i. Andra relaterade styrdokument som arbetet utgår från är stadens program om alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotinprodukter samt spel om pengar och stadens strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

Lokal samverkansöverenskommelse

Samverkan för öka tryggheten och minska brottsligheten i stadsdelsområdet sker bland annat genom den lokala samverkansöverenskommelsen som förvaltningen har tillsammans med lokalpolisområdet, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret (Skärholmens fastighetsägare adjungerade). Årligen revideras en gemensam lägesbild. Utifrån identifierade lokala behov i lägesbilden fortsätter arbetsgrupper med representanter från berörda verksamheter arbetet med orsaksanalyser samt genomförande och uppföljning av åtgärder och aktiviteter för en ökad trygghet och minskad brottslighet inom stadsdelsområdet. Stadsövergripande prioriterade områden är:

- Unga i riskzon för destruktivt beteende
- Otrygga och brottsutsatta platser

- Systemhotande brottslighet
- Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer
- Kriminella miljöer och livsstilar.

Arbetet med löpande lokal lägesbild utvecklas kontinuerligt och anpassas utifrån lokala behov och i samverkan med relevanta aktörer inom och utanför förvaltningen för att på kort och lång sikt kunna rikta åtgärder för att minska brottsligheten och öka tryggheten i stadsdelsområdet.

Förvaltningen har det lokala samordningsansvaret för att i tät samverkan med övriga berörda aktörer arbeta för att nå målet om att det inte ska finnas något särskilt utsatt eller utsatt område inom stadsdelsområdet. Förvaltningen ska tillsammans med andra aktörer delta i det förstärkta regionala samverkansarbetet gällande att minska antalet öppna drogcener. Arbetet sker med fördel i nära koppling till arbetet med platssamverkan.

Platssamverkan

Platssamverkan bedrivs i stadsdelsområdets samtliga fyra centrumområden (Vårberg, Skärholmen, Sättra och Bredäng), och innebär att olika aktörer tillsammans arbetar strategiskt och praktiskt med trygghetsskapande, brottsförebyggande och trivselskapande åtgärder runt en speciell plats. I arbetet med platssamverkan är polis, det lokala näringslivet, civilsamhället och andra relevanta aktörer viktiga parter. Under året kommer förvaltningen att medverka i kommunstyrelsens uppdrag att samordna utveckling av Vårberg centrum och Sättra centrum.

I syfte att öka trivsel, trygghet och attraktivitet ska förvaltningen i dialog med en privat aktör verka för att aktivera en lämplig plats i stadsdelsområdet med fokus på mat, dryck och möjligheter för verksamheter inom bland annat kultur och konst.

Sociala insatser

De sociala insatserna inom trygghetsarbetet ska prioriteras, exempelvis genom riktade brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder. Förvaltningen ska fortsatt ha intensiv samverkan med polisen och andra aktörer för att förhindra skjutningar och sprängningar samt stoppa ytterligare rekrytering av unga till kriminalitet. Arbetet med sociala insatsgrupper för att lämna kriminell livsstil är också fortsatt prioriterat.

I det brottsförebyggande arbetet har en ny organisation tagit fram för bästa möjliga styrning och samordning av de insatser som förvaltningen erbjuder i syfte att förebygga och motverka destruktivt beteende och kriminell livsstil. Förvaltningen arbetar i samverkansformen Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid (SSPF) på strategisk-, operativ- och individnivå i syfte att upptäcka och förebygga utveckling av destruktivt beteende. För att stödja individer att lämna en kriminell livsstil erbjuds enskilda individer sociala insatsgrupper och stadens avhopparprogram. Under året sker fortsatt arbete för att nå och stödja fler kvinnor med en kriminell livsstil. Förvaltningens arbete med Trefas-samverkan, förstärkt samverkan mellan socialtjänst, kriminalvård och polis för att hindra dödligt skjutvapenvåld och sprängningar, fortlöper och ska vidareutvecklas under året.

Säker förskola

Förvaltningens förskolor ska vara trygga för både barn och personal och rutiner inom handlingsplan för Säker förskola följs. Samverkan mellan förskola, öppen förskola och socialtjänst ska fortsatt stärkas för att möjliggöra förebyggande insatser och lotsa till rätt stöd i tid.

Otillåten påverkan och välfärdsbrott

Utifrån den gemensamma lägesbilden som förvaltningen har tillsammans med lokalpolisområdet är följande problemområden som är kopplade till området Systemhotande brottslighet högst prioriterade:

- Oriktiga hyresförhållanden
- Fördjupa lägesbild välfärdsbrottslighet och otillåten påverkan

Medvetenheten och kunskapen om otillåten påverkan ska höjas inom hela organisationen. Medarbetare ska känna sig trygga i sin roll, ha kunskap om risker samt veta hur otillåten påverkan kan förebyggas.

Förvaltningen ska utveckla arbetet mot välfärdsbrott. I arbetet ingår att identifiera de mest betydande riskområdena inom respektive verksamhet för att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrott. Viktiga utvecklingsområden är att informationsdelning fungerar tillfredställande mellan och inom stadens verksamheter, säkerställa kontrollmekanismer, minska antalet underleverantörer och upprätta egen kapacitet, kompetens och rådighet.

För att upptäcka oegentligheter i ett tidigt skede har en checklista/riskprofil för hemtjänst tagits fram. Genom varningssignaler som påträffas i riskprofilen/checklistan kan förvaltningen tillsammans med äldreförvaltningen genomföra fördjupade uppföljningar och kontroller. Checklista/riskprofil har också tagits fram för daglig verksamhet (LSS).

Medarbetare inom förvaltningen genomför den interna utbildningen om välfärdsbrott.

Medborgardialoger och trygghetsvandringar

Arbetet med medborgardialoger med fokus på trygghet ska utvecklas. Ökad kunskap om skärholmsbornas behov och önskemål ökar förutsättningarna att anpassa och stärka det lokala trygghetsarbetet.

Trygghetsvandringar, som är en metod för att få människor i ett område att tillsammans samtala om hur området kan bli tryggare och mer trivsamt, arrangeras av Skärholmens Fastighetsägare i samarbete med förvaltningen och Polisen.

Stadsmiljö

Ytterligare trygghetsskapande insatser sker genom exempelvis att röja sly, beskära buskar, förbättra belysning och skapa tillskott i stadsmiljön för att befolka platser som upplevs otrygga av skärholmsborna.

Förvaltningen ser en utmaning i att öka andelen invånare som är nöjda med skötsel och

renhållning av parker och grönområden. Med anledning av begränsad rådighet över områden där privata fastighetsägare har ansvar för renhållning och städning, behöver förvaltningen fortsatt samarbeta med dessa i frågan. Skötsel och renhållning av mark som förvaltningen har rådighet över kommer vara fortsatt prioriterat. Renhållningen är en del av invånarnas upplevda trygghet, och därför är detta ett prioriterat område att fortsätta att utveckla.

Förvaltningen deltar aktivt i stadsutvecklingsprojektet Fokus Skärholmen, ett projekt för social hållbarhet. Förvaltningens roll i Fokus Skärholmen är att säkerställa att stadsutvecklingen utgår ifrån de lokala behoven. Under året leder förvaltningen det förvaltningsövergripande arbetet med analyser av lokala behov och möjligheter.

Inom ramen för förvaltningens samverkansavtal med Södertörns högskola pågår en dialog mellan förvaltningen och högskolan avseende möjlig samverkan kring medborgardialog, platssamverkan och platsaktivering. Vidare avser parterna att under året identifiera nya potentiella samverkansområden, med en i huvudsak lokal anknytning till Skärholmen, som är av ömsesidigt intresse.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	79 %	79 %	År
Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73 %	73 %	År
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	73 %	73 %	År

Nämndmål: 3.6.1 Barn och vuxna i Skärholmen är trygga genom förebyggande insatser

Beskrivning

Trygghet är ett fokusområden där förvaltningen ser ett särskilt behov av utveckling. Förvaltningens avdelningar ska gemensamt göra en förflyttning inom området. För att lyckas med det krävs det att saker görs på nya sätt och att den interna samverkan och samverkan med andra förvaltningar, bolag, näringsliv, polisen och civilsamhälle utvecklas.

Trygghetsarbetet i Skärholmen sker systematiskt och långsiktigt med åtgärder och investeringar som utgår från kunskap om lokala förutsättningar. Gemensamma insatser och engagemang från olika aktörer är viktiga för att komma till rätta med de utmaningar som är kopplade till otrygghet och brottslighet. En förutsättning för att lyckas är god intern och extern samverkan. Viktiga externa samverkansaktörer är polisen, fastighetsägare, näringsliv och civilsamhälle. Andra viktiga aktörer är andra förvaltningar och bolag inom staden.

Stadens trygghetsprogram och säkerhetsprogram ligger till grund för hur förvaltningen

planerar, genomför och utvecklar trygghets- och säkerhetsarbetet i Skärholmen. Tillsammans utgör de bägge programmen övergripande inriktning för stadens arbete med att nå målet om en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i. Andra relaterade styrdokument som arbetet utgår från är stadens program om alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotinprodukter samt spel om pengar och stadens strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

Lokal samverkansöverenskommelse

Samverkan för öka tryggheten och minska brottsligheten i stadsdelsområdet sker bland annat genom den lokala samverkansöverenskommelsen som förvaltningen har tillsammans med lokalpolisområdet, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret (Skärholmens fastighetsägare adjungerade). Årligen revideras en gemensam lägesbild. Utifrån identifierade lokala behov i lägesbilden fortsätter arbetsgrupper med representanter från berörda verksamheter arbetet med orsaksanalyser samt genomförande och uppföljning av åtgärder och aktiviteter för en ökad trygghet och minskad brottslighet inom stadsdelsområdet. Stadsövergripande prioriterade områden är; Unga i riskzon för destruktivt beteende, Otrygga och brottsutsatta platser, Systemhotande brottslighet, Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer och Kriminella miljöer och livsstilar.

Arbetet med löpande lokal lägesbild utvecklas kontinuerligt och anpassas utifrån lokala behov och i samverkan med relevanta aktörer inom och utanför förvaltningen för att på kort och lång sikt kunna rikta åtgärder för att minska brottsligheten och öka tryggheten i stadsdelsområdet.

Förvaltningen har det lokala samordningsansvaret för att i tät samverkan med övriga berörda aktörer arbeta för att nå målet om att det inte ska finnas något särskilt utsatt eller utsatt område inom stadsdelsområdet. Förvaltningen ska tillsammans med andra aktörer delta i det förstärkta regionala samverkansarbetet gällande att minska antalet öppna drogsener. Arbetet sker med fördel i nära koppling till arbetet med platssamverkan.

Platssamverkan

Platssamverkan bedrivs i stadsdelsområdets samtliga fyra centrumområden (Vårberg, Skärholmen, Sättra och Bredäng), och innebär att olika aktörer tillsammans arbetar strategiskt och praktiskt med trygghetsskapande, brottsförebyggande och trivselskapande åtgärder runt en speciell plats. I arbetet med platssamverkan är polis, det lokala näringslivet, civilsamhället och andra relevanta aktörer viktiga parter. Under året kommer förvaltningen att medverka i kommunstyrelsens uppdrag att samordna utveckling av Vårberg centrum och Sättra centrum.

I syfte att öka trivsel, trygghet och attraktivitet ska förvaltningen i dialog med en privat aktör verka för att aktivera en lämplig plats i stadsdelsområdet med fokus på mat, dryck och möjligheter för verksamheter inom bland annat kultur och konst.

Sociala insatser

De sociala insatserna inom trygghetsarbetet ska prioriteras, exempelvis genom riktade brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder. Förvaltningen ska fortsatt ha intensiv

samverkan med polisen och andra aktörer för att förhindra skjutningar och sprängningar samt stoppa ytterligare rekrytering av unga till kriminalitet. Arbetet med sociala insatsgrupper för att lämna kriminell livsstil är också fortsatt prioriterat.

I det brottsförebyggande arbetet har en ny organisation tagit fram för bästa möjliga styrning och samordning av de insatser som förvaltningen erbjuder i syfte att förebygga och motverka destruktivt beteende och kriminell livsstil. Förvaltningen arbetar i samverkansformen Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid (SSPF) på strategisk-, operativ- och individnivå i syfte att upptäcka och förebygga utveckling av destruktivt beteende. För att stödja individer att lämna en kriminell livsstil erbjuds enskilda individer sociala insatsgrupper och stadens avhopparprogram. Under året sker fortsatt arbete för att nå och stödja fler kvinnor med en kriminell livsstil. Förvaltningens arbete med Trefas-samverkan, förstärkt samverkan mellan socialtjänst, kriminalvård och polis för att hindra dödligt skjutvapenvåld och sprängningar, fortlöper och ska vidareutvecklas under året.

Säker förskola

Förvaltningens förskolor ska vara trygga för både barn och personal och rutiner inom handlingsplan för Säker förskola följs. Samverkan mellan förskola, öppen förskola och socialtjänst ska fortsatt stärkas för att möjliggöra förebyggande insatser och lotsa till rätt stöd i tid.

Otillåten påverkan och välfärdsbrott

Medvetenheten och kunskapen om otillåten påverkan ska höjas inom hela organisationen. Medarbetare ska känna sig trygga i sin roll, ha kunskap om risker samt veta hur otillåten påverkan kan förebyggas.

Förvaltningen ska utveckla arbetet mot välfärdsbrott. I arbetet ingår att identifiera de mest betydande riskområdena inom respektive verksamhet för att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrott. Viktiga utvecklingsområden är att informationsdelning fungerar tillfredställande mellan och inom stadens verksamheter, säkerställa kontrollmekanismer, minska antalet underleverantörer och upprätta egen kapacitet, kompetens och rådighet. Medarbetare inom förvaltningen genomför den interna utbildningen om välfärdsbrott.

Medborgardialoger och trygghetsvandringar

Arbetet med medborgardialoger med fokus på trygghet ska utvecklas. Ökad kunskap om skärholmsbornas behov och önskemål ökar förutsättningarna att anpassa och stärka det lokala trygghetsarbetet.

Trygghetsvandringar, som är en metod för att få människor i ett område att tillsammans samtala om hur området kan bli tryggare och mer trivsamt, arrangeras av Skärholmens Fastighetsägare i samarbete med förvaltningen och Polisen.

Stadsmiljö

Ytterligare trygghetsskapande insatser sker genom exempelvis att röja sly, beskära buskar,

förbättra belysning och skapa tillskott i stadsmiljön för att befolka platser som upplevs otrygga av skärholmsborna.

Förvaltningen ser en utmaning i att öka andelen invånare som är nöjda med skötsel och renhållning av parker och grönområden. Med anledning av begränsad rådighet över områden där privata fastighetsägare har ansvar för renhållning och städning, behöver förvaltningen fortsatt samarbeta med dessa i frågan. Skötsel och renhållning av mark som förvaltningen har rådighet över kommer vara fortsatt prioriterat. Renhållningen är en del av invånarnas upplevda trygghet, och därför är detta ett prioriterat område att fortsätta att utveckla.

Förvaltningen deltar aktivt i stadsutvecklingsprojektet Fokus Skärholmen, ett projekt för social hållbarhet. Förvaltningens roll i Fokus Skärholmen är att säkerställa att stadsutvecklingen utgår ifrån de lokala behoven. Under året leder förvaltningen det förvaltningsövergripande arbetet med analyser av lokala behov och möjligheter.

Inom ramen för förvaltningens samverkansavtal med Södertörns högskola pågår en dialog mellan förvaltningen och högskolan avseende möjlig samverkan kring medborgardialog, platssamverkan och platsaktivering. Vidare avser parterna att under året identifiera nya potentiella samverkansområden, med en i huvudsak lokal anknytning till Skärholmen, som är av ömsesidigt intresse.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter ska genomföra aktivitet för att öka kunskap om och förebygga att medarbetare utsätts för hot, våld och otillåten påverkan i sitt arbete.	2025-01-01	2025-12-31
En förvaltningsövergripande kommunikationsplan om trygghet ska upprättas	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska genomföra trygghetsvandringar inom stadsdelsområdet	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska utveckla samverkan med civilsamhället i trygghetsfrågor	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningens enheter ska identifiera de mest betydande riskområdena inom respektive verksamhet för att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrott.	2025-01-01	2025-12-31
Varje avdelning ska initiera 5 platsaktiveringar i samverkan med MSA. Platsaktiveringarna kan med fördel genomföras i samverkan med ytterligare avdelningar.	2025-01-01	2025-12-31
Varje enhet ska ta fram en aktivitet för att främja trygghet för sin målgrupp	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Nämnden bidrar till målet uppfylls genom att skärholmsborna möts av öppna, jämställda och demokratiska verksamheter.

Demokrati är ett fokusområden där förvaltningen ser ett särskilt behov av utveckling.

Förvaltningens avdelningar ska gemensamt göra en förflyttning inom området. För att lyckas med det krävs det att saker görs på nya sätt och att den interna samverkan och samverkan med andra förvaltningar, bolag och civilsamhälle utvecklas.

Ett jämställdhetsperspektiv ska finnas med i både beslut och genomförande. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för skärholmsborna är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken möjliggör analyser av hur resurserna används och dess effekter. Olikheter mellan könen uppmärksammas och analyser av resultaten genomförs för att utröna om skillnaderna är relevanta eller om åtgärder behöver genomföras för en ökad jämställdhet. Ibland är det svårt att se orsakssamband. Resultaten får då följas under en längre tid för att bättre kunna analysera könsskillnader mellan pojkar och flickor, kvinnor och män i syfte att upptäcka mönster och tillsätta riktade åtgärder.

I tjänsteutlåtanden beaktas förutom jämställdhet och barnrätt även äldreperspektivet och funktionshinderperspektivet i ärenden där det är relevant.

Mänskliga rättigheter

Under året ska stadens nya MR-program (program för mänskliga rättigheter) implementeras i hela organisationen.

Barns rättigheter

Arbetet för barnens rättigheter ska prioriteras och genomsyra förskolans likabehandlingsarbete. Barnens bästa ska alltid vara i centrum med barnkonventionen som grund och förskolan ska ta tillvara barns åsikter och inflytande vid planering av utbildning och undervisning. Barnkonsekvensanalyser ska genomföras för att säkerställa att konsekvenser för barn finns med i beslutsfattandet.

Inom socialtjänsten säkerställs barns rättigheter i enlighet med stadens Program för barnets rättigheter och inflytande. Barnrättssamordnare representerar förvaltningen i stadens olika barnrättsnätverk och driver arbetet övergripande kring barnrättsperspektivet. Syfte är att få en god samsyn och ett gott samarbete gällande barnrättsarbetet inom staden, att synliggöra brister, utveckla arbetet samt sprida kunskap om barnrätt och barnrättsarbetet hos medarbetarna inom hela förvaltningen. Förvaltningen arbetar aktivt med barns delaktighet samt barnkonsekvensanalyser i samtliga ärenden i beslut, även de där barnet inte är aktledare, samt i tjänsteutlåtanden till stadsdelsnämnden.

Jämställdhet

Förskolorna ska löpande identifiera och arbeta med jämställdhetsanalyser. Vid analys av statistik lyfts skillnader mellan kön för att synliggöra eventuella olikheter, analysera dessa samt vidta åtgärder.

Socialtjänsten arbetar för att utveckla jämställdhetsarbetet inom olika verksamhetsområden. Arbetet baseras på analyser av tidigare resultat och måluppfyllelse kring könsskillnader. Varje enskild persons individuella behov möts likställt oavsett kön. Jämställdhetsanalyser genomförs vid alla ärenden som bereds till stadsdelsnämnden.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Vid planering och genomförande av verksamhet för personer med funktionsnedsättning arbetar förvaltningen utifrån stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen arbetar för att information och kommunikation under handläggningen och vid genomförandet av stöd och insatser ska vara tillgängligt och individuellt anpassat. Olika stödmaterial och verktyg används vid samtal med barn eller vuxna med funktionsnedsättning för att säkerställa att information ges och tas emot på bästa möjliga sätt för den enskilde.

Hbtqi+ -personers rättigheter

Skärholmsbor som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter ska möta personal med grundläggande kunskap om hbtqi+ -personers rättigheter. Kompetenshöjande insatser genomförs utifrån behov, till exempel genom stadens hbtqi+ -utbildning. Hbtqi+ -personers rättigheter uppmärksammas på olika sätt inom förvaltningens verksamheter. Till exempel anordnar aktivitetscenter för seniorer en temadag/temavecka om hbtqi+ -personers rättigheter. Förvaltningen fortsätter ge unga hbtqi+ en trygg mötesplats. I samarbete med kulturnämnden och civilsamhället ska förvaltningen undersöka möjligheterna för att skapa sommarkollo för unga hbtqi+ -personer.

Nationella minoriteters rättigheter

De nationella minoriteternas rättigheter stärks genom ökad kunskap och information. Det nya programmet för mänskliga rättigheter blir en viktig del i detta. Inom förskolan uppmärksammas de nationella minoriteternas kulturer, och böcker förstärker kunskapen om andras livsvillkor. Förvaltningen bedriver ett övergripande arbete för nationella minoriteters rättigheter som leds av en arbetsgrupp med representanter från berörda verksamhetsområden.

Motverka rasism

Förvaltningen ska motverka alla former av rasism och diskriminering. Stadens nya MR-program samt handlingsplanen mot rasism ska implementeras i alla verksamheter. Förvaltningen ska bemöta alla lika och värna om allas lika rättigheter.

Inom ungdomsmottagningen pågår ett arbete genom ARG (antirasistiska arbetsgruppen), som startades 2021 för försäkra att bemötande är välkomnande för alla och inte bidrar till diskriminering. Initiativet syftar till att ta avstånd från rasism och aktivt arbeta antirasistiskt. Medarbetare ska uppmanas att genomföra den diplomutbildning om rasism som staden ska ta fram.

Tillit och förtroende Skärholmens stadsdelsförvaltning

För att höja förtroendet för Skärholmens stadsdelsförvaltning ska förvaltningen ha en aktiv och kontinuerlig dialog med skärholmsborna om förvaltningens arbete. En satsning för att stärka kommunikationen med skärholmsborna har startat under 2024. För att öka tilliten och förtroendet för stadens verksamheter arbetar förvaltningen för att informationen kommer ut i tid, har rätt budskap och förmedlas i rätt kanal.

Förvaltningen arbetar löpande och i linje med kvalitetsprogrammet för att öka den lokala förankringen och involvera invånare, brukare, näringsidkare och föreningsliv i utvecklingen av verksamheten.

Förtroendet för socialtjänsten ska öka genom en transparent och rättssäker verksamhet av god kvalitet.

Medborgarinflytande

Förvaltningen arbetar för att involvera Skärholmens invånare i hur förvaltningens verksamheter ska arbeta, och ge invånare en möjlighet att delta i olika typer av dialoger kring stadsdelsområdets utveckling. Målgruppsanpassade dialoger ska fortsatt utvecklas. Dialoger kan genomföras i olika former, till exempel genom tillgänglighetsvandringar. Särskilt viktigt är det att engagera grupper som normalt sett inte gör sina röster hörda. Dialogen med Skärholmens ungdomar ska stärkas genom någon form av ungdomsråd. Ett uttalat syfte med dialogerna ska, utöver att ge möjlighet till dialog, inflytande och delaktighet, vara att stärka förtroendet för stadens välfärdsverksamheter.

I trygghetsarbetet kommer förvaltningen att fortsätta och fördjupa den dialog som genomfördes 2024 under Trygghetsdagarna. Genomförandet kommer att samordnas med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret och kopplas till frågor om stadsutveckling inom ramen för fokus Skärholmen. Förvaltningen planerar även att genomföra medborgardialog kopplat till arbetet med lokal områdesutveckling, barn och ungas fritid samt till klimat- och miljöfrågor. Vid investeringar i stadsmiljön kommer förvaltningen verka för att medborgarbudget och medborgardialog ska användas i högre utsträckning än tidigare. Medborgarförslag är ett annat viktigt forum för dialog kring förbättringar av stadsdelsförvaltningens verksamheter som förvaltningen kommer utveckla och förbättra under året, med syfte att fördjupa dialogen med skärholmsborna.

I förvaltningens uppsökande arbetet inom äldreomsorgen riktas under året fokus mot grupper som sällan är representerade eller sällan deltar i aktiviteter, såsom utrikesfödda, nationella minoriteter, män och ensamboende.

Agenda 2030

Arbetet med genomförandet av Agenda 2030 fortsätter inom alla verksamhetsområden. I det ordinarie arbetet och genom olika aktiviteter och insatser bidrar förvaltningen till en hållbar stad och stadens måluppfyllnad. Verksamhetsplanens mål och arbetet för att uppfylla målen har en nära koppling till agendans mål. Rapporten Återblick på Skillnadernas Stockholm visar på en positiv utveckling för Skärholmen inom områdena välbefinnande och hälsa, uppväxtvillkor och utbildning, arbete och försörjning, boende och stadsmiljö.

Förskolans kompensatoriska uppdrag innebär att barn med olika livsvillkor ska få samma goda möjligheter till omsorg, trygghet, utveckling och lärande. Förskolan ska, i enlighet med målen i Agenda 2030, arbeta för ett högt deltagande av barnen för att de ska kunna

tillgodogöra sig en språkutvecklande utbildning i en hälsosam miljö där demokratiska värden främjas. Inskrivningsgrad i förskola, bristande språkkunskaper hos pedagoger, ohälsa i stadsdelsområdet, samt bristande tillit till samhällsfunktioner är utmaningar som kräver både kompetenshöjande insatser och samverkan såväl internt som externt.

De sociala insatserna inom trygghetsarbetet prioriteras, exempelvis genom riktade brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder. Den ökade kriminaliteten och rekryteringen av barn in i kriminalitet innebär stora utmaningar. Pågående utveckling kräver ökad samverkan internt och externt samt kompetenshöjande insatser inom berörda verksamheter.

Den förebyggande och uppsökande verksamheten för att bryta ofrivillig ensamhet och social isolering bland äldre har stärkts. Utvecklingen av sociala mötesplatser och träffpunkter fortsätter. Ensamhet och social isolering bland äldre, brist på behörig personal med kompetens inom svenska språket samt bristande tillit till samhällsfunktioner är utmaningarna som kräver både kompetenshöjande insatser och samverkan såväl internt som externt.

Under 2025 fortlöper förvaltningens arbete på flera fronter för att bidra till uppfyllnad av de globala klimat- och miljörelaterade målen i Agenda 2030. Arbetet fortgår med åtgärder så som energieffektivisering, omställning till en fossilfri fordonsflotta och maskinpark, minskad plastanvändning, ökat återbruk, inköp av ekologisk och klimatsmart mat, utfasning av ämnen som klassas som farliga eller riskämnen enligt EU-standard, och parkskötsel som bidrar till biologisk mångfald och motståndskraftiga ekosystem. För att stärka arbetet ytterligare behöver kunskapen höjas inom förvaltningens verksamheter. Vidare ser förvaltningen en stor utmaning i att minska hushållens konsumtionsbaserade utsläpp.

Föreningsliv

Förvaltningen kommer under året att fortsätta samarbeta med och stötta civilsamhället, och också ge ekonomiskt stöd i form av föreningsbidrag. Vid fördelning av föreningsstöd ska förvaltningen använda arbetssätt för att säkerställa att endast föreningar som står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan män och kvinnor får del av stödet. Förvaltningen ska också sträva efter att förenkla kontaktvägarna för civilsamhället in till förvaltningen, och sträva efter att möjliggöra för fler och mer tillgängliga föreningslokaler.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel med förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där man bor	39 %	39 %	År

Nämndmål: 3.7.1 Barn och vuxna i Skärholmen lever i ett öppet, jämställt och demokratiskt samhälle

Beskrivning

Skärholmsborna ska mötas av öppna, jämställda och demokratiska verksamheter. Demokrati är ett fokusområde där förvaltningen ser ett särskilt behov av utveckling. Förvaltningens avdelningar ska gemensamt göra en förflyttning inom området. För att lyckas med det krävs det att saker görs på nya sätt och att den interna samverkan och samverkan med andra förvaltningar, bolag och civilsamhälle utvecklas.

Ett jämställdhetsperspektiv ska finnas med i både beslut och genomförande. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för skärholmsborna är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken möjliggör analyser av hur resurserna används och dess effekter. Olikheter mellan könen uppmärksammas och analyser av resultaten genomförs för att utröna om skillnaderna är relevanta eller om åtgärder behöver genomföras för en ökad jämställdhet. Ibland är det svårt att se orsakssamband. Resultaten får då följas under en längre tid för att bättre kunna analysera könsskillnader mellan pojkar och flickor, kvinnor och män i syfte att upptäcka mönster och tillsätta riktade åtgärder.

I tjänsteutlåtanden beaktas förutom jämställdhet och barnrätt även äldreperspektivet och funktionshinderperspektivet i ärenden där det är relevant.

Mänskliga rättigheter

Under året ska stadens nya MR-program (program för mänskliga rättigheter) implementeras i hela organisationen.

Barns rättigheter

Arbetet för barnens rättigheter ska prioriteras och genomsyra förskolans likabehandlingsarbete. Barnens bästa ska alltid vara i centrum med barnkonventionen som grund och förskolan ska ta tillvara barns åsikter och inflytande vid planering av utbildning och undervisning. Barnkonsekvensanalyser ska genomföras för att säkerställa att konsekvenser för barn finns med i beslutsfattandet.

Inom socialtjänsten säkerställs barns rättigheter i enlighet med stadens Program för barnets rättigheter och inflytande. Barnrättssamordnare representerar förvaltningen i stadens olika barnrättsnätverk och driver arbetet övergripande kring barnrättsperspektivet. Syfte är att få en god samsyn och ett gott samarbete gällande barnrättsarbetet inom staden, att synliggöra brister, utveckla arbetet samt sprida kunskap om barnrätt och barnrättsarbetet hos medarbetarna inom hela förvaltningen. Förvaltningen arbetar aktivt med barns delaktighet samt barnkonsekvensanalyser i samtliga ärenden i beslut, även de där barnet inte är aktledare, samt i tjänsteutlåtanden till stadsdelsnämnden.

Jämställdhet

Förskolorna ska löpande identifiera och arbeta med jämställdhetsanalyser. Vid analys av statistik lyfts skillnader mellan kön för att synliggöra eventuella olikheter, analysera dessa samt vidta åtgärder.

Socialtjänsten arbetar för att utveckla jämställdhetsarbetet inom olika verksamhetsområden. Arbetet baseras på analyser av tidigare resultat och måluppfyllelse kring könsskillnader. Varje enskild persons individuella behov möts likställt oavsett kön. Jämställdhetsanalyser genomförs vid alla ärenden som bereds till stadsdelsnämnden.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Vid planering och genomförande av verksamhet för personer med funktionsnedsättning arbetar förvaltningen utifrån stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen arbetar för att information och kommunikation under handläggningen och vid genomförandet av stöd och insatser ska vara tillgängligt och individuellt anpassat. Olika stödmaterial och verktyg används vid samtal med barn eller vuxna med funktionsnedsättning för att säkerställa att information ges och tas emot på bästa möjliga sätt för den enskilde.

Hbtqi+ -personers rättigheter

Skärholmsbor som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter ska möta personal med grundläggande kunskap om hbtqi+ -personers rättigheter. Kompetenshöjande insatser genomförs utifrån behov, till exempel genom stadens hbtqi+ -utbildning. Hbtqi+ -personers rättigheter uppmärksammas på olika sätt inom förvaltningens verksamheter. Till exempel anordnar aktivitetscenter för seniorer en temadag/temavecka om hbtqi+ -personers rättigheter. Förvaltningen fortsätter ge unga hbtqi+ en trygg mötesplats. I samarbete med kulturnämnden och civilsamhället ska förvaltningen undersöka möjligheterna för att skapa sommarkollo för unga hbtqi+ -personer.

Nationella minoriteters rättigheter

De nationella minoriteternas rättigheter stärks genom ökad kunskap och information. Det nya programmet för mänskliga rättigheter blir en viktig del i detta. Inom förskolan uppmärksammas de nationella minoriteternas kulturer, och böcker förstärker kunskapen om andras livsvillkor. Förvaltningen bedriver ett övergripande arbete för nationella minoriteters rättigheter som leds av en arbetsgrupp med representanter från berörda verksamhetsområden.

Motverka rasism

Förvaltningen ska motverka alla former av rasism och diskriminering. Stadens nya MR-program samt handlingsplanen mot rasism ska implementeras i alla verksamheter. Förvaltningen ska bemöta alla lika och värna om allas lika rättigheter.

Inom ungdomsmottagningen pågår ett arbete genom ARG (antirasistiska arbetsgruppen), som startades 2021 för försäkra att bemötande är välkomnande för alla och inte bidrar till diskriminering. Initiativet syftar till att ta avstånd från rasism och aktivt arbeta antirasistiskt.

Medarbetare ska uppmanas att genomföra den diplomutbildning om rasism som staden ska ta fram.

Tillit och förtroende Skärholmens stadsdelsförvaltning

För att höja förtroendet för Skärholmens stadsdelsförvaltning ska förvaltningen ha en aktiv och kontinuerlig dialog med skärholmsborna om förvaltningens arbete. En satsning för att stärka kommunikationen med skärholmsborna har startat under 2024. För att öka tilliten och förtroendet för stadens verksamheter arbetar förvaltningen för att informationen kommer ut i tid, har rätt budskap och förmedlas i rätt kanal.

Förvaltningen arbetar löpande och i linje med kvalitetsprogrammet för att öka den lokala förankringen och involvera invånare, brukare, näringsidkare och föreningsliv i utvecklingen av verksamheten.

Förtroendet för socialtjänsten ska öka genom en transparent och rättssäker verksamhet av god kvalitet.

Medborgarinflytande

Förvaltningen arbetar för att involvera Skärholmens invånare i hur förvaltningens verksamheter ska arbeta, och ge invånare en möjlighet att delta i olika typer av dialoger kring stadsdelsområdets utveckling. Målgruppsanpassade dialoger ska fortsatt utvecklas. Dialoger kan genomföras i olika former, till exempel genom tillgänglighetsvandringar. Särskilt viktigt är det att engagera grupper som normalt sett inte gör sina röster hörda. Dialogen med Skärholmens ungdomar ska stärkas genom någon form av ungdomsråd. Ett uttalat syfte med dialogerna ska, utöver att ge möjlighet till dialog, inflytande och delaktighet, vara att stärka förtroendet för stadens välfärdsverksamheter.

I trygghetsarbetet kommer förvaltningen att fortsätta och fördjupa den dialog som genomfördes 2024 under Trygghetsdagarna. Genomförandet kommer att samordnas med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret och kopplas till frågor om stadsutveckling inom ramen för fokus Skärholmen. Förvaltningen planerar även att genomföra medborgardialog kopplat till arbetet med lokal områdesutveckling, barn och ungas fritid samt till klimat- och miljöfrågor. Vid investeringar i stadsmiljön kommer förvaltningen verka för att medborgarbudget och medborgardialog ska användas i högre utsträckning än tidigare. Medborgarförslag är ett annat viktigt forum för dialog kring förbättringar av stadsdelsförvaltningens verksamheter som förvaltningen kommer utveckla och förbättra under året, med syfte att fördjupa dialogen med skärholmsborna.

I förvaltningens uppsökande arbetet inom äldreomsorgen riktas under året fokus mot grupper som sällan är representerade eller sällan deltar i aktiviteter, såsom utrikesfödda, nationella minoriteter, män och ensamboende.

Agenda 2030

Arbetet med genomförandet av Agenda 2030 fortsätter inom alla verksamhetsområden. I det

ordinarie arbetet och genom olika aktiviteter och insatser bidrar förvaltningen till en hållbar stad och stadens måluppfyllnad. Verksamhetsplanens mål och arbetet för att uppfylla målen har en nära koppling till agendans mål. Rapporten Återblick på Skillnadernas Stockholm visar på en positiv utveckling för Skärholmen inom områdena välbefinnande och hälsa, uppväxtvillkor och utbildning, arbete och försörjning, boende och stadsmiljö.

Förskolans kompensatoriska uppdrag innebär att barn med olika livsvillkor ska få samma goda möjligheter till omsorg, trygghet, utveckling och lärande. Förskolan ska, i enlighet med målen i Agenda 2030, arbeta för ett högt deltagande av barnen för att de ska kunna tillgodogöra sig en språkutvecklande utbildning i en hälsosam miljö där demokratiska värden främjas. Inskrivningsgrad i förskola, bristande språkkunskaper hos pedagoger, ohälsa i stadsdelsområdet, samt bristande tillit till samhällsfunktioner är utmaningar som kräver både kompetenshöjande insatser och samverkan såväl internt som externt.

De sociala insatserna inom trygghetsarbetet prioriteras, exempelvis genom riktade brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder. Den ökade kriminaliteten och rekryteringen av barn in i kriminalitet innebär stora utmaningar. Pågående utveckling kräver ökad samverkan internt och externt samt kompetenshöjande insatser inom berörda verksamheter.

Den förebyggande och uppsökande verksamheten för att bryta ofrivillig ensamhet och social isolering bland äldre har stärkts. Utvecklingen av sociala mötesplatser och träffpunkter fortsätter. Ensamhet och social isolering bland äldre, brist på behörig personal med kompetens inom svenska språket samt bristande tillit till samhällsfunktioner är utmaningarna som kräver både kompetenshöjande insatser och samverkan såväl internt som externt.

Under 2025 fortlöper förvaltningens arbete på flera fronter för att bidra till uppfyllnad av de globala klimat- och miljörelaterade målen i Agenda 2030. Arbetet fortgår med åtgärder så som energieffektivisering, omställning till en fossilfri fordonsflotta och maskinpark, minskad plastanvändning, ökat återbruk, inköp av ekologisk och klimatsmart mat, utfasning av ämnen som klassas som farliga eller riskämnen enligt EU-standard, och parkskötsel som bidrar till biologisk mångfald och motståndskraftiga ekosystem. För att stärka arbetet ytterligare behöver kunskapen höjas inom förvaltningens verksamheter. Vidare ser förvaltningen en stor utmaning i att minska hushållens konsumtionsbaserade utsläpp.

Föreningsliv

Förvaltningen kommer under året att fortsätta samarbeta med och stötta civilsamhället, och också ge ekonomiskt stöd i form av föreningsbidrag. Vid fördelning av föreningsstöd ska förvaltningen använda arbetssätt för att säkerställa att endast föreningar som står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan män och kvinnor får del av stödet. Förvaltningen ska också sträva efter att förenkla kontaktvägarna för civilsamhället in till förvaltningen, och sträva efter att möjliggöra för fler och mer tillgängliga föreningslokaler.

Förväntat resultat

Att årsmålen för fastställda indikatorer uppnås och att planens aktiviteter genomförs.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Chefer och medarbetare ska genomföra stadens webb-utbildning Nationella minoriteter och deras rättigheter	2025-01-01	2025-12-31
Chefer och medarbetare ska uppmuntras att genomföra grundkurs om hedersrelaterat våld och förtryck	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska genomföra målgruppsanpassade medborgardialoger kring olika aktuella teman	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska implementera modell för ökat valdeltagande i förvaltningens LSS-verksamheter	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska starta upp ett ungdomsråd/forum	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska under året genomföra minst ett projekt inom ramen för medborgarbudget	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningen ska utreda möjligheten att skapa en mötesplats för äldre HBTQI+ - personer	2025-01-01	2025-12-31
Förvaltningens aktivitetscenter för äldre arrangerar en temadag/temavecka för att uppmärksamma hbtqi-frågan.	2025-01-01	2025-12-31
Varje enhet ska genomföra en aktivitet för att främja demokratiarbetet för sin målgrupp	2025-01-01	2025-12-31

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige tilldelar stadsdelsnämnderna budget enligt ett fördelningssystem, där resurserna i huvudsak fördelas efter stadsdelsområdenas befolknings- och socioekonomiska struktur samt genom schablonersättning per prestation. Det innebär att nämnden får resurser i relation till förväntat behov och inte utifrån faktiska kostnader. Nämnden kan därför behöva omfördela resurser mellan olika verksamheter utifrån de lokala förutsättningarna.

Kommunfullmäktiges förslag till driftbudget för stadsdelsnämnden år 2025 är netto 1 426,8 mnkr. Jämfört med år 2024 har budgeten ökat med 61,0 mnkr (4,5 procent) innan budgetjustering och prestationsförändringar, samt 19,5 mnkr efter budgetjusteringar och prestationsförändringar. Flera av nämndens verksamheter är budgeterade efter prestationer. En del av det ökade anslaget ska täcka pris- och löneökningar.

Investeringsbudgeten för år 2025 är 12,8 mnkr, varav 2,2 mnkr är till maskiner och inventarier och 10,6 mnkr till stadsmiljöverksamhet.

I den nedanstående tabellen visas budgetfördelningen för 2025 per verksamhetsområde jämfört med budget 2024 samt prognos 2024.

	Utfall 2023	Budget 2024*	Prognos 2024** (okt)	Budget 2025	Differens Budget 24 vs 25
Verksamhet, netto mnkr					
Nämnd- och förvaltningsadministration	56,1	75,6	61,1	76,9	1,3
Individ- och familjeomsorg	229,7	240,3	269,1	258,4	18,1
varav BoU	148,4	154,6	180,0	167,0	12,4
varav Vuxen	47,6	42,4	45,0	50,5	8,1
varav Socialpsykiatri	34,0	34,7	35,1	40,9	6,2
varav Nyanlända	-10,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmiljöverksamhet	37,0	35,5	35,1	34,9	-0,6
Förskola	203,4	219,5	212,1	220,7	1,2
Äldreomsorg	322,7	332,3	332,0	341,3	9,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	343,5	348,1	358,4	346,7	-1,4
Barn, kultur och fritid	35,7	44,5	43,2	37,0	-7,5
Arbetsmarknadsåtgärder	15,2	13,3	13,1	14,0	0,7
Ekonomiskt bistånd	91,1	98,2	98,2	96,9	-1,3
varav handläggare	29,0	29,2	29,0	25,5	-3,7
Summa budget	1 334,4	1 407,3	1 422,3	1 426,8	19,5

* Budget 2024 anges inklusive beviljade budgetjusteringar och justeringar för prestationer under året.

** Prognos 2024 inkluderar budgetjusteringar, prestationsjusteringar samt resultatförändringar.

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhetsområdet omfattar i huvudsak nämnd, förvaltningsdirektör, trygghet och beredskap samt stödfunktioner. Tilldelad budget anvisar inte särskilda medel till nämnd- och förvaltningsadministration, utan omfördelning sker från andra verksamhetsområdens budgetramar.

För 2025 budgeteras totalt 76,9 mnkr, vilket är en ökning med 1,3 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på högre medelreserv hos förvaltningsdirektör.

Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsområdet omfattar socialt arbete med barn, unga och vuxna samt socialpsykiatri. I verksamhetsområdet ingår avdelningen individ och familj, inkl. fritid, beställarenheten socialpsykiatri, utförarverksamheter inom socialpsykiatri och skuldrådgivning.

Budgeten för 2025 uppgår till 258,4 mnkr, vilket är 18,1 mnkr högre än föregående år. Ökningen beror främst på fortsatt fokus på barn och unga, samt omorganisation där en del verksamhetsområden flyttats till individ- och familj från programområde barn, kultur och fritid under 2024.

För delområde *barn och unga* ökar budgeten 2025 med 12,4 mnkr jämfört med föregående år. Förändringen beror främst på fortsatt fokus på förebyggande arbete, tidiga och

kunskapsbaserade insatser och ökad trygghet, samt riktad satsning på placeringskostnader.

För delområdet *vuxen* ökar budgeten 2025 med 8,1 mnkr jämfört mot föregående år.

Förändringen beror främst på att delar av öppenvården organisatoriskt flyttats från verksamhetsområde barn och unga till verksamhetsområde vuxen.

För delområdet *socialpsykiatri* ökar budgeten 2025 med 6,2 mnkr jämfört mot föregående år.

Förändringen beror på volymökning av vårdkostnader.

Förvaltningen kommer fortsatt att arbeta med att stärka uppföljning av planerad vård för att bättre matcha individens behov. Beslutade insatser ska utgå från den enskildes behov vilka i första hand tillgodoses i förvaltningens egen regi. Förvaltningen följer aktivt upp avtal, och placeringar sker hos aktörer som ingår i ramavtal vilket sammantaget medför ett bättre nyttjande av befintlig budgetram. På boendesidan inom vuxen fortsätter arbetet med att säkerställa bedömning av rätt insatser med god kvalitet och till lägsta kostnad.

Stadsmiljöverksamhet

Verksamhetsområdet omfattar skötsel/underhåll av, och investeringar i, parker, naturområden och reservat. Stadsmiljödriften är i huvudsak i egen regi och delvis upphandlad, till exempel vinterväghållningen.

Budgeten för 2025 uppgår till 34,9 mnkr, vilket är en minskning med 0,6 mnkr jämfört mot föregående år som inkluderar budgetjusteringar. Om budgetjusteringar exkluderas så är det en ökning av budgetramen med 2,0 mnkr. Ökningen beror främst på ökade kapitalkostnader och resterande del utgörs av ökade driftkostnader.

Förskola

Verksamhetsområdet omfattar förskolor inklusive öppna förskolor samt introduktionsförskolan. Verksamhetsområdet hör organisatoriskt och ansvarsmässigt till avdelningen för förskola.

Budgeten för 2025 uppgår till 220,7 mnkr, vilket är 1,2 mnkr högre än föregående år.

Ökningen förklaras främst av det större antalet barn i marsavläsningen 2024, vilket ligger till grund för budgettilldelningen. Grundschaablonen per barn har ökat med 1,6 procent för 2025. Anslaget för det socioekonomiska tilläggsbeloppet har minskat med 1,3 mnkr, vilket är en minskning med 2,4 procent.

Resultatenheterna tilldelas, som tidigare år, 80 procent av grundschaablonen för att täcka verksamhetskostnaderna. En del av det socioekonomiska tillägget erhåller enheterna för språkutveckling och stöd till barn i behov av särskilt stöd, så kallat tilläggsbelopp.

Kommunfullmäktiges budgetram för 2025 bygger på ett barnantal om 1 194 inskrivna enligt marsavläsningen 2024. Enligt förvaltningens interna prognos förväntas antalet inskrivna barn under 2025 vara 1 102.

En förutsättning för att verksamhetsområdet ska nå en budget i balans 2025 är att en fortsatt hög kostnadsmedvetenhet bibehålls samt att inskrivningsgraden av barn följer förvaltningens prognos i verksamhetsplanen.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet omfattar medborgarservice, fritidsbanken, parklekar, fritids- och sommarkolloverksamhet samt kulturevenemang. Budgeten för 2025 uppgår till 37,0 mnkr, vilket är en minskning med 7,5 mnkr jämfört med föregående år. Minskningen beror på att en del verksamhetsområden flyttats till andra programområden under 2024, bland annat till individ- och familj under 2024.

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet omfattar biståndsbedömning, insatser inom ordinärt boende respektive vård- och omsorgsboende samt vissa förebyggande stödverksamheter för medborgare 65 år och äldre. Verksamhetsområdet hör organisatoriskt och ansvarsmässigt till avdelningen Stöd och service.

Budgeten för 2025 uppgår till 341,3, vilket är en ökning med 9,0 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på index upphöjningar. Ersättningsnivåerna inom vård- och omsorgsboende höjs med 5,0 procent och hemtjänstverksamhet höjs med 1,0 procent.

Att bibehålla en hög belägningsgrad inom vård- och omsorgsboende för personer med demenssjukdom i egen regi, öka antalet tillsvidareanställda och minska antalet timanställda samt öka personalproduktiviteten inom hemtjänst i egen regi kommer att vara ett fokus område under 2025.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet omfattar biståndsbedömning och insatser för personer med funktionsnedsättning. Verksamhetsområdet hör organisatoriskt och ansvarsmässigt till avdelningen för stöd och service.

Budgeten för 2025 uppgår till 346,7 mnkr, vilket är en minskning om 1,4 mnkr jämfört med föregående år. Minskningen kan härledas till budgetjusteringen gällande särskild redovisning som inte inkluderar i budgetram för 2025. Ersättningsnivåerna för prestationsrelaterade insatser har höjts med 1 procent.

Det fasta anslaget uppgår till 68,0 mnkr och ska täcka kostnaderna för samtliga insatser enligt socialtjänstlagen (SoL), personlig assistans, avlösning och ledsagning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt turbundna resor. Behovet av de berörda insatserna, exempelvis för personlig assistans, beräknas dock bli större än vad det fasta anslaget täcker. Förvaltningen ser en stor utmaning med att möta det ökade behovet av personlig assistans som uppstår när rätten till insatsen förstärks.

Förutsättningarna för en budget i balans under 2025 är ett fortsatt kostnadsmedvetet och rättssäkert arbete. Förvaltningen kommer att göra en noggrann utredning av den enskildes behov av insatser enligt SoL för att dessa ska vara i rätt nivå. Förvaltningen kommer även att erbjuda brukare som idag bor i externa placeringar enligt LSS, nytt boende med särskild service inom ramen för LOV.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet omfattar framförallt feriejobb och OSA-anställningar (Offentligt

skyddade anställningar).

Budgeten för 2025 uppgår till 14,0 mnkr, vilket är 0,7 mnkr högre jämfört mot föregående år. Förvaltningen har som mål att anställa 870 ungdomar för feriearbete under 2025 jämfört mot 850 ungdomar år 2024.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet omfattar handläggning och utbetalning av ekonomiskt bistånd och hör organisatoriskt och ansvarsmässigt till avdelningen Individ och familj, inklusive fritid.

Budgeten för 2025 inklusive handläggning uppgår till 96,9 mnkr vilket är 1,3 mnkr lägre jämfört med föregående år som inkluderar budgetjusteringar. Om budgetjusteringar exkluderas så är det en ökning av budgetramen med 2,9 mnkr. Ökningen beror på höjning av riksnormen med 2,8 procent och en budgeterad nivå om 500 hushåll med utbetalt ekonomiskt bistånd. Att stödja enskilda till mer stadigvarande boenden är en fortsatt utmaning under 2025. Fortsatta svårigheter för arbetslösa att ta sig in på arbetsmarknaden kan leda till ökade kostnader inom ekonomiskt bistånd.

Investeringar

Investeringsplanen omfattar två delar, dels för verksamheten inom stadsmiljö dels för förvaltningens inköp av inventarier och maskiner.

Parkinvesteringar om 10,6 mnkr

I budget för 2025 har förvaltningen tilldelats totalt 10,6 mnkr i parkinvesteringsmedel. Detta belopp inkluderar 4,0 mnkr för parkinvesteringar. Nytt för 2025 är att nycklade medel, inklusive reinvesteringar, omfattas av en gemensam påse om 6,6 mnkr.

Planerade investeringar för 2025:

- Parkinvestering Idleken 2023-2025.
- Parkinvestering Trissans småbarnslek 2024-2026.
- Löpande upprustning/utbyte av förvaltningens anläggningar såsom parkbänkar, skräpkorgar, lekutrustning, markbeläggning, parkvägar, trappor och övrig parkutrustning finansieras av nyckelinvesteringsmedel, samt reinvesteringsmedel som tilldelas från trafiknämnden

Förvaltningen söker investeringsmedel i verksamhetsplan 2025 för följande:

- Klimatinvestering, Skyfallsåtgärd vid Mälarhöjdsbadet 0,4 mnkr.
- Trygghetsinvesteringar: Vårbergstrappan 0,5 mnkr, Stråkparken 0,4 mnkr, Galleri Bredäng 0,3 mnkr.
- Naturreservat: Äldre vänlig entré Skärholmsdalen 0,4 mnkr, Trädåtgärder Skärholmen 0,5 mnkr.
- Stockholm vid vattnet Strandstigen 0,3 mnkr.
- Biologisk mångfald vid lekpark Trissan, 0,2 mnkr.

Inventarier och maskiner 2,2 mnkr

- Inköp av inventarier och maskiner för förvaltningens behov.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Förvaltningen planerar ingen försäljning av anläggningstillgångar.

Resultatenheter

Det finns sex resultatenheter inom förskoleverksamheten. Resultatenheterna förblir oförändrade från 2024 till 2025.

Lista över resultatenheterna - dessa framgår även i bilaga 1.

- Enhet 1, Bredäng
- Enhet 2, Sättra
- Enhet 3, Skärholmen
- Enhet 4, Skärholmen/Vårberg
- Enhet 5, Vårberg
- Enhet 6, Södra Bredäng

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Förvaltningen har inte några betydande projekt som inte är en investering

Budgetjusteringar

Trygghetsinvesteringar

1. Vårbergstrappan – upprustning

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,5 miljoner kronor för upprustning av Vårbergstrappan. Genom upprustning förväntas platsen upplevas öppnare och därmed tryggare. Bilaga 6, beslutssats 4.

2. Stråkparken Vårberg – upprustning

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,4 miljoner kronor för upprustning av Stråkparken i Vårberg. Genom upprustningen ska platsen bli mer attraktiv för både för yngre och äldre besökare. Upprustningen innebär förbättrade siktlinjer i parkens olika delar vilket förväntas öka tryggheten och försvåra brottslighet. Bilaga 6, beslutssats 5.

3. Galleri Bredäng – sittplatser

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för trygghetsskapande insatser i anslutning till tunnel i Bredäng C, inom projektet Galleri Bredäng bland annat i form av sittplatser och en skulptur framtagna i dialog med förskolebarn i Bredäng och konstnären Max Ockborn. Trafiknämnden ansöker om budgetjusteringsmedel för att möjliggöra utställningsyta för lokala konstnärer mitt i tunneln. Insatserna förväntas leda till att platsen upplevs omhändertagen och att den upplevda tryggheten ökar i området. Bilaga 6, beslutssats 6.

Klimatinvesteringar*1. Elcyklar och elsparkcyklar till hemtjänsten*

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,2 miljoner kronor för elcyklar och elsparkcyklar till hemtjänsten. Hemtjänsten i Skärholmen har sedan tidigare 5 elcyklar och önskar köpa in ytterligare 6 elcyklar och 6 elsparkcyklar samt ett laddskåp för elcykelbatterier. Genom att använda elcyklar och elsparkcyklar gör hemtjänsten en insats både för miljön och personalens välbefinnande. Bilaga 6, beslutssats 7.

2. Skyfallsåtgärd vid Mälarhöjdsbadet

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,4 miljoner kronor för ett projekt som syftar till att leda bort dagvatten från de delar av Skärholmens strandstig som är erosionsdrabbade. Åtgärden minskar risken för kostsamma erosionsskador och påföljande inverkan på säkerhet och tillgänglighet i området. Bilaga 6, beslutssats 8.

Biologisk mångfald (investering)*Biologisk mångfald vid Trissans lekplats i Bredäng*

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,2 miljoner kronor för att plantera blommande och bärande buskar vid lekplatsen Trissans småbarnslek i Bredäng. Insatsen ökar den biologiska mångfalden vid lekplatsen och erbjuder barn möjlighet att upptäcka ekologiska processer så som blomning, pollinering och fruktsättning. Bilaga 6, beslutssats 9.

Stockholm vid vattnet (investering)*Översyn Skärholmens strandstig*

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för att upprätthålla och förbättra tillgängligheten längs med Skärholmens strandstig. Bilaga 6, beslutssats 10.

Naturreservat (investering)*Äldrevänlig Entré Skärholmsdalen*

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,4 miljoner kronor för att anlägga en äldrevänlig entré till Sätorskogens naturreservat på platsen Skärholmsdalen. Förslaget baseras på det förslag som tagits fram i Äldrevänlig natur. Bilaga 6, beslutssats 11.

Träd SDN (investering)*Trädåtgärder i Skärholmen*

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,5 miljoner kronor för trädplantering för att öka krontäckningsgraden i stadsdelsområdet och ge skugga på Sätstrastrandsbadet samt medel för växtbäddsrenovering på bevarandevärd äldre skogsek i Vårberg. Bilaga 6, beslutssats 12.

Högtider och evenemangsdagar i fokusområden (drift)*1. Konsertserie Folk på gården*

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,5 miljoner kronor för att anordna kostnadsfria konserter tillsammans med OneMotion och FOLK i Skärholmen. Upplägget för 2025 planeras vara detsamma som under 2024. Bilaga 7, beslutssats 13.

2. Utökat antal stadsdelsdagar

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,1 miljoner kronor för utökat antal

stadsdelsdagar. Under 2024 beviljade nämnden stöd till föreningslivet för genomförande av åtta stadsdelsdagar. Med stöd av sökta medel vill nämnden kunna möjliggöra att bibehålla antalet stadsdelsdagar som föreningslivet kan genomföra, samt möjliggöra att fler föreningar kan tilldelas medel för att genomföra evenemang. Bilaga 7, beslutssats 14.

3. Sommar- och vinterfestival för Skärholmens barn och unga

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för att arrangera två festivaler för barn och ungdomar och till viss del även vårdnadshavare, med riktade aktiviteter. Syftet är att erbjuda möjlighet till en god fritid och vara en väg in till ordinarie fritidsverksamhet. Bilaga 7, beslutssats 15.

4. Seniordagar för äldre

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för att arrangera seniordagar för äldre. Aktiviteter under seniordagarna arrangeras i samarbete med föreningsliv och intresseorganisationer. Bilaga 7, beslutssats 16.

5. Festival för personer med funktionsnedsättning

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för att arrangera Häng med-festivalen som är en festival för personer med funktionsnedsättning. Festivalens aktiviteter är väl anpassade för målgruppen och bjuder in till ett aktivt deltagande. Föreningsliv och olika intresseorganisationer är med och bidrar till ett varierat utbud av aktiviteter. Bilaga 7, beslutssats 17.

Demokrati och mänskliga rättigheter (drift)

1. Medborgardialoger i fokusområde Skärholmen

Nämnden ansöker om budgetjustering med 1,0 miljoner kronor för konsultstöd för genomförande av medborgardialoger i fokusområde Skärholmen. Dialoger planeras gällande trygghet, fokus Skärholmen, lokal områdesutveckling och aktiv och meningsfull fritid för barn och unga. Medel söks också för att utreda formerna för och starta upp ett ungdomsråd. Bilaga 7, beslutssats 18.

2. Utvidgning av Fritidsbankens verksamhet

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för att utvidga Fritidsbankens verksamhet i syfte att stärka invånarnas tillit till och förtroende för förvaltningen. Medel söks för en extra tjänst till Fritidsbanken för att möjliggöra en utvidgning av verksamheten i form av regelbundna utomhusaktiviteter vid sidan av ordinarie utlåningsverksamhet tillsammans med andra delar av förvaltningens verksamheter. Aktiviteterna innebär fler möten med barn, unga och vuxna i Skärholmen vilket möjliggör dialog om frågor som är angelägna för skärholmsborna. Bilaga 7, beslutssats 19.

3. Ökat valdeltagande bland personer med funktionsnedsättning

Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,4 miljoner kronor för utbildningsinsatser för medarbetare i samtliga egen regi-verksamheter (LSS) för implementering av den modell som tagits fram 2024 för ökat valdeltagande bland personer med funktionsnedsättning. Samverkan sker bland annat med valmyndigheten och rådet för funktionshinderfrågor. Bilaga 7, beslutssats 20.

Omslutningsförändringar

Förväntade omslutningsförändringar under budgetåret 2025 för samtliga verksamhetsområden uppgår till 221,0 mnkr, vilket avser ökade intäkter och kostnader utöver budgetram.

Omslutningsförändringarna avser huvudsakligen intäkter och kostnader avseende hyresintäkter och köp av platser inom vård- och omsorgsboenden, försäljning av tjänster till andra förvaltningar såsom handläggning för försörjningsstöd, offentligt skyddat arbete och intäkter från Migrationsverket.

Omslutningsförändringar beräknas för äldreomsorgen till 85,0 mnkr som till störst del avser externa intäkter inom vård- och omsorgsboende i egen regi. För individ- och familjeomsorg inklusive arbetsmarknadsåtgärder till 60,0 mnkr som är för statsbidragsintäkter, försäljning av vårdplatser inom socialpsykiatri och ersättning för extratjänster. För stöd och service till personer med funktionsnedsättning till 62,0 mnkr som till störst del avser externa intäkter inom dagliga verksamheter. För förskolan till 11,0 mnkr som till största del avser erhållna bidrag och ersättningar samt försäljning av verksamhet. För förvaltningsövergripande till 2,0 mnkr, för stadsmiljö till 0,5 mnkr och för barn, kultur och fritid till 0,5 mnkr som till statsbidragsintäkter.

Medel för lokaländamål

Förvaltningen har inte för avsikt att söka medel för lokaländamål.

Övriga ekonomiska redovisningar

Ansökan om kompetensutvecklingsmedel

Språkutveckling på arbetsplatsen – utbildningsinsats för medarbetare inom förskolan

Utbildningsinsatsen syftar till att stärka det svenska yrkesspråket för medarbetare inom förvaltningens förskolor. Medel söks för vikarietäckning.

Sökt belopp för insatsen: 0,4 miljoner kronor. Bilaga 15, beslutsats 21

Silviahemscertifiering – specialistutbildning till Silviasyster för undersköterskor

Kompetensen kring vården och omsorgen om personer med demenssjukdom stärks genom att undersköterskor går specialistutbildning till Silviasystrar. Utbildning planeras för sex undersköterskor på Sättra vård – och omsorgsboende. Medel söks för utbildningens kostnad och vikarietäckning.

Sökt belopp för insatsen: 0,6 miljoner kronor. Bilaga 16, beslutsats 22.

Silviahemscertifiering – utbildning för nyanställda medarbetare

Kompetensutvecklingsinsatsen innebär att nyanställda medarbetare inom äldreomsorgen erbjuds utbildning inom något eller några av stegen 1 - grundutbildning, 2

- arbetsledarutbildning, 3 – reflektionsledarutbildning. Medel söks för utbildningens kostnad och vikarietäckning.

Sökt belopp för insatsen: 0,4 miljoner kronor. Bilaga 17, beslutsats 23.

Språkutveckling inom hemtjänst, vård- och omsorgsboende

Utbildningssatsningen syftar till att både öka språkkompetensen individuellt och förmågan i arbetsgruppen att arbeta stödjande i språkutvecklingen. Insatsen vänder sig till undersköterskor och vårdbiträden. Medel söks i huvudsak för vikarietäckning. Sökt belopp för insatsen: 0,3 miljoner kronor. Bilaga 18, beslutsats 24.

Förstärkt kompetens hos medarbetare att möta personer med samlarsyndrom

Utbildningssatsningen vänder sig till medarbetare inom myndighetsutövning och utförarverksamheter som riktar sig till målgrupperna personer med funktionsnedsättning, socialpsykiatri och äldre. Satsningen syftar till att höja kompetensen om samlarsyndrom kopplat till målgrupperna. Medel söks för utbildningens kostnad och vikarietäckning. Sökt belopp för insatsen: 0,2 miljoner kronor. Bilaga 19, beslutsats 25.

Motiverande samtal med äldre och personer inom socialpsykiatrin

Genom utbildning i MI (motiverande samtal) får medarbetare ökade kunskaper i en gemensam samtalsmetodik. Insatsen vänder sig till medarbetare inom socialpsykiatrins öppna verksamheter, aktivitetscenter äldre samt till biståndshandläggare med inriktning äldre. Medel söks för främst för utbildningens kostnad och vikarietäckning. Sökt belopp för insatsen: 0,2 miljoner kronor. Bilaga 20, beslutsats 26

Bemötande av personer med utåtagerande beteende inom demensområdet

Utbildningssatsningen syftar till att stärka kunskapen inom området lågaffektivt bemötande. Medel söks för främst för utbildning och vikarietäckning. Insatsen vänder sig till undersköterskor, vårdbiträden och sjuksköterskor inom vård- och omsorgsboende. Medel söks för främst för utbildningens kostnad och vikarietäckning. Sökt belopp för insatsen: 0,2 miljoner kronor. Bilaga 21, beslutsats 27.

NPF i kombination med kognitiv svikt eller demenssjukdom

Utbildningssatsningen syftar till att öka kunskapen inom området att åldras med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar hos biståndshandläggare med inriktning äldre. Medel söks för utbildningens kostnad. Sökt belopp för insatsen: 0,1 miljoner kronor. Bilaga 22, beslutsats 28.

Systematiskt kvalitetsarbete

Stockholms stads kvalitetsprogram

I enlighet med stadens kvalitetsprogram ska förvaltningens systematiska kvalitetsarbete omfatta ständiga förbättringar och innovation samt digitalisering. Arbetet med att förverkliga stadens kvalitetsprogram fortsätter.

Programmet innehåller sex vägledande förhållningssätt:

- Stockholmarnas fokus
- Helhetssyn

- Hållbarhet
- Handlingsutrymme
- Lärande
- Öppenhet

Under 2025 ska stadens verksamheter särskilt satsa på de två förhållningssätten helhetssyn och handlingsutrymme, två förhållningssätt som tillsammans med de övriga förhållningssätten utgör basen för förvaltningens kvalitetsarbete.

Helhetssyn

Grunden för arbetet med utvecklingen av fokusområde Skärholmen är helhetssyn både inom förvaltningens organisation och inom staden som helhet. Utvecklingsarbetet ska ske över avdelnings-, förvaltnings- och bolagsgränser. För att minska skillnaderna inom staden är det nödvändigt med helhetssyn, där fysisk stadsutveckling behöver kombineras med sociala insatser. Viktigt i arbetet är också att involvera de som bor och verkar i Skärholmen.

Ett exempel på helhetssyn är satsningen Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid. Satsningen syftar till att förbättra förutsättningarna för en aktiv och meningsfull fritid samt den personliga och professionella utvecklingen för barn och unga i Skärholmens stadsdelsområde. Arbetet genomsyras av helhetssyn över organisationsgränser inom Stockholms stad samt i samverkan med föreningsliv och civilsamhälle. Ett annat exempel är arbetet med trygghetsdagarna. Tillsammans med olika aktörer som också arbetar trygghetsskapande och brottsförebyggande inom stadsdelsområdet (till exempel berörda fackförvaltningar, polisen och fastighetsägare) arrangerar förvaltningen trygghetsdagar i de olika centrumområdena för dialog och information kopplat till trygghet med medborgarfokus.

I verksamhetsplanen har fyra fokusområden identifierats där det krävs ett arbete över avdelningsgränserna för att tillsammans göra förflyttningar, men också samverkan med andra förvaltningar, bolag näringsliv och civilsamhälle. De fyra fokusområdena är

- ekonomi
- trygghet och säkerhet
- miljö och klimat
- demokrati

För att lyckas med att tillsammans göra förflyttningar krävs det att saker görs på nya sätt och att de satsningar och/eller nya arbetssätt som genomförs har som utgångspunkt att de skapar värde för skärholmsborna.

Handlingsutrymme

Nämndens verksamhetsplan utgör ramen för vad som ska åstadkommas under året. Varje enhet tar fram en plan för hur enheten ska bidra till måluppfyllnaden. Verksamheternas chefer för dialog med sina medarbetare om hur den egna verksamhetens mål hänger ihop med övergripande mål samt skapar förutsättningar för engagemang, delaktighet och inflytande. I arbetet med ”huret” är medarbetarnas medverkan betydelsefull. Allas yrkeskunnande, erfarenhet och kännedom om målgrupperna ska tas tillvara i utvecklingen av verksamheten.

Förutom de politiska målen utgör lagar och andra styrdokument tydliga ramar för arbetet.

Inom förskolan ställer skollagen och läroplanen krav på förskolans systematiska kvalitetsarbete. För att skapa en samsyn och ge medarbetarna inom förskolan en riktning i arbetet utifrån målen i läroplanen ska verksamheten implementera en gemensam utbildningsidé för alla kommunala förskolor i stadsdelsområdet.

För att stärka medarbetarskapet ska en särskild satsning på medarbetarskapet genomföras under året med målet att öka motivation, delaktighet och trivsel.

Utifrån kvalitetsprogrammets fokusområden fortsätter arbetet med följande:

En aktiv och målstyrd dialog

Olika former för målgruppsanpassad dialog med skärholmsborna ska fortsatt utvecklas. Särskilt viktigt är det att försöka nå grupper som normalt sett inte gör sina röster hörda.

En god informationshantering

Informationssäkerhetsarbetet ska stärkas under året.

En medveten finansiering av utvecklingsprojekt

Genom satsningen Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid utvecklas nya arbetssätt tillsammans med andra förvaltningar, bolag, föreningar och civilsamhället. Finansiering av satsningen sker genom medel från näringsliv, stiftelser och andra privata aktörer. Även intern finansiering från flera olika förvaltningar och bolag för det arbete som bedrivs i linjen.

Strategiska partnerskap

Inom ramen för förvaltningens samverkansavtal med Södertörns högskola samverkar förvaltningen och Södertörns högskola sedan ett antal år tillbaka. Genom samverkan inom utbildning, forskning och innovation samt samhällsutveckling kan förvaltningen och Södertörns högskola bidra till att möta långsiktiga utmaningar som samhället står inför. För närvarande sker den operativa samverkan primärt mellan avdelningen för socialtjänst och högskolans socionomutbildning, bland annat i form av följeforskning, utbyte av personal och gemensamma idéforum. Det pågår också en dialog med Södertörns högskola avseende möjlig samverkan kring medborgardialog, platssamverkan och platsaktivering. Vidare avser parterna att identifiera nya potentiella samverkansområden, med en i huvudsak lokal anknytning till Skärholmen, som är av ömsesidigt intresse.

Utveckla effektiva och stödjande metoder samt skapa mötesplatser för idéutbyte

Genom satsningen Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid bjuder förvaltningen tillsammans med nämnden in föreningslivet, andra förvaltningar och bolag för utbyte av idéer och tankar för att möjliggöra satsningen.